10 49884/B

STOERCK

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30509403_0001

46527

ANTONII STÖRCK

MEDICI VIENNENSIS ET IN NOSOCOMIO PAZMARIANO PHYSICI ORDINARII

ANNUS MEDICUS

QUO SISTUNTUR

OBSERVATIONES

CIRCA

MORBOS ACUTOS ET CHRONICOS,

ADIICIUNTURQUE

EORUM CURATIONES,

ET QUÆDAM

ANATOMICÆ CADAVERUM SECTIONES.

EDITIO ALTERA

VINDOBONÆ,

TYPIS, JOANNIS THOMÆ TRATTNER, CAES. REG. MAIEST. AULÆ TYPOGR. ET BIBLIOPOLÆ.

MDCCLX.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

VIRO
ILLUSTRISSIMO
GERARDO
L.B. VAN SWIETEN,

AUGUSTISSIMI IMPERATORIS
ET IMPERATRICIS A CONSILIIS,
ARCHIATROR. COMITI, BIBLIOTHECÆ
AUGUSTÆ PRÆFECTO, INCLYT. FACULT.
MEDIC. VIENN. PRÆSIDI PERPETUO, NEC
NON ACADEMIÆ REG. SCIENT. ET CHIR.
PARIS., INSTIT. BONONIENS. ET
LITER. INCOGNITOR.
MEMBRO &c.

Hos primos praxeos medicæ conatus
Seque totum dat & consecrat.

ANT. STÖRCK.

VIR ILLUSTRISSIME!

Tanta fratri meo, mihique præstitisti beneficia, ut nullus omnino locus superesse videatur, quo TIBI sufficientes gratiæ possent referri.

Etenim fratrem meum primum ex TUIS diſcipulis hac in alma Univerſitate Profeſſorem Regium feciſti creari; & poſtquam nimia Aulæ *negotia medica TIBI e cathedra dicendi otium negaverunt, TUAM quoque cathedram, TUAM docendi provinciam ipſi tradidiſti. An quid majus? an quid honoratius ſperare licuiſſet;*

Mihi

Mihi vero a primordio praxeos meæ non ſolum conſiliis, quæ rem medicam, ſed & conſiliis, quæ fortunam concernunt, lubenti ſemper animo paterne ſuccurriſti, & ſenſim tantam in me confidentiam poſuiſti, ut TE favente noſocomium Pazmarianum *meæ curæ traditum fuerit.*

Concede ergo VIR SAPIENTISSIME! ut pro aliquo ſal-

tem gratitudinis teſtimonio has pagellas TUO NOMINI inſcribam; ſuſcipe eas benigno (ut ſoles) vultu; & me TUIS gratiis ulterius fove! vale!

PRÆFATIO.

Sunt, qui autumant, ægros in nosocomiis decumbentes aut negligi, aut remediis quandoque nimium violentis impugnari, & hac ratione sibi persuasum habent, medicos de similium ægrorum vita haud multum esse sollicitos.

Dum igitur sat magnum nosocomium meæ curæ traditum fuit, putavi, officium medicum, amorem proximi, & propriam conscientiam postulare, ut ea omnia sedulo observentur, adnotentur, atque demum fideliter describantur, quæ circa nosocomii ægros acta sunt, & aguntur; neque propterea licuit, eos reticere casus, qui sinistro eventu fuerunt terminati.

Die decimo mensis Iulii 1758. *Eruditissimo Aulæmedico* JOSEPHO HABERMANN in rebus nosocomii gerundis successi, & ab eo tempore omni octiduo numerum acuta

febre decumbentium, & acuta mortuorum conſcripſi: ut inde pateſceret, has obſervationes non ex uno alterove ægro deſumtas, verum ex numeroſis collectas eſſe & confirmatas.

Materiem de morbis acutis in menſes diviſi, & quænam peculiaria ſymptomata quolibet menſe ſupervenerint, quæve curandi methodus ſuffecerit, ſimul recenſui.

Morbi chronici ſolummodo ii nunc adferuntur, qui hoc anno in noſocomio maxime communes fuerunt; de aliis quidem plurimis varia duoque & pulchra obſervata habeo, verum, quoniam majori adhuc attentione opus habent, & numeroſioribus exemplis confirmari debent, ea in aliud tempus rejicienda judicavi.

Sub finem adduntur quædam anatomicæ cadaverum ſectiones, & formulæ medicæ in noſocomio uſitatæ.

Quæ deinceps notatu digna obſervavero, fideli ſemper calamo adnotare, & referre conabor.

Numerus acuta febre decumbentium, & acuta mortuorum in nosocomio a 10. Jul. 1758. usque ad 2. Jul. 1759.

A 10. — ad 17. Jul. fuerunt

Ægri acuti — — — 17.
Mort. — — — =

A 17. — — 24. Jul.

Ægri — — — 15.
Mort. — — — 1

A 24. — — 31. Jul.

Ægri — — — 35.
Mort. — — — 4.

A 31. Jul. — ad 7. August.

Ægri — — — 25.
Mort. — — — 3.

A 7. — — 14. August.

Ægri — — — 34.
Mort. — — — 2.

A 14. — — 21. August.

Ægri — — — 15.
Mort. — — — =

A 21. — — 28. August.

Ægri — — — 24.
Mort. — — — 1.

A 28. August. — ad 4. Septembr.

Ægri — — — 26.
Mort. — — — 1.

A 4. — — 11. *Septembr.*

Ægri — — — 39.
Mort. — — — 1.

Ab 11. — — 18. *Septembr.*

Ægri — — — 33.
Mort. — — — 1.

A 18. — — 25. *Septembr.*

Ægri — — — 28.
Mort. — — — =

A 25. *Septembr.* — *ad* 2. *Octobr.*

Ægri — — — 32.
Mort. — — — =

A 2. — — 9. *Octobr.*

Ægri — — — 43.
Mort. — — — 1.

A 9. — — 16. *Octobr.*

Ægri — — — 40.
Mort. — — — =

A 16. — — 23. *Octobr.*

Ægri — — — 42.
Mort. — — — =

A 23. — — 30. *Octobr.*

Ægri — — — 37.
Mort. — — — 2.

A 30. *Octobr. ad* 7. = *Novembr.*

Ægri — — — 35.
Mort. — — — 2.

A 7. — — 13. *Novembr.*

Ægri — — — 28.
Mort. — — — 2.

A 31.

A 13. — — 20. *Novembr.*

Ægri — — — 40.
Mort. — — — =

A 20. — — 27. *Novembr.*

Ægri — — — 34.
Mort. — — — 2.

A 27. *Novembr. ad* 4. *Decembr.*

Ægri — — — 37.
Mort. — — — 1.

A 4. — — 11. *Decembr.*

Ægri — — — 39.
Mort. — — — 2.

Ab 11. — — 18. *Decembr.*

Ægri — — — 42.
Mort. — — — =

A 18. — — 25. *Decembr.*

Ægri — — — 50.
Mort. — — — 1.

A 25. *Decembr.* 1758. — *ad* 1. *Jan.* 1759.

Ægri — — — 39.
Mort. — — — 1.

A 1. — — 8. *Jan.*

Ægri — — — 48.
Mort. — — — 1.

A 8. — — 15. *Jan.*

Ægri — — — 40.
Mort. — — — 2.

A 15. — — 22. *Jan.*

Ægri — — — 52.
Mort. — — — 4.

A 22.

A 22. — — 29. *Januar.*

Ægri — — — 50.
Mort. — — — 6.

A 29. *Jan.* — *ad* 5. *Febr.*

Ægri — — — 53.
Mort. — — — 3.

A 5. — — 12. *Febr.*

Ægri — — — 57.
Mort. — — — 2.

A 12. — — 19. *Febr.*

Ægri — — — 82.
Mort. — — — 4.

A 19. — — 26. *Febr.*

Ægri — — — 74.
Mort, — — — 5.

A 26. *Febr.* — *ad* 5. *Mart.*

Ægri — — — 70.
Mort. — — — 3.

A 5. — — 12. *Mart.*

Ægri — — — 65.
Mort. — — — 2.

A 12. — — 19. *Mart.*

Ægri — — — 50.
Mort. — — — 1.

A 91. — — 26. *Mart.*

Ægri — — — 55.
Mort. — — — 3.

A 26. *Mart. ad* 2. *April.*

Ægri — — — 49.
Mort. — — — 2.

A 2. — — 9. *April.*

Ægri = = = 52.
Mort. = = = 1.

A 9. — — 16. *April.*

Ægri = = = 55.
Mort. = = = 2.

A 16. — — 23. *April.*

Ægri = = = 43.
Mort. = = = 2.

A 23. — — 30. *April.*

Ægri = = = 50.
Mort. = = = 2.

A 30. *April.* — *ad* 7. *Maj.*

Ægri = = = 48.
Mort. = = = 5.

A 7. — — 14. *Maj.*

Ægri = = = 45.
Mort. = = = 3.

A 14. — — 21. *Maj.*

Ægri = = = 47.
Mort. = = = 2.

A 21. — — 28. *Maj.*

Ægri — = = 50.
Mort. + = — 3.

A 28. *Maj.* — *ad* 4. *Jun.*

Ægri = = = 39.
Mort. = = = 2.

A 4. — — 11. *Jun.*

Ægri = = = 42.
Mort. = = = 1.

Ab 11.

Ab 11. — — 18. *Jun.*
Ægri — — — 50.
Mort. — — — 3.
A 18. — — 25 *Jun.*
Ægri — — — 44.
Mort. — — — 2.
A 25. *Jun.* — *ad* 2. *Jul.*
Ægri — — — 35,
Mort. — — —. 1.

DE

MORBIS ACUTIS

MENSIS JULIUS 1758.

PLerisque, acuta laborantibus, circa ſeptimum, quibusdam circa quartum, paucis circa undecimum diem proruperunt vel miliaria, vel petechiæ, vel ambo genera ſimul; idque fere ſemper cum ægri levamine contigit: Etenim ſomnolentia, & capitis gravitas multum imminuebantur, reſpiratio, quæ prius erat celeris & gravis, reddebatur longe liberior, pulſus fortior & magis æqualis.

Si ſeptimo die fuit perfecta exanthematum eruptio, tunc eodem die Symptomata omnia, ex hoc morbo dependentia, in melius mutata ſunt; circa undecimum diem iam ceperunt exanthemata exſiccari, vel numero minui; circa

decimum quartum evanuere penitus, & æger a periculo liber fuit.

Si vero ſeptimo die exanthematum eruptio non fuit perfecta, tunc ſymptomata fere in eodem ſtatu permanſerunt, donec undecimo vel ſubinde nono die, facta eruptione, mitiora reddita ſunt.

His decimo quarto die exanthemata ceperunt minui, & decimo ſeptimo facta eſt integra judicatio.

Raro ultra decimum ſeptimum diem ſe ſe morbus extendit.

Quibus vero vel quarto vel ſeptimo die pauca prodierunt exanthemata citra omnem ſymptomatum allevationem, quibusque in ſequente die critico non plura ſupervenerunt, aut ſupervenientia brevi iterum diſparuerunt, ii ſudarunt continuo ſudorem fœtidum, mox frigus, mox calorem conqueſti ſunt, ſitim vel intolerabilem, vel plane nullam habuerunt, caput fuit grave, oculi triſtes, lingua glutinoſa, humida, plumbei coloris: vires de die in diem minores, reſpiratio celeris, inæqualis cum tuſſicula ſicca, pulſus parvus, velox inæqualis; facies mox roſea, mox pallida, urina vel naturali paululum coloratior cum nubecula ſuſpenſa, vel naturalis, vel tenuis; nullum medicamentum ſive externum, ſive internum notabilem in melius mutationem effecit; unde circa undecimum, aut decimum quartum diem judicatio ad mortem facta eſt.

Ter-

Ternos solummodo tales ægros hoc mense habui.

Febre continua simplici decumbentes fere nulla mala signa habuerunt, levem sitim, exiguum calorem, appetitum deletum, & lenes capitis dolores conquerebantur.

Quidam quarto, plurimi vero septimo die, orto sudore, & prodeunte urina crassa cum sedimento albo, crasso, a febre liberati sunt.

Raro morbus undecimum aut decimum quartum diem adtigit. Nullus simplici febre continua hoc mense mortuus est.

Cura in omnibus acutis sequenti modo instituebatur: pulsum ægri dum naturali longe celeriorem, fortiorem, durum, vel & suppressum deprehendi, venam curavi tundi, idque pro ratione circumstantiarum repetitis vicibus. Verum raro contigit occasio sæpius iterandæ venæ sectionis; imo multis plane non secui, nam frequenti observatione didici, quod venæ sectio etiam unica facta in homine, cujus pulsus nec suppressus, nec naturali multo plenior, fortiorve fuit, vires dejecerit, quod supervenientibus exanthematibus medicamenta stimulantia, quibus alias opus non fuisset, debuerint adhiberi, quodque æger, superato morbo, ad vires recuperandas multo longiore tempore indiguerit.

Hæc obſervatio tamen minus valet, dum æger localem quamdam inflammationem habet vel dum caput aut pulmo ſanguine obruitur.

Facta vel omiſſa venæ ſectione dum ſaburram ex ægri querelis in ventriculo judicavi, eam vomitorio ilico ejeci, nunquam tamen præter neceſſitatem ſola regionis conſuetudine adductus vomitorio ægrum divexavi.

Dum vidi vires ægri ſufficientes, pulſum ſatis elevatum & fortem, tunc pro medicamento & potu ordinario copioſiſſimum decoctum rad. Scorzon acetos. hordei crudi cum ſtib. diaph. non abl. aut nitro puro & oxymelle ſimplici tepide ſumendum exhibui, ſimili modo pergendo die ſeptimo, precedente pectoris anxietate, frequenter apparuerunt exanthemata, æger melius habuit, remiſitque febris.

Quoniam ſola natura tunc opus ſuum adeo bene peregit, eam aliis medicamentis turbare non licuit; ſed eadem vel ſimillima methodo ad finem uſque continuandum fuit,

Hac ratione morbus exanthematicus ſimplex ſimpliciſſimis remediis a perito citra ullum negotium ſolo naturæ ductu feliciter curatur, ab imperito autem, qui malignum a non maligno haud novit diſtinguere, facile turbatur.

Ubi vero pulſus fuit debilis, & vires languidæ, tunc datum eſt, vel emulſum N. 8. vel

claret. N. 1. idque magna vel parva copia, prout vel ægri natura, vel ſymptomatum circumſtantiæ poſtularunt. Camphora erat fœminis magis amica & utilis; viris autem vinum.

Sopores, deliria, convulſiones ſæpe bina, ſæpe quatuor, aut quinque veſicantia exigebant, quæ allevando caput, pulſum liberiorem reddendo, & ſæpiſſime exanthemata expellendo egregios effectus præſtitere.

Convulſis Camphora, prudenti doſi exhibita, maxime conduxit, non quidem ſemper promovendo exanthematum eruptionem (etenim non omnes, qui ea uſi ſunt, exanthemata habuerunt) ſed & virtute ſua, qua vires erigit, atque irritatis nervis quietem conciliat.

Quibus noctes errant inquietæ & inſomnes, ii veſperi unc. 1. ſymp. diacod. aſſumpſerunt; majori vero doſi opus habebant ii, qui camphora utebantur. An Camphora opii viribus reſiſtit?

Multis acuta decumbentibus adfuit tuſſis moleſta, frequens, unde in ſimilibus ægris pectori erat ilico in principio proſpiciendum; decocta emollientia, expectorantia cum Stib. Diaph. non abluto, & oxymell. ſimpl. aut ſubinde ſcillitico, hoc in ſtatu plurimum præſtiterunt, atque ſputa copioſa & facilia effecerunt, quæ omni poſſibili modo promovenda erant; hoc enim neglecto

tuſſis inanis ægri vires debilitavit, curſum morbi turbavit, & eruptionem exanthematum impedivit: ſi vero ſputa manſerunt mobilia, tunc cætera omnia ſymptomata, licet ſubinde peſſima, minus periculoſa facta ſunt.

Lingua ſicca aceto & melle ſæpe abluebatur.

Quibus vero methodis, hucuſque deſcripta vel huic ſimilis, non profuit, ii plerumque pro deſperatis habiti ſunt; quoniam ſymptomata mere lethalia eos comitabantur.

Nihilominus dum magnæ in his ægris mutationes obſervatæ ſunt, dum pulſus per aliquot tempus valde intenſus, & fortis tandem remiſit, & mollis atque debilis factus eſt; dum horrores & rigores citra inflammationis ſuppurationisve ſignum cum inſequente calore ægri extrema, & ſpinam dorſi frequenter perrepſerunt, dum ſitis, diverſo tempore multum aucta, denuo imminuta eſt, &c. Dumque hæc ſymptomata alternatim certis fere horis redierunt, & iterum evanuere, tunc miſtura N. 16. omni hora ad unc. ß. aut unc. 1. aſſumpta ſæpiſſime ſummo in periculo verſantes ægros ex mortis faucibus eripuit. Etenim hæ mutationes brevi ceſſarunt, & ægrorum vires increverunt, &c.

Similes ægri famam medici multum ſæpe lædere poſſunt; etenim per vices redeunt ad ſe,

pul-

pulſus & reliqua ſigna (ſi fors reſpirationem & oculos exceperis) pro circumſtantiis ſat bona videntur, eaque ſæpe durant per horam, & ultra, ſæpe vero derepente in pejus mutantur; & æger qui ante pauca minuta ſibi, & adſtantibus ſpem dedit, ſubito fere moribundus anhelat: unde ſi Medicus, in intervallo lucido præſens, ægro & adſtantibus quid certi promittit, ſe fallit, & famæ detrimentum patitur.

Qui vero ægri citra ſimiles manifeſtas mutationes in ſumma debilitate jacuerunt, & in quibus pulſus molliſſimus, atque ſudor continuus ſummam humorum diſſolutionem, & in putridum propenſionem deſignarunt, iis miſtura N. 27. ſæpe numero ſalutem adtulit.

Ex acuta convaleſcentes fere omnes ſurdaſtri fuerunt, verum ſola natura, & diæta reficiente plerique curati ſunt.

Quibus autem hæc auditus gravitas, reſtitutis ſufficienter viribus, permanſit, iis veſicans nuchæ eſt adpoſitum, atque, dum hoc cepit dolorem excitare, datum eſt ægro purgans, ut eodem tempore per hæc bina remedia revulſio a capite fieret; quo facto omnibus, quos novi auditus rediit.

Poſt morbum acutum rite curatum, paucos habui, qui recidivam paſſi ſunt, & erant tantum ii, qui in diæta errorem commiſerunt. Etenim

omnes circa præcordia anxietatem, horrorem a cibis, leves vertigines, ructus amaros, aut putridos conquesti sunt.

Datum leve vomitorium fere semper recidivam ex integro sustulit, aut saltem admodum mitem reddidit.

Urina ab initio morbi semper rufa fuit cum nubecula innatante; morbo autem stante erat crassa, & densam ad fundum nubem exhibuit, morbo decrescente color sensim in naturalem, dein in tenuem cum fœtore mutabatur; raro sedimentum crassum, & grave observatum est.

Alvus immorigera enemate, aut suppositorio (si opus fuit) movebatur; sæpius vero exanthematibus aut bene prodeuntibus, aut rite prostantibus, dum neque hypochondriorum tensiones, neque ventris dolores gravantes, aut borborygmi advertebantur, per binos ternosve dies relicta fuit.

Sudores nocturni post morbum acutum supervenientes diæta reficiente, & infuso N. 20. fugati sunt.

Qui, cessante jam per aliquot dies febre, non appetierunt, & os glutinosum, atque circa præcordia pondus conquesti sunt, iis data drach. 1. rhei appetitum restituit, & omne malum amovit.

Pe-

Pedum tumores poſt morbum vel ſponte ſua abierunt, vel leni frictione facile diſpulſi ſunt.

Inter primos noſocomii ægros mihi occurrit Juvenis 15. ann. qui toto corpore rigidus & inflexilis fuit.

Adſtantes narrabant: quot ante aliquot dies per omnes artus dolorem lancinantem ſit conqueſtus, quodque poſt paucas horas citra cauſam vel ſibi vel aliis cognitam totus rigidus evaſerit, & quod tunc dolores ceſſarint.

Corpus ægri examinando inveni brachia & manus ſecundum trunci longitudinem extenſas, rigidiſſimas, & trunco firmiſſime adpreſſas, crura & pedes eodem modo ſe habebant; venter fuit tenuis, contractus, & lapidis inſtar durus, adtactu non dolens, ſpina dorſi rigidiſſima, collum immobile, maxilla inferior ſuperiori pertinaciter adplicata, muſculi maſſeteres, & temporales, quaſi vi fortiſſima agentes erant tumidi, & duri; inter dentes inciſorios effractos exiguum ſpatium relinquebatur, per quod pauca juſculi, aut medicamenti copia ingeri potuit.

Lingua tamen manſit volubilis, oculi vivi, mens non oppreſſa, reſpiratio ſatis bona.

Pulſus fuit æqualis, naturali non celerior, liber.

Conijcere igitur licuit vaſa majora ſanguinea eſſe libera, & forſan in Lymphaticis eſſe humorum ſtagnationem, in nervis ſpaſmum.

Quapropter ſpaſmus ſolvendus, & ſtagnans in motum ducendum indicabatur.

Balneum emolliens, diſcutiens, & ejusmodi fomenta toti corpori continuo adplicata optime & citiſſime profuiſſent; verum noſocomii circumſtantiæ ſimile tentamen non admiſerunt.

De maxilla mobili reddenda cogitabatur primo, atque hunc in finem Cataplaſma ex ſtercore equino iu cereviſia cocto calidum diligenter adplicatum eſt.

Per aperturam inter dentes inciſorios præter tenuia alimenta miſtura N. 12. cochleatim ingerebatur.

Bis de die ſpina dorſi inuncta, & perfricta eſt linimento ex ol. verbaſci unc ii. ß. ſpirit. ſal. ammon. dr. 1. & alterno die humeris & toti ſpinæ dorſi cucurbitæ ſiccæ adpoſitæ ſunt.

Quarto die æger jam movit ſat libere maxillam, ſolidiora momordit, deglutivit; reliqua vero in priori ſtatu perſtitere.

Quinto die ingratum Cataplaſmatis odorem amplius ferre non potuit, atque ab ejus vaporibus tuſſim ſiccam defatigantem conqueſtus eſt;

unde

unde id, maxilla jam ſatis mobili, amovi; atque totum collum, muſculos maſſeteres, temporales, & maxillæ articulationem priori linimento bis de die perfricari juſſi.

Omni die facta eſt maxilla liberior, æger ſingulo bihorio unc. β. ex miſt. N. 12. aſſumſit, & præter juſcula, ac alia tenuia alimenta ſerum lactis copioſe hauſit.

Inteſtina quotidie enemate ex ſolo oleo lini emolliebantur, unde dura fœcum ſcybala educta ſunt.

Octavo die æger jam movit manus, & brachia, intra paucos dies movit & pedes.

Intermiſi tunc cucurbitas, etenim dolores magnos excitarunt, ſed reliqua medicamenta continuari curavi.

Vigeſimo quinto die auxilio famuli jam cepit ambulare.

Trigeſimo die jam ſolus ambulavit.

Poſthac ſolo ſero lactis & diæta bene nutriente intra paucos dies pinguedinem, & vires integras recuperavit.

MENSIS AUGUSTUS.

SYmptomata in morbis acutis occurrentia hoc menſe erant prorſus eadem, quæ menſe præcedente, numerus eorum, qui exanthematibus laborarunt, paulo minor fuit. Pau-

Paucissimi febre miliari decubuerunt, plures vero petechiis; erant autem petechiæ satis mites, & plerumque optimi coloris.

Emuls. N. 8. raro in usum venit, etenim in febre petechiali longe magis conduxit claret. N. 1.

Cœteroquin methodus curandi erat eadem, quæ mense Julio.

Per medium mensem Jun. per integrum Jul. & August. dum doctissimus Medicus castrensis Joann. Kollman ægrotabat, mihi illust. van Swieten nosocomii militaris, in leopoldina siti, curam confidit.

Nosocomium erat semper ægris plenissimum.

Inter alios morbos, militibus communes, plurimas petechias inveni, quæ a medio Jul. usque ad finem August. maxime grassabantur, ita quidem, ut hoc tempore quingentos circiter sola febre petechiali decumbentes numeraverim.

Ex his ægris ultra duodecim non sunt mortui, fere nullus incidit in alium morbum; omnes convalescentes intra paucos dies vires integras recuperarunt.

Morbus ultra decimum septimum diem vix unquam duravit.

Multis symptomata satis mitia erant; complures vero periculosa symptomata comitabantur;

ut-

ut ſunt: pulſus inæqualis, ſitis ingens, reſpirandi ſumma anxietas, ſopor, delirium perpetuum, convulſiones, membrorum jactationes, &c.

Circa quartum morbi diem plerumque in pectore, collo, & cordis ſcrobiculo paucæ petechiæ apparuerunt, & ſeptimo die, prægreſſa majori vel minori anxietate, per totum corpus, maxima autem in pectore eruperunt; & tunc ſigna mala vix non ſemper evanuere, vel ſaltem longe minus periculoſa viſa ſunt.

Color petechiarum fuit in plurimis læte ruber; in paucis purpureus; lividus & ſubniger ad modum raro.

Septimo die apparentes petechiæ immutatæ perſtiterunt uſque ad undecimum, quo fiebant tenuiores, pallidæ, & uſque ad decimum quartum ſenſim diſparuere.

Hoc die vel febris ceſſavit, vel adeo mitis facta eſt, ut febris nomen vix mereretur; circa decimum ſeptimum diem ad naturalem rythmum vel naturali paulo tardiorem rediit pulſus.

Subinde quarto die paucæ videbantur petechiæ, & neque ſeptimo, neque undecimo numeroſiores conſpectæ ſunt; aut quandoque undecimo die plures hinc inde prodierunt, ſed brevi iterum diſparuere.

His permanebant, imo augebantur ſubinde mala ſymptomata usque in decimum quartum diem,

quo

quo persæpe ortus est copiosus sudor, atque tunc citra exanthematum eruptionem febris imminuta fuit, & symtomata remiserunt. Raro hæc mutatio undecimo die accidit.

Si autem similibus ægris decimo quarto die sudor non fuit copiosus; sed sudoris loco, prægressa levi horripilatione, orta est pectoris oppressio, & anxietas, tunc petechiis supervenerunt copiosissima miliaria alba, & ægri magnum levamen perceperunt; quibus vero prægressa anxietate non eruperunt miliaria, iis crassissima urina profluxit, aut hac non profluente lenis, & levans diarrhæa accessit.

Talibus in circumstantiis rarissime decimo septimo die febris abiit, sed plerumque duravit ad vigesimum, subinde ad vigesimum quartum diem.

Si respiratio non fuit nimium difficilis, anxia, & inæqualis, atque pulsus satis liber, nil unquam timendum erat.

Similes ægri, licet cæteroquin pessima symtomata habuerint, simplicissima methodo conservati sunt fere omnes.

Sub initium morbi conquesti sunt immanem capitis dolorem, qui tentatis omnibus vix potuit mitigari, donec apparuerunt exanthemata, & tunc sponte evanuit.

Cura

Cura circa hos ægros inſtituta fuit ſequens:

Valde Plethoricis, inflammatione affectis, & pulſum durum habentibus pro ratione neceſſitatis ſanguinem e vena miſi. Si autem cauſæ venæ ſectionem ſuadentes non fuerunt ſatis graves, tunc etiam neglexi; quoniam denuo id obſervavi, quod menſe Julio dictum eſt. Imo iis, qui plethora non admodum magna laborarunt, conduxit magis per decoctum tamarindorum, cremorem tart. atque alia antiphlogiſtica remedia alvum aliquoties movere, & ita pulſus vim & velocitatem mitigare, quam venæ ſectione ſanguinem detrahere.

Multi ſaburram in ventriculo geſſerunt, unde iis vomitorium ſtatim in initio datum magnum levamen adtulit.

Quidam neque vomitorio, neque purgante antiphlogiſtico, neque venæ ſectione opus habuerunt; quoniam eorum pulſus ita moderatus, & ad morbum ferendum adaptatus fuit, ut neque debilitate, ægri vires proſtratas, indicaverit, neque robore exceſſerit adeo, ut quid in corpore deſtruere, aut morbum turbare potuerit.

Pulſu igitur vel ex natura ægri ita exiſtente, vel arte ad tale moderamen redacto, requirebatur remedium diluens, putredini reſiſtens, naturam in nulla evacuatione turbans, & vires conſervans.

Tale

Tale erat ſerum lactis vinoſum No. 28. nam ſolo hoc, tam pro potu ordinario, quam medicamento largiſſime ingeſto, fere omnes curavi.

Milites id grate aſſumſerunt, neque ullum inde incommodum deprehendi.

Ubi pulſus debilis ſtimulo indiguit, auxi vini copiam, vel præter ſerum lactis emulſum Camphoratum exhibui.

Dum maculæ purpureæ, lividæ, & ſubnigræ ſigna putredinis manifeſtarunt, tunc addidi libris quatuor ſeri lactis vinoſi, unc. iij. ſyrup. diacod. & drach. 1. ſpirit. ſulph. per camp. atque ægris omni hora unc iij. aut iv. tepide hauriendas præbui.

Optato tunc effectu maculæ brevi alium colorem induerunt; debito tempore diſparuere, & ægri ſymptomata ſenſim in melius iverunt.

Absque ſyrup. diacod. in ſero lactis vinoſo datus ſpiritus ſulph. per camp ſtrangurias, aut diarrhæas debilitantes excitavit.

Sopor, delirium, convulſiones, vigiliæ, &c. Epispaſticis, ſinapiſmis, aut veſicantibus, & paregoricis ad debitum moderamen ducebantur.

In convulſionibus, quæ etiam ſubinde aderant petechiis bene proſtantibus, veſicantia, & paregorica ſine camphora nil effecerunt, ſed ſemper debuit camphora præter alia medicamenta ad aliquod grana ſimul exhiberi; nihilominus

etiam

etiam camphora ſine paregoricis & veſicantibus debitum ſcopum non adtigit.

Quidam nullis fere malis ſymptomatibus affecti tota nocte quietum ſomnum capiebant, alii autem vigilarunt; & his uncia una ſyrup. diacod. veſperi exhibita debitam quietem conciliavit.

Si ob vehementiam ſymptomatum uncia una ſyrup. diacod. veſperi nihil effecit, tunc hæc doſis omni ſexta vel quinta hora iterata eſt.

Fuit unicus æger, cui ſyrupus diacod. ne minimum ſomnum, vel ſignum ſomni adtulit. Petechiæ, quarto die prodeuntes, erant optimi coloris, neque æger anxie reſpiravit, neque oculos rubros aut torvos habuit, ſitis fuit mediocris &c. Septimo die inter ſigna optima incepit canere, clamare, diverſas hiſtoriolas inſtar hominis ſaniſſimi enarrare; imo eaſdem ſine hæſitatione accuratiſſime ſæpius repetiit, ad rogata ſubinde apte; inepte ſubinde reſpondit, oblata omnia lubens aſſumſit; verum noctu, diuque indeſinenter cecinit, & clamavit; noctu in lecto manere noluit; pulſus fuit æqualis, non multum febrilis.

Omni quarta hora ſyrup. diacod. ad unciam integram exhibitus per duos & medium diem nullo modo mutavit ægrum; demum conſideratis omnibus judicavi, has vigilias, & clamores a

ſolo inordinato ſpirituum motu dependere, unde major opii copia unica doſi exhibenda indicabatur.

Remedium ſequens;

℞. aq. menth. unc. j.
Syrup. diacod. unc. ß.
Laud liq. ſydenth. gutt. XL.
M.

unica doſi deglutitum, tandem clamores inhibuit.

Etenim poſt aliquot minuta ab aſſumto hoc remedio voce languit æger, oculi erant minus vivi & ſemiclauſi, atque paulo poſt reficiens ſomnus ſecutus eſt.

Poſt ſex horas evigilans nil conquerebatur, & ſibi omnino præſens præterita ignoravit; poſthac ſine ullo paregorico tranquillas noctes habuit.

Decimo quarto die a morbo penitus liber fuit, & vires mox tantas recuperavit, ut intra paucos dies legionem ſuam adire potuerit.

Hicce æger præter ſerum lactis vinoſum, quod potum, & medicamentum ſimul præbuit, nihil aſſumſit.

Simplex igitur methodus febri petechiali curandæ ſuffecit; etenim raro quis mortuus eſt, & plurimi facile, & cito periculoſo ex morbo convaluerunt.

Ma-

Mala, morbis ſupervenientia, pauca obſervata ſunt.

Bini ægri a ſeptimo ad decimum quartum morbi diem in continuo ſopore, delirio, & ſudore fœtido decubuerunt, pulſum habentes debilem, & reſpirationem difficilem; petechiæ copioſæ, & optimi coloris toto in corpore videndæ erant; tandem parotides intumerunt, quæ nullum levamen adferentes ægrorum vires magis dejecerunt; adplicata quæcunque juverunt nihil; demum hi tumores mole & duritie derepente aucti deglutitionem impediverunt, & ambos ægros intra tres dies ſuffocarunt.

Alius æger, in quo omnia ſigna, ſeptimo die prodituras petechias, præſagiebant, ſeptimo die malam criſin expertus eſt.

Nox hunc diem præcedens anxia fuit; mane caput vehementer doluit, dein ſubito intumuit naſus, & totus purpureus factus eſt; poſt paucas horas naſi color ſubniger apparuit, & manifeſta gangrænæ ſigna imminuerunt.

Quoniam hic æger a principio morbi usque ad ſeptimum diem nullum peculiare, aut periculoſum ſymptoma habuit, ſolum ſerum lactis vinoſum pro potu & Medicamento exhibitum eſt; inſtante autem Gangræna quotidie unc. j. ß. cort. peruv. præter ſerum lactis aſſumſit, & naſo ex-

terne adplicata ſunt linteamina Spiritu Salis acido, aqua roſarum diluto, madida.

Unde malo limites ponebantur, naſo ultra ſemi pollicis longitudinem, ab apice incipiendo, naturalis color rediit, reliqua vero naſi pars ex ſubnigra læte rubra facta eſt.

Pulſus ægri fuit liber, vix febrilis, nullum cœteroquin aderat lethale ſymptoma.

His remediis ægrum ad undecimum diem in eodem ſtatu inter ſpem & metum conſervavi; tunc autem delirare cepit, ſubito vires amiſit; pulſum habuit inæqualem, exilem, intermittentem, faciem hippocraticam, & eodem die convulſus obiit.

An gangræna occupavit cerebrum? an materies petechialis, quæ per totam corporis peripheriam in maculas debuiſſet diſpergi, in caput eſt depoſita?

Alios ægros, qui mortui ſunt, ſymptomata mala cum virium dejectione, pulſu debili, inæquali, & reſpiratione difficili vel ilico ab initio morbi, vel a quarto morbi die incipiendo comitabantur, ſemperque ruerunt in pejus; per vices quidem hi ægri dormiverunt, ſed ſomnus fuit inquietus, non reficiens, in ſomniis defatigans.

Dum

Dum vidi, quod ſerum lactis vinoſum inter talia ſymptomata non ſufficeret, alia ab autoribus commendata remedia exhibui.

Verum a nullo levamen, minus curationem obtinui.

Stimulantia, & alexipharmaca omnis generis (ſi ſimilia vires debiles poſtulabant (nimium ſudorem, & anxietatem excitando ægros magis debilitaverunt.

Acida mineralia ſaturatiſſima nec ſitim mitigarunt.

Ipſe cortex peruvianus, præter alia largiter exhibitus, profecit nihil.

Verum tales caſus ad omnia rebelles rari erant.

Binis ægris ex febre petechiali convaleſcentibus, dum omnes actiones & vires bonæ videbantur, ſubito orti ſunt abſceſſus: uni ad humerum dextrum, alteri ad ambo femora.

Fluctuatione percepta ilico pertundebantur; unde magna puris boni copia effluxit; aliquamdiu hæc loca aperta; & fluentia conſervata ſunt, & ægris pro medicamento ac potu datnm eſt ſerum lactis, quod vires conſervavit, & omne impurum, quod adhuc in ſanguine hæſit, quacunque data via ejecit.

Fere omnes ex acuta convalescentes longe saniores, robustioresque sunt redditi post morbum, quam erant antea.

Paucis post acutam pedes tumuerunt, sed lenes frictiones aromaticæ tempore matutino adhibitæ, & unum alterumve purgans hos tumores brevi abstulerunt.

Qui convalescentes nullum in diæta errorem commiserunt, nunquam passi sunt recidivam.

Recidiva autem, ex mala diæta, vomitorio, aut purgante, aut diæta per triduum strictissima facili negotio curabatur.

Qui curati diutius in nosocomio morabantur, vires denuo amiserunt, pulsus iis lentus factus est, & facies pallida; tandem gingivæ, oris labia, totaque facies, imo subinde & manus, & pedes lento tumore inflabantur; post paucos dies maculæ latæ, lividæ, vere scorbuticæ hinc inde in corpore apparuerunt, & gingivæ, sanguinem fundentes, fætidum odorem sparsere.

Sub initium solum serum lactis vinosum, & Medicamentum N°. 5. aliquoties pro rerum circumstantiis absumtum, atque motus Corporis in aëre libero curam omnem absolverunt.

Dum vero maculæ lividæ, & oris fætor putredinem sanguini inductam manifestarunt, tunc

seri

ſeri lactis libris tribus admiſta eſt dr. β. ſpirit. ſulph. per camp. atque hac ratione largiter potandum præbebatur præter ſequens remedium.

℞. ſal. polychr. dr. j.
Conſerv. naſt. aq.
-------- Coch. aa. unc. ij.
Spirit. ſulph. per camp. dr. j.
M.

S. ſumat æger omni hora parvum cochlear.

Gingivæ melle roſarum, mixto cum ſpiritu ſalis acido, ſæpius illiniebantur; os ſero lactis vinoſo ſpiritu ſulphur: acidulo reddito frequenter elutum eſt.

Hac methodo aliquamdiu continuando, & corpus in liberiore aëre movendo, atque dato omni quarto, quintove die purgante plurimi ſanati ſunt.

Qui autem vitæ militaris pertæſi, & puſillanimes lecto continuo inhæſerunt, ii tentatis omnibus ſemper in pejus ruebant, ſenſim toto corpore intumuerunt, hinc inde ortæ ſunt plagæ latiſſimæ, purpureæ, aut lividæ, tandem nigræ & fœtido ichore manantes; ex ore & naribus ſanguis corruptus, ſemiputridus effluxit, nil fere amplius potuere deglutire, hinc ſemi putridi in fœtidiſſima ſua atmoſphæra immobiles jacebant, nec ab aliis citra vitæ periculum potue-

rant moveri; ubicunque vel leviter adtacti ſunt, ibi epidermis rupta fudit liquamen fœtidum.

Hoc in ſtatu miſerrimi hi ægri ſæpe per tres, per quinque aut plures dies ſemi cadaveroſi anhelabant, tandem, orta putridiſſima diarrhæa, intra paucas horas exſpirarunt animam.

Similia cadavera brevi poſt mortem terræ mandabantur.

Scabies poſt morbum acutum ſuperveniens plerumque ſolo remedio N°. 5. & ſero lactis curata eſt. Si tamen huic remedio non integre ceſſit, tunc balneum badenſe maxime profuit.

MENSIS SEPTEMBRIS.

Acuta decumbentes fere omnes vel miliari febre, vel petechiali laborarunt.

Plerisque 14. aut 17. die febris valedixit.

Simpliciſſima curandi methodus erat & hoc menſe ſufficiens.

Fuerunt tamen binæ fæminæ, quæ erumpentibus ſeptimo die numeroſiſſimis petechiis nullum levamen perceperunt, & ultra viginti dies manſerunt debiles, ſomnolentæ, delirantes; febris fuit mediocris, & petechiæ optimi coloris, ſteterunt toto hoc tempore immutatæ.

Veſicantia, licet bene fuerint operata, nil mutarunt.

Emul.

Emul. N°. 8. & claret. N°. 1. alternatim exhibita morbum non turbarunt, & ægrarum vires ſat bono in ſtatu conſervarunt.

Camphoræ doſis aucta, vel alia medicamenta magis ſtimulantia tentata, auxerunt delirium, anxietatem, & ſitim &c.

Unde ratio juſſit ea continuare, quæ naturam ad Morbum ferendum aptam reddiderunt, & conſervarunt.

Hæ fœminæ urinam, & fœces inſcie dimiſerunt; ſed reſpirarunt citra magnam difficultatem, & continua, æquali, leni tranſpiratione gaudebant; ſomnus (quamuis paregorico veſpertino ſemper productus fuit) erat quietus, reficiens; & pulſus ſat liber, non multum febrilis, nec nimium debilis, nec mollis; unde hæc ſpem foverunt.

Tandem petechiæ, boni ſemper coloris, vigeſimo ab eruptione die, ſenſim ceperunt evaneſcere, ceſſavit delirium, intra tres dies febris tota diſparuit, rediit appetitus, & absque notabili evacuatione critica ambabus his fœminis intra breve tempus prior ſanitas reſtituta eſt.

Medicamenta igitur præter rationem non ſunt mutanda; neque natura absque ægri detrimento ſibi vim inferri patitur.

Id hoc menſe peculiare obſervatum eſt, quod

 mul-

multis, febre exanthematica decumbentibus, febris quotidiana intermittens ſimul juncta fuerit, quæ morbum, & curationem turbavit.

Similis febris intermittens ilico cortice peruvino ſuffocanda erat, ſecus ægrorum vires adeo debilitavit, ut tales ægri, redeunte ſæpius paroxyſmo, tandem occubuerint, qui morbum acutum ſolum facili negotio ſuperaſſent.

Fugata hac febre morbus exanthematicus plerumque valde mitis fuit.

Dum magna cardialgia, pectoris anguſtia, renum ingentes dolores cum urinæ retentione, aut ſomnus profundus ſimiles paroxyſmos comitabatur, tunc tertius paroxyſmus nunquam erat exſpectandus, is enim vel ægrum occidit, vel ejus vires adeo proſtravit, ut dein cortex nil amplius effecerit. Tales ægri plerumque eo tempore, quo quartus paroxyſmus accedere debuiſſet, in ſyncopen delapſi ſunt, & obierunt, aut inciderunt in delirium, ex quo non amplius redivere.

Præterea hoc menſe ſingultus ante exanthematum eruptionem circa ſeptimum morbi diem frequenter obſervatus eſt, verum poſt eruptionem ceſſavit ſponte.

Unicus æger, toto corpore numeroſiſſimis petechiis obſitus, undecimo morbi die ſingul-

tire

tire cepit; ſingultus erat frequens, neque ullo remedio ſiſti potuit; unde morbi periculum auxit, & ægri vires imminuendo vix non omnem vitæ ſpem abſtulit. Verum decimo quarto morbi die, orta pectoris anxietate, petechiis copioſiſſima miliaria alba cum magno ægri levamine ſupervenerunt, & ceſſavit ſingultus.

Undecimo aut decimo quarto die diſparentibus exanthematibus haud raro levis diarrhæa ſubſecuta eſt, qua ægri perfecte judicati ſunt.

Quidam citra errorem in diæta commiſſum hoc menſe recidivam paſſi ſunt.

Febris ex recidiva ſemper ad 20. 24. aut 30. diem protracta fuit.

Fœmina 18. ann., ex febre miliaria convaleſcens, ſæpius per diem toto corpore miſere convulſa eſt; ceſſante convulſione remanſerunt enormes inguinum, lumborum, & oſſis ſacri dolores.

Ægra hæcce menſes ſuos adhuc nunquam habuit; unde habitus inſtantium menſium ſignis, pilulæ ſequentes præſcribebantur.

℞. gummi galb. dr. j.
Camph.
Caſtor aa. dr. ß.
Aloës lot. gr. XX.
Balſ. peruv. q. S.
M. f. pil. gr. IV.

S. ſu-

S. iumat ter de die duas pil., ſuperbibat infuſ. ruth. & veſperi inſideat per horam balneo pedum.

Altero die convulſiones jam erant minus violentæ, quarto die prodiit fluxus menſtruus, & fœmina ſana fuit.

Morbi inflammatorii hoc menſe in noſocomio non ſunt obſervati; unicus æger hepatitide & levi ictero laboravit.

Hypochondrium dextrum mane, & veſperi linimento ex ol. verbaſc. unc ij. camph. gr. XV. probe perfrictum, dein cataplasmate emolliente continuo fotum eſt.

Reliqua cura fuit antiphlogiſtica.

Sub initium quarti diei ortus eſt horror, & dolor ingens in Lumbis, & oſſe ſacro, & paulo poſt hæmorrhoides intumuerunt; unde dolor in hypochondrio dextro penitus evanuit, & febris facta eſt longe mitior.

Eodem die urina craſſa craſſum & ſubflavum ſedimentum depoſuit; ſeptimo die urina fere naturalis eſſe cepit, & febris ceſſavit.

Solus ventriculus poſthac aliquantulum languit, verum, data unica drachma rhei, appetitus, & vires redierunt.

MEN-

MENSIS OCTOBRIS.

Plures ſimplici febre acuta, quam miliari, aut petechiali decubuerunt.

Symptomata fuerunt mitia, & cura antiphlogiſtica in plerisque ſuffecit; ſtimulantibus raro opus erat.

In binis ſolummodo fœminis inſoliti tendinum ſubſultus per totum corpus ilico ab initio morbi obſervabantur.

Reliqua ſymptomata ſimillima erant iis, quæ proditura exanthemata præſagiebant; etenim oculi erant turbidi, facies rubra, reſpiratio difficilis, inæqualis cum tuſſicula ſicca, & rara, præcordia erant anxia, caput & lumbi vehementi dolore vexabantur. &c.

Hi tendinum ſubſultus ægras ſtatim in morbi principio debilitarunt, neque ullo remedio nervino, Camphorato, aut opiato, aut cortice peruviano his juncto, aut veſicantibus &c. ad moderamen redigi potuere.

Pulſus fuit inæqualis, debilis, multum febrilis, lingua humida, glutine, fuſco obducta, ſitis magna, mens ſubinde præſens, ſubinde turbata.

Ten-

Tendinum ſubſultus, eadem vehementia ſemper durantes, demebant omnem ſomnum & vires, atque morbum lethalem effecerunt.

Remedia alexipharmaca excitarunt ſudorem debilitantem, & majora deliria; lenia ſtimulantia ægras non mutarunt; ſola diluentia, refrigerantia frequentes leipothymias produxere.

Unde una ex his ægris ſub initium quarti diei inter tendinum ſubſultus, & convulſiones, apparentibus paucis petechiis, exſpiravit. Altera quarto die copioſas petechias habuit absque ullo levamine, & ſub finem diei ſexti, exiſtentibus adhuc iisdem ſymptomatibus, orto horrore obiit.

Omnes ex febre acuta convaleſcentes brevi tempore vires priores recuperarunt, exceptis tribus fœminis, quæ per integrum fere menſem languebant, nihil omnino præter debilitatem conquerentes, pulſus iis erat æqualis, nullo modo febrilis, appetitus bonus, alvus quotidie prodiit naturalis, neque ab aſſumtis gravamen aut pondus perceperunt, veſperi autem absque febre paulisper delirarunt, ſomnus inſequens fuit quietus, longus.

Nutrientibus, & leniſſime ſtimulantibus, & potu ſeri lactis, aut pro libitu, ipſius lactis recentis binæ ex his fœminis conſervatæ ſunt, atque poſt longam moram vires priores iterum obtinuerunt.

Ter-

Tertia vero neque ex his, neque ex ſola cura lactea, neque ex roborantibus &c. ullum levamen percepit; ſtimulantia paululum fortiora nocuerunt: cortex peruvianus, quacunque forma datus, nauſeas & vomitus excitavit; hinc tota emaciata accedente diarrhæa fato ceſſit.

Cadaver apertum nullum notabile vitium exhibuit, niſi: quod omnia viſcera, & partes carnoſæ pallidæ, & albæ fuerint. An peculiaris quædam malignitas in his ægris latuit? an ea ſubtiliſſimis nervis firmiter impacta hæſit? an in tertia ægra vaſa quædam ſubtiliſſima deſtruxit adeo, ut nutritio fieri non potuerit?

Omnes qui poſt morbum acutum gravem auditum habuere, recuperatis viribus absque remedio curati ſunt.

Conſerva N°. 7. tempore intercalari abſumta febrem intermittentem acutæ junctam optime ſuppreſſit; ne tamen a levi quacunque cauſa accedente denuo rediret, juſſi, ut præter alia remedia, morbo acuto convenientia, ſubinde parvum cochleare hujus conſervæ ægris ingereretur.

Hoc menſe Tuſſes glutinoſæ febres exanthematicas frequenter comitabantur, unde decocta expectorantia, quibus addebatur ſyrup. 5. rad. aper. vel oxymel ſimplex, aut ſcillit. ſtib. diaph.

non

non abl. &c. alternatim cum ſtimulantibus (dum iis opus fuit) exhiberi debuerunt.

Dum vero ſtimulantia ad vires erigendas, aut ad expellenda exanthemata non requirebantur, tunc hæc decocta expectorantia toti morbo curando ſuffecerunt.

Fœmina, tuſſi moleſta a multis annis jam divexata, tandem febre acuta prehenditur. Symptomata febris acutæ erant admodum mitia, vires bonæ, pulſus liber, ſputa copioſa, facilia hinc remedia expectorantia, diluentia omni indicationi ſatisfacere videbantur.

Sub finem ſexti diei absque ullo aſſumto remedio alexipharmaco apparent in pectore miliaria alba; ægra fit anxia, ſputum difficile. Septimo die numeroſiſſima erumpunt miliaria, ægra non levatur, ſupervenit ſudor copioſus, debilitans, ſiſtuntur ſputa.

Veſicantia, & remedia fortiſſime expectorantia nihil effecerunt.

Unde orta eſt ſumma anxietas, & ægra ſublime reſpiravit, pulſus fuit debiliſſimus & inæqualis; tandem ſubſecutus eſt ſopor, delirium, convulſio, & nono die mors.

Miliaria copioſiſſima ſemper, & optime elevata erant; ſed ſudor, præterea continuus, erat adeo largus, ut totus lectus inde maduerit. An natu-

natura vires ſubito nimias ad expellenda exanthemata impendit, atque hac ratione pulmoni vires ademit, ſputa inſpiſſavit?

Error nullus in ſex rebus non naturalibus eſt commiſſus.

MENSIS NOVEMBRIS.

Pauciſſimi ægri exanthemata habebant, febris acuta putrida multos detinuit.

Symptomata fuerunt mitia, & maxime communia.

Quinque fœminas ex febre putrida convaleſcentes ſcorbutus prehendit; facies, pedes, & manus intumuerunt; dein labia oris & gingivæ peſſimo cum fœtore exulceratæ ſunt.

Quatuor ex his ægris methodo, poſthac de ſcorbuto enarranda, integre curatæ ſunt. Quinta vero non ita felix fuit; nam abeunte ſcorbuto abſceſſus ingens femur dextrum occupavit; & ægra anxie reſpirare, frequenter tuſſire, & copioſam purulentam materiem ſputis rejicere cepit. Abſceſſus ad femur apertus ingentem puris tenuis copiam exhibuit. Aperto abſceſſu ægra vires amiſit, ſputa minus facile egeſſit; tandem ad femur acceſſit gangræna; & ægra mortua eſt. Cortex peruvianus, lcet quotidie ad unciam ji.

aut j. ß. præter alia remedia fuerit exhibitus, gangrænam non potuit impedire.

Per multi hoc menſe pleuritide decubuerunt.

Venæ ſectionibus, pro neceſſitate repetitis, remediis antiphlogiſticis, decoctis emollientibus, quibus mel, vel oxymel ſimpl. vel ſcilliticum &c. nit. pur. ſtib. diaph. non abl. &c. addebantur, & cataplaſmatibus, loco dolenti continuo adplicatis, plerumque cura omnis abſoluta eſt.

Si tuſſis ſicca in initio morbi nimis moleſta ægros defatigavit, tunc ſyrupo diacod. cochleatim exhibito mitigari debuit, non vero ſupprimi.

Si dolor punctorius, factis neceſſariis venæ ſectionibus, & pulſu moderate febrili exiſtente, atque alvo libera, non remiſit, tunc nulla diei habita ratione veſicans, æque latum ac plaga dolens, appoſitum dolores mox ſedavit.

Si dolore punctorio unum locum relinquente, & occupante alium, aut in eodem loco increſcente febris iterum major facta eſt, tunc denuo cura venæ ſectionibus, & remediis antiphlogiſticis &c. inchoanda fuit.

Plurimi ſputis judicati ſunt, pauci alvo.

Nulli pleuriticorum poſt pleuritidem alius morbus ſupervenit. Nullus ex pleuritide hoc menſe mortuus eſt.

Si

Si a tuſſi moleſta noctes turbatæ fuerunt, tunc veſperi datus hauſtus ex ol; lini unc iij. laud. pur. gr. j. ß. tuſſim ſedando ſomnum conciliavit, & ſputa matutino tempore facilius & largius prodire fecit.

MENSIS DECEMBRIS.

Febres petechiales & miliares erant frequentiores quam menſe præcedenti.

Mortalitas non fuit magna, licet ſymptomata fuerint ſat mala.

Vix non omnes ægri medicamentis ſtimulantibus erigi debebant, quoniam eorum pulſus, & vires debiles deprehenſæ ſunt.

Stupidi, profunde ſoporoſi, & delirantes per plures dies plerique jacebant: lingua iis erat ſicca, pulſus debilis, ſed æqualis, aliis reſpiratio difficilis, aliis facilis; ſitis omnibus magna.

Quidam alvum immorigeram habuerunt, quidam leni diarrhæa non debilitante jam ab initio morbi vexati ſunt.

Diarrhæa talis non debilitans ſibi relinquebatur; alvus immorigera, ſi nulli borborygmi, ventris dolores, hypochondriorum tenſiones, aut deponendi conatus obſervati ſunt, nullo medi-

camento irritata eſt, etenim ipſa natura ſine ulla turbatione ſe ſemper juvit.

Convulſiones, & tendinum ſubſultus rariſſime conſpiciebantur.

Iis, qui febre miliari decubuêre, emulſ. Nº. 8. aut miſt. Nº. 10. maxime profuit, claret: Nº. 1. vero iis, qui febrem petechialem habuerunt.

Qui non erant ſoporoſi, omni veſpera unc. j. ſyrupi diacod. optimo cum effectu aſſumſerunt.

Soporoſi, & pectore anxii pro ratione circumſtantiarum vel binis, vel quaternis, vel pluribus veſicantibus excitari debuerunt, & ex his maxima ſalutis pars pependit.

Surgentes ex morbo acuto plerique vires ſuas brevi recuperarunt.

Ii vero, qui ob luem veneream mercurio antehac uſi ſunt, non tantum durante febre acuta pejus ſe ſe habuerunt, quam alii eodem morbo affecti, ſed & convaleſcentes diu manſerunt debiles, & languidi, & præterea pectoris ſiccitatem, anheloſam reſpirationem, membrorum tremorem ſunt conqueſti.

Pulſus iis poſt morbum manſit debilis, & omni veſpera levis horripilatio, & lenis febricula obſervata eſt.

Sola

Sola cura lactea, & decoctis emollientibus largiter haustis sensim caro & vires his ægris redierunt; & si tunc adhuc quid luosi superfuit, remedia necessaria tuto exhiberi potuerunt.

In initio morbi acuti, si similibus ægris sanguis fuit e vena missus, erat is rutilus, & mansit penitus solutus; atque sanguine alius ægri longe citius putrescere, & fœtere cepit.

Claret. N°. 1. & alia remedia probe stimulantia, quibus magna spiritus sulphuris per camp. copia admista est, his ægris maximum levamen adtulerunt.

Sola stimulantia sine acido minerali sudorem copiosum, fœtidum, & defatigantem protrusere, & ægros in pessimum periculum conjecerunt.

Similium ægrorum exanthemata erant plerumque petechiæ profunde rubræ, miliaria nunquam sola in his ægris observata sunt, raro petechiis intermixta conspiciebantur.

Unicus ex his venereis: etenim spatio quatuordecim dierum sex tales ægros acuta affectos habui (mortuus est febre petechiali.

Et erat is jam in principio morbi soporosus, & statim deliravit, pulsum habuit inæqualem, parvum, oculos tristes, respirationem difficilem; petechiæ debito tempore comparuerunt, sed earum color fuit lividus, subniger.

Veſicantia paucum ſerum adtraxerunt, & ablata pellicula, plaga ilico profunde exulcerata eſt.

Circa mortem tubercula in facie prodierunt, magnum piſum figura & mole æquantia, coloris fere nigri; & omnia citiſſime in peſſimam putredinem abivere.

Remedia quæcunque in hoc ægro tentata, ne quidem mali progreſſum impedire, multo minus malum aufferre potuerunt.

Alvum & urinam ſemper inſcie dimiſit; alvus fuit ſubviridis, & admodum fœtida, verum neque copioſa, nec frequens.

Mirum: quod tanta acrimonia in hoc corpore latens dyſenteriam non produxerit.

Quidam ægri circa tempus eruptionis exanthematum ſingultu, quidam inani vomendi conatu vexati ſunt.

Si ſola irritatio hæc ſymptomata produxit, tunc lenibus narcoticis facile compeſci potuerunt.

Si autem vomitus a materie in ventriculo hærente excitatus fuit, tunc aqua tepida mellita, aut leni ypecacuanhæ doſi promoveri debuit, quod ſemper cum maximo ægrorum levamine contigit.

Dum

Dum ab initio morbi, hærente in ventriculo magna vel parva ſaburra, vomitorium non fuit neglectum, tunc ſimiles vomitus nunquam ægris ſupervenerunt.

Negligi tamen ſubinde debuit in fœminis, quæ circa graviditatem ſuſpectæ habebantur.

Verum tales poſt morbum diu manſerunt debiles, nec appetitus illis rediit; unde rheo una alterave vice purgandæ erant.

Quibus, morbo fugato, languit ventriculus, ii fere ſemper habuerunt urinas tenues, fœtidas, ſubinde turbidas, & flocculentas, ab aſſumtis pondus circa ventriculum conqueſti ſunt.

Et his pulvis N°. 21. appetitum & vires reſtituit.

Ex mala diæta multi recidivam paſſi ſunt.

Ex recidiva denuo convaleſcentes diu languerunt.

Binis ægris ex acuta optime convaleſcentibus, & noſocomio jam fere valedicturis ad femur dextrum orti ſunt dolores ingentes, ſine tumore manifeſto, ſine febre & ſiti.

Fomenta externa; diluentia, & reſolventia medicamenta interne exhibita, atque interpoſita purgantia vix dolorem mitigarunt; & ſi dolor per diem paululum remiſit, veſperi denuo exacerbatus eſt.

Hi ægri a nullo medicamento levamen percipientes ſenſim contabuerunt, & febre hectica atque ſudore nocturno conſumti ſunt.

Femur in utroque erat carioſum. An imperfecta in his ægris criſis facta eſt? licet petechiæ pulchre apparuerint, nullumque ſignum id manifeſtaverit. An materies ex morbo ſuperſtes reſtauratis viribus ad has partes fuit depoſita?

Fœmina ictero ab aliquot diebus laborans corripitur horripilationibus, dolore capitis, ſiti magna; pulſus fit celer, plenus, reſpiratio difficilis.

Pulſus plenus, & continuo febrilis venæ ſectionem, & remedia antiphlogiſtica, putredini reſiſtentia indicavit.

Urina fuit ex flavo ruffa, chartam tingens. Circa quartum diem ægra fuit anxia, debilis, & hinc inde pauca miliaria apparuerunt.

Suris ilico apponebantur veſicantia, & præter potum ordinarium, qui erat ſerum lactis, exhibebatur alternis vicibus vel claret. N°. 1. vel emulſum N°. 8. noctes diacodio tranquillæ factæ ſunt.

Septimo die copioſiſſima miliaria alba proruperunt, vires tamen manſerunt debiles, reſpi-

ratio

ratio fuit liberior; verum eodem die acceſſit delirium, & capitis gravitas.

Nuchæ igitur veſicans appoſitum eſt, & medicamenta priora continuata ſunt.

Undecimo die adhuc deliravit, jactavit membra, fuit debilis, anxia; ſitivit multum, ſubdormivit oculis ſemi clauſis, urina fuit ex fuſco ruffa, chartam profunde tingens, nullum ſedimentum ponens; fœces albæ.

Sub finem diei undecimi ſubſequebatur ſudor copioſus, diſparuerunt fere omnia miliaria, & ægra paulo poſt melius habuit.

Sudor usque ad decimum quartum diem ſubinde admodum lenis, ſubinde magnus fuit, ægram autem nunquam defatigavit.

Decimo quarto die mens facta eſt ſerenior, febris mitior,

Decimo ſeptimo die febris deſiit; & vires ſenſim auctæ ſunt.

Vigeſimo quarto die actiones fere omnes erant bonæ, urina tamen ex flavo-fuſca manſit; fœces fuerunt adhuc albæ, & cutis tota icterico colore profunde tincta.

Sequente die ad icterum curandum exhibebatur miſt. N°. 11., qua bis abſumta icterus diſparuit, & ægra fuit ſana.

Exanthemata miliaria in hac ægra obſervata æque alba fuerunt ac in aliis ægris, licet cutis per univerſum corpus profunde flavo colore tincta apparuerit.

MENSIS JANUARIUS.

Peripneumonia multi decumbebant, ſymptomata fuerunt mitia.

Sub initium omnes conquerebantur horripilationes, calores alternantes, dolorem capitis, ſpinæ dorſi, ſubinde dolorem per omnia membra lancinantem, & ſitim magnam.

Tuſſis plerumque fuit ſicca; reſpiratio magis, vel minus læſa; pulſus multum febrilis, ſubdurus. Febris, ſitis, tuſſis, dolor capitis, reſpiratio læſa, & reliqua ſymptomata fere ſemper usque in tertium diem immutata perſtiterunt, & tunc omnia reddebantur mitiora, ſputumque glutinoſum prodire cepit.

Quarto die ſputa fiebant copioſa, cocta, febris mitis, ſitis mediocris, reſpiratio longe liberior, & urina, quæ ſub initium fuit multum colorata, ruffa, & in medio nubeculam geſſit, comparuit turbida & mox copioſum, craſſum, ruffum, vel albidum ſedimentum depoſuit.

Al-

Alvus aut enemate, aut natura promota eſt.

Circa ſeptimum diem plerumque a febre judicati ſunt omnes; ſputa dein adhuc per aliquot dies citra difficultatem cocta prodiverunt.

A ſeptimo die rediit appetitus, redierunt vires.

Solis decoctis emollientibus, expectorantibus, quibus additum eſt oxymel ſimpl. aut ſcillit. ſtib. diaph. non abl. &c. tepide hauſtis, integra cura abſoluta fuit.

Ob dolorem capitis epiſpaſtica plantis pedum applicata ſunt.

Venæ ſectio unica fere in omnibus ſuffecit; imo quibus ab initio ſputa fuerunt facilia, & Copioſa, iis vena non eſt aperta.

Pulmo a tuſſi ſicca nimium agitatus diacodio pacari debuit, quo factum eſt, ut ſputa citius cocta, & copioſa prodierint.

Si tamen procedentibus ſputis dolor capitis, ſpinæ dorſi & membrorum in quartum diem permanſit; ſi pulſus fuit ſuppreſſus & inæqualis, reſpiratio celeris citra inflammationis ſignum, pectus anxium; ſi oculi fuerunt triſtes, vel obſcuri, aut torvi, ſitis magna, urina ruffa, tunc ſuſpicari licuit, latere exanthemata.

Et

Et ſimilibus ægris plerumque quarto die prodierant vel copioſiſſimæ petechiæ, vel miliaria alba, aut rubra, aut maculæ morbillis haud abſimiles.

Hæc ſi ita contigerunt, & ſi ſputa non ſunt ſuppreſſa, ſique ægri vires ſuas conſervarunt, tunc eadem die omnia ſymptomata remiſerunt, & urina craſſum ſedimentum poſuit.

Tales ægri ſolo decocto hord. alth. decoct. pectoral. vel infuſ. veron. heder. terr. fl. verbaſc. rhæad. cum melle, vel oxymell. ſimpl. addito nit. pur ſtib. diaph. non abl. ſal polychr. &c. percurari potuerunt.

Dum vero vires languerunt, tunc præter expectorantia decocta omni bihorio cochlear unum ex miſtura N°. 14. exhiberi debuit.

Veſicantibus raro opus fuit; neque ullus eſt mortuus, cui quarto die exanthemata, qualiacunque, rite & cum levamine prodierunt.

Dum vero quarto die vel nulla vel pauciſſima exanthemata apparuerunt, tunc febris cum reliquis ſymptomatibus manſit æque intenſa, vel omnia ruerunt in pejus.

Quinto & ſexto die plerumque ſtetit morbus.

Circa diem ſeptimum ortus eſt rigor, anxietas, dein ſupervenit ſudor copioſus; atque ſi tunc

tunc comparuerunt numerosa boni coloris, aut rite elavata exanthemata, æger plerumque magnum levamen percepit.

Verum si circa septimum diem orto rigore, & anxietate, atque superveniente sudore, aut notabili transpiratione pauca tantum exanthemata conspecta sunt, æger vix levatus est.

Quibus autem, his circa septimum diem prægressis, nec ortus est sudor, neque eruperunt exanthemata, neque sputa cocta puriformia, copiosa, facilia prodierunt, aut quibus pauca quarto die apparentia exanthemata septimo die derepente recesserunt cum sputorum, & pectoris oppressione, ii facti sunt soporosi, aphoni, sitis vel est penitus deleta, vel aucta immaniter; lingua ex fusco viridi glutine obducta & tremula erat, pulsus omnes suas vires amisit, & comparuit mollis, exilis, & maxime inæqualis, atque respiratio anhelosa, laboriosa, densa, subinde rara; unde mors certo certius prædici potuit. Octavo die eadem symptomata videbantur, quæ die septimo.

Nono die frequentes coloris & caloris atque omnium symptomatum excepto sopore, qui idem semper mansit, jam in melius, jam in pejus mutationes observatæ sunt.

Decimus dies fuit nono persimilis in aliquibus

bus ægris, in aliquibus vero ſub initium decimi diei exanthemata copioſa viſa ſunt cum levamine omnium ſymptomatum excepto pulſu, qui molliſſimus, unduloſus, exilis, atque multum inæqualis ſemper exſtitit, quique medicum in mortis præſagio confirmavit, licet reliqua omnia ægro & adſtantibus ſpem aliquam ſpoponderint.

Sub finem diei decimi, vel ſubinde circa medietatem hujus diei denuo diſparuerunt exanthemata, & paucæ ſolummodo maculæ purpureæ, aut lividæ conſpiciendæ erant. Sopor factus eſt gravior, reſpiratio ſublimis, pulſus longe minor, pejor; ſupervenit ſudor viſcidus, defatigans, extrema jam frigida, jam urentia deprehenſa ſunt, facies collapſa, oculi concavi, ſordidi, lachrimantes, apex naſi, & lobuli aurium pallidi, frigidi, labia & genæ mox purpureæ, lividæ, mox pallidæ.

Tandem ſumma eſt orta anxietas: jactatio membrorum, reſpiratio minima, pulſus fere evanuit, demum ſimiles ægri fœces fœtidiſſimas, & urinam citra ullum ſignum dimiſerunt, mox dein venter intumuit, & circa undecimum diem ſubſecuta eſt mors.

Rariſſime inter has viciſſitudines ægri finem diei decimi tertii, aut initium decimi quarti adtigêre.

Nul-

Nullum novi, qui vitam ultra protraxit. Epiſpaſtica, & veſicantia, quamvis bene operata ſunt, ni tamen ægros ſimiles juverunt, vel ſi inter ipſam operationem aliquod levamen adtulerunt, illud mox iterum evanuit.

Fortia alexipharmaca excitarunt delirium ferox, immanem ſitim, magnam pectoris anxietatem, ſudorem fœtidum, nec erexerunt pulſum, ſed auxerunt periculum.

Lenia camphorata, vinoſa, infuſa lenia aromatica addito multo ſpiritu ſulph. per camp. & interpoſita paregorica, quæ motus nimios, & inordinatos compeſcebant, maxime prodeſſe videbantur; imo ſimilia remedia magnum ſæpe levamen ægris dedêre, verum hoc non diu duravit.

Acetum quadrupla copia aquæ dilutum, ad gratum ſaporem ſyrup. diacod. edulcoratum, & largiter potatum ægris quoque gratum & utile fuit.

Cortex Peruvianus jam a tertio aut quarto morbi die, dum nimirum ex ſignis præſentibus adeo mala ſymptomata ſuperventura conjiciebantur, quotidie ad unciam unam, & ultra diverſa in forma datus, hæc pericula quoque, ſuperare non valuit.

Similes ægri per totum morbi decurſum quotidie bis, ter, aut quater alvum ex fuſco viridem,

ridem, fœtidam, & incoctam inſcie dimiſerunt.

Aliud morbi genus hoc menſe obſervatum eſt, in quo ægri nec validam febrem, nec magnam ſitim, neque appetitum penitus deletum habuerunt; ſed vires a primo ſtatim die multum languebant, & caput temulentum ac grave fuit; urina coloris fere naturalis tenuem nubeculam in medio geſſit; alvus quotidie aliquoties reddita liquida & flava fuit, & valde fœtuit.

Tales ægri non credentes ſibi multum deficere nolebant lecto inhærere; verum vires debiles ſitum erectum non admiſerunt.

A primo usque ad ſeptimum diem morbus in eo ſtatu permanſit, tandem ſeptimo die febris major orta eſt, caput, quod prius temulentum & grave fuit, acute doluit, poſt aliquot horas acceſſit profundus ſopor, quo oppreſſi nec ad rogata reſponderunt, nec oblata debito modo aſſumſerunt.

Octavo, nono, & decimo morbi die per vices jam in hac, jam in illa corporis parte pauca miliaria alba, vel quædam petechiæ apparuerunt, & intra paucos horas diſparuerunt iterum.

Sub fine decimi diei febris ſubito remiſit, pulſus intermiſit, extrema facta ſunt frigida, & æger undecimo die exſpiravit.

Ra-

Rariſſime paulo ante mortem his ægris mens rediit.

In hoc morbo ſtatim in principio, licet ſymptomata non adeo periculoſa fuerint viſa, remediis internis, externisque ſuccurrendum fuit.

Emulſum cum pauca camphora, & leniſſima infuſa rad. ſerpent., contrajerv., angel. &c. optime conſervarunt ægros, ſi externa non fuerunt neglecta.

Etenim jam quarto die nuchæ veſicans, & plantis pedum acria epiſpaſtica debuerunt adponi, quo facto temulentia eſt multum imminuta, & ſeptimo die, ſine ulla fere anxietate, vel miliaria alba, vel petechiæ prodierunt, vel ambo ſimul.

Atque ægri tunc ſatis commode habuerunt, & ſolis infuſis ſupra notatis facillime ſanati ſunt.

In principio morbi fortia ſtimulantia exhibita delirium, ſtridores dentium, & ſoporem intra paucas horas produxerunt, fecerunt ægros immorigeros; & tunc ſeptimo die mors ſecuta eſt.

In aliis ægris acute decumbentibus obſervati ſunt dolores vagi, qui jam extrema membrorum, jam articulos, jam ſcapulos, jam pleuram, pulmonem, aut caput occuparunt.

Si his pulſus fuit ſat fortis, non multum inæqualis, reſpiratio non admodum læſa, neque ſitis nimia, tunc prodeuntibus quarto die copio-

ſis exanthematibus febris cum ægrorum levamine multum remiſit, & undecimo die penitus deſiit.

Si vero tertio die evanuerunt dolores, & eadem die pauca tantum exanthemata ſine levamine apparuerunt, ſique pulſus inæqualis, debilis fuit, & reſpiratio difficilis, ſudor largus, defatigans, alvus liquida, frequens, valde fœtida, urina tenuis, aut fere naturalis, tunc quarto die iterum diſparuerunt exanthemata, redieruntque dolores, & æger longe pejus habuit.

Quinto die, aut in principio ſexti diei, denuo comparuerunt pauca exanthemata, & ſudor defatigans auctus eſt, æger magis anxie reſpiravit, oculi facti ſunt triſtes, lachrimantes, ſitis remiſit.

Septimo die prægreſſo delirio, & ſopore mors plerumque ſupervenit; ſi vero æger hoc die adhuc vitam conſervavit, tunc inter ſummas anxietates & membrorum jactationes nono die, aut nocte undecimum præcedente mortuus eſt.

Si ſexto die dolor valde acutus cum virium proſtratione, livore labiorum & genarum in ventre ortus eſt. Si pulſus fuit exilis & intermittens, reſpiratio ſublimis, ſitis ingens, tunc venter ſenſim intumuit, & ſeptimo die æger ſubito obiit.

Bina

Bina talia cadavera aperui, in uno lienem totum sphacelo consumtum reperi; in altero autem erat magna portio intestini coli gangrænosa, & præterea totum omentum nigrum, putridum. An materies maligna, vaga, ad has partes deposita subitum sphacelum induxit?

Infusa diaphoretica his ægris maxime conduxerunt.

Alexipharmaca fortia ægros reddiderunt soporosos, & mortem accelerarunt.

Binos ægros imminentibus signis futuræ in ventre gangrænæ servavi mist. N°. 16. ex qua omni semi hora cochlear unum datum est.

In tertio tamen ægro, qui eodem modo se habuit, hæc mistura nihil effecit, nam subito venter intumuit, subsecutæ sunt frequentes Leipothymiæ, & tandem anxia mors.

Altero die venter hujus cadaveris fuit adhuc calidus; fœtor enormis sectionem vetuit.

Aliud genus morbi hoc mense fuit, ubi debito tempore miliaria copiosissima prodierunt, sed absque ægri levamine; vires enim manserunt prostratæ, respiratio suppressa; pulsus debilis, inæqualis, caput grave, temulentum, aut profunde soporosum; & sudor viscidus, fœtidus, qui maxime circa frontem & jugulum comparuit, ægros multum debilitavit.

His ægris numerus exanthematum quotidie auctus eſt, ita quidem: ut ſex ſeptemve miliaria & ſæpe plura ſibi invicem racemorum inſtar adhæſerint, & nihilominus tamen manſit pulſus unduloſus, debilis, reſpiratio anxia, denſa, mens delira.

Acida mineralia leniſſimis diaphoreticis diluta, & ſyrupo diacod. edulcorata his ægris fuerunt utiliſſima.

Verum cortex peruvianus ſæpe multo præſtantior fuit, quam omnia hæc remedia, præſertim dum horripilationes, febrisque exacerbationes certis horis redeuntes obſervatæ ſunt; ſed magna doſi exhiberi debuit.

Si tamen ægri admodum debiles & anxii membra continuo jactitarunt, tunc iis nec cortex peruvianus, nec ullum aliud remedium quid juvit.

Si his ægris tertio die orta eſt diarrhæa, tunc ſeptimo interierunt; ſi vero diarrhæa non ſupervenit, tunc fere ſemper ad undecimum diem vitam protraxerunt; rariſſime nono die mortui ſunt.

MENSIS FEBRUARIUS.

Vix non omnes acuta decumbentes levi peripneumonia ſimul laborarunt. Vi-

Vires debiles in pluribus cardiaca poſtulabant; unde decoctis emollientibus, expectorantibus ſub finem additæ ſunt herbæ leniter aromaticæ, ut ſunt veron. heder. terr. tuſſilag. agrimon. rad. fœnic. ſerpent. virg. contrajerv. &c. vel præter decocta expectorantia interpolatis vicibus datum eſt unum alterumve cochleare ex emuls. N°. 8. vel ex miſt. N°. 10. aut. N°. 14.

Tertio plerumque die ſputa ceperunt prodire; ſubinde quarto die pauca apparuerunt miliaria, & ſeptimo die cum ægri levamine omnia eruperunt; ſi tunc ſputa ſimul copioſe proceſſerunt, æger optime habuit.

Subinde ſeptimo, haud raro undecimo die, tuſſi jam fere ceſſante, & reſpiratione ſatis libera, ceperunt exanthemata citra turbationem comparere.

Sæpe decimo quarto die primum exanthemata viſa ſunt; & tunc morbus ad 24. diem protractus eſt, ſed ſine malis ſignis, ſi reſpiratio fuit libera.

Si jam quarto, vel ſeptimo die exanthemata integre prodierunt, tunc morbus ultra decimum quartum, aut decimum ſeptimum diem duravit nunquam.

Sputum coctum ſæpe oxymelle ſcillit., gumm. ammon. acet. ſcill. ſoluto, kermes mineral.,

& aliis fortioribus expectorantibus propelli debuit, quoniam ægri vires solæ haud sufficiebant.

Aliquoties circa tempus criseos orta est tussis frequentissima, sicca, ægrum & morbum turbans; unde sedari debuit. Granum unum opii exhibitum plerumque placidum somnum conciliavit, atque tunc exanthemata pulchre prodierunt; & post somnum sputa optime cocta facillime ejecta sunt.

Permulti ægri hoc mense vel quarto vel quinto vel sexto die circa hypochondria tensiones conquerebantur, quibus subsecuta est diarrhæa biliosa.

Hæc, si non nimia fuit, tunc nec morbum, nec usum medicamentorum mutavit; & ideo sibi relicta est.

Si vero nimina fuit, & ægrum debilitavit, tunc caudano liq. sydenh. bis de die ad gtt. X. vel XV. exhibito mitigari debuit.

Supprimere eam non licuit; etenim, ea suppressa, ortæ sunt circa præcordia anxietates, deliria, & vomitus.

Unde enematibus alvus iterum fluxilis reddenda fuit.

Si peculiaris quædam acrimonia in intestinis hærens talem diarrhæam produxit, tunc saturatissimum decoctum rad. alth. cum pauco opio, vel

vel emulf. N°. 19. vel alia medicamenta involventia optimos effectus præſtiterunt. Purgante acrimoniam expellere exanthemata, & ſputa rite procedentia prohibuerunt.

Urina aliquando naturalis fuit, licet febris fuerit magna, aliquando ruffa cum nubecula fundum petente, aliquando craſſa ſine ſedimento, aliquando poſuit ſedimentum craſſum, fuſcum, aut ſubalbidum, aut flocculentum.

Si ſudore copioſo, & pulſu unduloſo ac debili exiſtente, atque reſpiratione difficili, urina tenuis fuit, tunc male cum ægro agebatur.

Urina craſſa, non multum fœtens, & copioſum grave ſedimentum dimittens, majorem ſpem dedit; præſertim ſi reſpiratio non admodum mala fuit; cœteroquin ex urina firmum præſagium nunquam formari potuit.

Quibus pulſus fuit mollis, exilis, inæqualis, reſpiratio difficilis, corporis jactatio frequens, lingua arida, ſitis ingens aut nulla, ii mortui ſunt.

Qui animo triſtes, & melancholici in febrem acutam inciderunt, ii durante morbo pejus habuerunt, quam alii, & morbo ſuperato, viribus & appetitu longe diutius caruerunt.

Vir febre acuta decumbens ſatis benigna ſymptomata habuit, & ſexto die pauca appa-

ruerunt miliaria; unde ſpes erat ſequenti die omnia eruptura.

Verum vires erant ſolito debiliores, hinc ſuris adpoſita ſunt veſicantia, & omni bihorio datum eſt cochlear unum ex miſt. N°. 14.

Nox fuit inquieta, licet æger unc. 1. β. ſyrup diacod. aſſumpſerit; mane non plura comparuerunt exanthemata, veſicantia nil operata ſunt, vires manſerunt admodum debiles; tandem circa meridiem totum corpus, præſertim vero artus & ſpinam dorſi immanis dilacerans dolor occupavit, dein acceſſerunt validæ convulſiones, & ſubita mors. Æger hicce arthritide vaga ſæpius laboravit, antequam hoc morbo acuto prehenſus fuit; an igitur dolores arthritici ſupervenientes naturæ conamen impediverunt, & ægro adtulerunt necem?

Fœmina ex acuta febre convaleſcens perfectam amauroſim in oculo ſiniſtro habuit.

In aliquibus poſt morbum acutum obſervavi viſum admodum debilem, aut leve delirium ſine pulſus agitatione, viribus autem increſcentibus hæc mala ſenſim diſparuerunt; unde & in hac fœmina ſimile quid futurum ſperavi: at vero ſpe deceptus fui; etenim, viribus jam integris, amauroſis æque pertinax manſit. Hinc ilico nuchæ iterata veſicantia applicari juſſi, & al-

terno

terno die purgans drasticum exhibui; quo factum est, ut spatio decem dierum ægra utroque oculo optime objecta viderit, distinxerit.

Ægra quidem per hæc evacuantia vires suas amisit, verum cortex peruvianus & diæta probe nutriens brevi optimam sanitatem restituerunt.

Post morbum acutum multi scabie pruriginosa divexati sunt, sed dato uno alterove purgante aut absumta aliquoties conserv. N. 5. & decocto radicis Bardanæ copiose hausto, hoc malum feliciter curatum est.

Surditas & pedum tumores œdematosi orti post acutam redeuntibus viribus sponte disparuerunt.

Aliquibus ægris cessante febre acuta facies tota tumore albo, molli inflata est, pulsus præterea debilis, tardus fuit.

Verum vesicans nuchæ adpositum, & mecamenta leniter stimulantia, roborantia hos tumores brevi tempore dispulerunt.

MENSIS MARTIUS.

Multi acuta prehensi sunt; plurimi inter illos habuerunt petechias, pauci miliaria.

Tussis vero omnibus juncta erat; diarrhæa biliosa quoque multos divexavit.

Si tertio die (quod rariſſime contigit) pauca ſtigmata exanthematum apparuerunt, tunc quarto die copioſiora cum quodam ægri levamine puoruperunt, ſeptimo die denuo plura ſupervenerunt, & æger belle habuit.

Sæpiſſime ſexto die hinc inde quædam exanthemata conſpecta ſunt, & ſeptimo prodierunt plura, undecimo facta eſt integra criſis, & omnia in melius mutata ſunt.

Si ægri difficulter reſpirarunt, aut frequenter delirarunt, aut profundo ſopore detenti ſunt, tunc veſicantia ſat acria ſuris adplicari debuerunt, & ſi mala ſymptomata non fuerunt imminuta, tunc & humeris, nuchæ adplicata ſunt.

Tuſſis & diarrhæa methodo, præcedenti menſe enarrata, curabantur.

Dum petechiis decumbentes debiles erant, maximum levamen perceperunt ex miſtura N. 10. vel ex claret. N. 1. qui vero miliaria habuerunt, iis magis conduxit emulſ. N. 8. vel. miſt. N. 14.

Si autem nullo fere ſtimulo opus fuit, tunc totus morbus & omnia ſymptomata ſolis infuſis herb. ſcab. veron. heder. terr. &c. flor. verbaſc. rhæad. &c. melle edulcoratis percurari potuerunt; mellis tamen loco his infuſis addi debuit ſyrup. flor. rhæad. aut ſyrup. diacod., ſi diarrhæa ægros debilitavit.

Si

Si iis, qui ſaburram in ventriculo geſſerunt, ſtatim in initio morbi datum eſt emeticum, tunc durante morbo diarrhæa raro ſupervenit.

Si vomitorium in initio morbi neglectum fuit, tunc ægri erumpentibus exanthematibus nullum omnino levamen perceperunt, & continuam præcordiorum anxietatem, nauſeam, ac vomituritionem conqueſti ſunt,

Atque ideo in medio morbo & efflorescentiis optime exſtantibus ſæpe vomitorium exhiberi debuit; & paulo poſt ab omni anxietate liberati ſunt ægri, & morbum reliquum facile ſuperarunt.

Neque tuſſis emeticum dare prohibuit, etenim ea non fuit peripneumonica, & poſt vomitum plerumque mitior reddebatur.

Quibus ſuperveniente diarrhæa ſputum ſuppreſſum eſt, & ſudor inæqualis, mox gelidus, mox calidus vires dejecit, quibus oculi concavi facti ſunt, labia oris livida, naſus & aures pallidæ, reſpiratio ſublimis, ii fere omnes mortui ſunt, licet exanthemata rite elevata, & optimi coloris adparuerint.

Si tamen in periculoſiſſimis his circumſtantiis obſervatæ ſunt periodicæ horripilationes, & manifeſtæ febris caloriſque intenſiones, atque remiſſiones, tunc miſt. N°. 16. omni ſemi hora

ad

ad duo cochlearia aſſumta ſubitum levamen adtulit.

In uſu hujus miſturæ ſed minus frequenti perſiſtebatur usque ad morbi finem; & tunc neque redierunt amplius horripilationes, febris manſit mitis, æqualis, vires ægri ſenſim increverunt, denuo prodiit ſputum, remiſit nimius ſudor, nec turbata ſunt exanthemata; diarrhæa dato omni ſexta hora leni paregorico admodum mitis facta eſt.

Si vero hæ horripilationes, & ægri mutationes ab imminente ſuppuratione originem duxerunt, tunc hæc miſtura parum juvit: an tempore vernali diverſæ febres intermittentes febribus acutis ſæpe juguntur, atque eas turbant?

MENSIS APRILIS.

Numerus acute decumbentium fuit ſat magnus.

Omnes noctu delirarunt, de die vero ſibi erant præſentes, oculos habebant rubros, linguam ſiccam, fuſcam, ſitim mediocrem; caput plerisque multum doluit, pauci tuſſicula affecti ſunt, reſpiratio fere omnibus fuit libera.

Omnes pulſum debilem habuerunt, unde medicamentis leniter ſtimulantioribus opus erat.

Plu-

Plurimis miſt. N°· 10. profuit, quibusdam claret. N°· 1. iis vero, quos convulſiones & tendinum ſubſultus defatigarunt, miſt. N°· 14. optime conduxit.

Veſicantia ſuris & nuchæ adplicata ſopores & delirium mitigarunt, atque pulſum fecerunt liberiorem.

Si ægri noctu inquieti fuerunt, tunc opiato ſomnus conciliabatur.

Febris exacerbationes obſervatæ, uſu miſt. N°· 16. ſemper cum ægrorum levamine ſuppreſſæ ſunt.

Diarrhæam teneſmoideam, ut & ſingultum a ſolo inordinato ſpirituum motu productum laudan. liq. ſydenh. omni tertia hora ad X. gtt. exhibitum brevi ſedavit.

Diarrhæa a laxitate orta miſt. N°· 18., ea vero, quæ ab acri in inteſtinis dependebat, emulſ. N°· 19. aut decocto emollientiſſimo & involventi oleoſo curata fuit.

Multis die 14., ceſſante febre acuta, acceſſit febris quotidiana aut tertiana, quibusdam id undecimo die accidit.

Si vires ægri fuerunt debiles, tunc ilico cortex peruvianus in uſum vocari debuit.

Si vero vires aliquot paroxyſmos ferre potuerunt, tunc æger drachma una rhei tempore

inter-

intercalari purgatus fuit, antequam corticem peruvianum aſſumſit.

Si autem ægri vires ſufficientes habuerunt, tunc methodo poſtea enarranda percurata eſt febris intermittens.

Parotides ſub finem morbi ægris ſupervenientes erant admodum moleſtæ, & nullis fere remediis ceſſerunt.

Reſolventia & alvum leniter moventia interne exhibita, emollientia & diſcutientia applicata externe longa tandem mora hos tumores aut ad ſuppurationem redigerunt, aut diſſiparunt. In binis tamen ægris hæc nihil effecerunt, parotides duriſſimæ ſemper magis increverunt, reſpirationem & deglutitionem impediverunt, & hos ægros penitus ſuffocarunt.

Arthriticis, aut iſchiaticis, aut podagricis, ſi in ipſa febre acuta dolor rediit, tunc ſæpe improviſa mors ſubſecuta eſt, aut ægri longe pejores facti ſunt; aëris viciſſitudines quoque multum & de repente ægros mutarunt.

MENSIS MAJUS.

Miliaria & petechiæ graſſabantur hoc menſe; quidam ægri methodo ordinaria facile curati ſunt. Quidam vero majorem ſedulitatem & curam poſtularunt. Nam

Nam a principio morbi habuerunt pulſum exilem, non multum febrilem, vires dejectas, ſitim paucam, appetitum deletum, caput grave, linguam ſordidam; alvus prodiit quotidie pultacea, ſubfuſca, fœtida; ſomnus fuit turbatus, defatigans, urina, in morbi initio naturali paululum coloratior, morbo progrediente ſenſim tenuior facta eſt, & levem diſperſam nubeculam tenuit, oculi erant plerumque turbidi, triſtes, reſpiratio difficilis.

Vires dejectæ ſtatim in principio miſtura N. 10. aut N. 14. aut alio ſimili medicamento erigi debuerunt.

Dein ſuris & nuchæ applicata ſunt veſicantia, & hæc ſi reſpirationem liberam, & pulſum magis elevatum & fortem reddiderunt, tunc ſpes erat, ægrum evaſurum. Unde in ſimilibus remediis, & arte, & ratione indicatis erat inſiſtendum.

Verum ſi his factis nec pulſus melior fuit, nec caput magis ſerenum, nec reſpiratio facilior, tunc ſpes vitæ evanuit.

Cortex peruvianus vel ſolus, vel ſtimulantibus & diluentibus antiſepticis junctus hos ægros reddidit anxios.

Circa ſeptimum diem ſæpe apparuerunt exanthemata pauca, eaque non conſtantia, ſed

mox

mox disparentia, mox iterum apparentia; manserunt ægri debiles & anxii, atque sudarunt continuo sudorem fœtidum. Acida mineralia juncta stimulantibus nullum quoque effectum præstiterunt.

Paregorica omni quarta hora exhibita præter levem & tarbatum somnum effecerunt nihil. Urina semper tenuior & pallidior facta est; & subinde septimo die sequebatur diarrhæa debilitans, nullis remediis cedens.

Nono die plerumque plura prodierunt exanthemata, verum absque ægri levamine; sudor fœtidus, tenax continuavit, & æger sensim vires omnes amisit.

In principio decimi diei adhuc videnda erant omnia exanthemata, sub ejus finem ,vero subito disparuerunt. Atque circa undecimum diem inter summas anxietates & membrorum jactationes mors scenam clausit.

Quibusdam jam quarta die miliaria alba eruperunt, sed symptomata non reddebantur meliora. Et tunc septimo die numerus exanthematum adeo notabiliter fuit adauctus, ut plura miliaria sibi cohærentia in racemos fuerint elevata, aut subinde in unam vesicam confluxerint. His ægris respiratio fuit anxia, pulsus debilis, inæqualis, genæ mox rubebant, mox pallebant,

sudor

ſudor continuus, viſcidus caput occupavit, oculi fuerunt rubri, lachrymantes.

Uncia una ex miſt. N. 16. omni ſemi hora exhibita, miros & celeres effectus præſtitit, atque uſu continuato omne mortis periculum ſæpe dispulit.

Fuerunt tamen, quos nullum medicamentum adjuvit; atque hi nono, aut quod frequentius accidit, undecimo die mortui ſunt.

Rariſſime in ſimilibus caſibus mors decimum quartum diem exſpectavit.

Qui ſtatim ſub initium morbi habuerunt pulſum valde debilem, & inæqualem, oculos triſtes, turbidos, reſpirationem laborioſam, faciem purpuream, caput grave, ſopore oppreſſum, urinam ruffam, linguam aridam, ſitim intolerabilem, ii circa ſeptimum diem occubuerunt, licet petechiæ ſatis boni coloris tunc comparere ceperint.

Fortia alexipharmaca his ſemper nocuiſſe deprehendi, mitiore nil mutarunt; veſicantia & epiſpaſtica nullum levamen adtulerunt. Qui ſoporoſi a quarto die erant, manſerunt usque ad mortem.

Similia cadavera ilico poſt mortem fiebant purpurea, livida atque, talia manſerunt, quamdiu calor tactu percipiebatur; hoc vero di-

parente totum cadaver naturalem colorem induit.

Pulſus unduloſus & reſpiratio omni morbi tempore multum læſa peſſimum præſagium ſemper formaverunt.

Multi fuerunt, qui nauſeas, vomituritiones, anxietates circa præcordia, os ſordidum & amarum conqueſti ſunt, atque his vomitorium unum alterumve præberi debuit.

Id ſi factum non eſt, tunc totus morbi curſus fuit turbatus, & æger nullo medicamento levamen percepit.

Paterfamilias mei noſocomii vir 71. ann. clarum hujus rei exemplum dedit. Prehendebatur is febre continua, putrida, & inter alia mala ſymptomata continuas vomituritiones eſt conqueſtus, imo vomuit aliquoties materiem bilioſam, glutinoſam. Vir hic tres hernias habuit, quæ emeticum prohibebant.

Unde diluentia, digerentia, putredini reſiſtentia medicamenta largiter haurienda exhibui.

His non obſtantibus die quarto res tota in pejus ruit, nec ceſſarunt vomitus, & acceſſit ſingultus.

Quinto die advocatur in conſilium celeberrimus Medicus Quarin Senior, qui (licet magnus emeticorum patronus) his tamen in circum-

ſtan-

ſtantiis ob tot hernias, & tantam ſenectutem non auſus eſt concedere vomitorium.

Atque ideo concluſimus remediis digeſtivis, ſalinis, alvum leniter moventibus ventriculum exonerare.

Verum poſtero die æger pejus habuit, fuit febris vehementior, vomitus longe frequentior, moleſtior.

Unde herniis rite firmatis, & ventre faſciis ligato, emeticum exhibuimus, quod magnam glutinis, & bilis copiam eduxit, quodque tantum effectum produxit: ut binis horis ab ultimo vomitu omnis febris, vomituritio, & anxietas abfuerit.

Veſperi datum opiatum totam noctem quietam reddidit.

Mane evigilans æger optime habuit, rediit appetitus, & ſolæ vires deficiebant.

Urina, quæ prius ruffa fuit, naturalis facta eſt.

Poſt octiduum absque errore in rebus ſex non naturalibus commiſſo in priorem morbum incidit, atque iisdem ſymptomatibus divexatus eſt.

Verum dato emetico brevi iterum convaluit.

Et modo integre ſanus & robuſtus eſt.

Scabies poſt morbum acutum ſuperveniens datis remediis, antiſcorbuticis leniter purgantibus, & ſero lactis pro potu ordinario exhibito, brevi evanuit.

MENSIS JUNIUS.

Hoc menſe miliaria alba multum graſſabantur; rubra fuerunt rariora; petechiæ rariſſime obſervatæ ſunt.

Omnes ægri erant debiles, leviter delirantes, veſperi ſoporoſi.

Veſicantia plurimum juverunt. & miſt. N. 14. fere omnes ſervavit.

Nulla peculiaria ſymptomata obſervata ſunt, niſi: quod quibusdam, febre continua affectis, quarto die, prægreſſa formicatione & pruritu, per totum corpus copioſiſſimæ maculæ rubræ, petechiis ſimiles, eruperint; quinto autem die jam erant maculæ iterum pauciores, & minus rubræ; ſexto die diſparuerunt penitus; ſeptimo die febris deſiit; & hi ægri ſolo infuſo fl. ſamb. citiſſime convaluerunt. Fuerunt tamen, qui has maculas primo intuitu pro petechiis habuerunt, atque ideo ægris remedia alexipharmaca præbuerunt; verum ab his medicamentis morbus & longior, & periculoſior factus eſt.

QUÆ-

QUÆSTIONES MÆDICÆ.

An licet in morbo exanthematico indusium mutare? sæpe indusia sudore fœtido, glutinoso, acri, madent, sæpe præ sorditie rigida sunt, unde:

Si exanthemata rite prostant, & æger bene habet, licet, & debet mutari indusium; sed caute, & eo tantum tempore ubi æger non sudat.

Aëri aditus per rimam, aut portam apertam debet intercludi; indusium recenter lotum & subhumidum nocet. Nocet quoque indusium fumo aromatico lustratum; etenim fumus ægri cutim exsiccat, poros claudit, transpirationem reprimit, anxietates producit.

Indusium per unum alterumve diem a sano homine gestatum, & naturali lecti calore calefactum sine noxa similibus ægris induitur.

Ægris vero, qui continuas mutationes patiuntur, quibus mox apparent, mox disparent exanthemata, qui frequentes habent leipothyminas, præter summam necessitatem non lilcet mutare indusium.

Quid faciendum, si exanthemata subito retrogrediantur?

Inveterata eſt methodus, qua, retrogreſſis exanthematibus, fortiſſima exhibentur alexipharmaca.

Verum hæc methodus pluribus nocuit, profuit paucis.

Perfrequenter, retrogreſſis exanthematibus, oritur magna pectoris anxietas, reſpiratio difficillima, febris magna, ſitis ingens, ferox delirium, aut ſopor profundus, ſtridor dentium, &c.

Fortia ſtimulantia hoc in caſu brevi pejora ſymptomata adducunt, nec redeunt exanthemata, aut ſi redeunt, ea pauca ſunt, nec levant, & mox iterum evaneſcunt.

Atque tales ægri certo certius moriuntur.

Vidi longe melius ſuccedere, ſi talia corpora infuſis diluentibus, leniſſime aromaticis impleantur, ſi cruribus, & nuchæ veſicantia adponantur, & poſtea paregoricis ſomnus concilietur.

Etenim in ſomno exanthemata denuo erumpunt, & ægri evigilantes ſeſe multo alacriores & robuſtiores ſentiunt.

Retrogreſſis exanthematibus, ſi pulſus plenus & fortis eſt, tunc venæ ſectio optimo cum eventu celebratur.

Nam eo tempore quo ſanguis e vena fluit, ægri ſemper levantur, & exanthemata comparere

rere incipiunt, aliquoties hoc in meo nofocomio obfervavi

Si vero pulfus parvus & inæqualis deprehenditur, & fi vis naturæ nimium languet, tunc fortiora ftimulantia neceffario exhiberi debent, ab iis tamen ilico abftinendum eft, quam primum exanthemata rite proftant.

Tincturis & effentiis fpirituofis, aliisque alexipharmacis magis fixis longe femper præferenda funt remedia illa volatiliffima, virofa dicta, ut funt: Camphora, Zibeth. mofch. &c. etenim hæc prudenter exhibita, nec augent, nec excitant inflammationem, fed vi fua volatili mox fefe expediunt, tenuiffima folummodo vafa ftimulant, ea permaneant, cutis poros quærunt, per eos aufugiunt, & tranfpirationi, exanthematumque eruptioni pandunt viam, fimulque fpafmis & convulfionibus refiftunt, quas alia ftimulantia haud raro producunt.

Opiata in acutis prudenti manu debito tempore exhibita nocuerunt nunquam; imo fomnum conciliando, inordinatos naturæ motus domando, ægris mentem & vires erexerunt; quod alia medicamenta nunquam præftare poffunt; hinc opiatorum in acutis neceffitas probatua.

Senibus tamen, & fopore detentis, opium minus convenit.

An Cortex peruvianus præter robur, quod nervis, & fibris induit, ſanguinem compingit, inſpiſſat?

Binas fœminas habui, quæ in noſocomio ultra duos menſes ob oſſis cariem, gangrænæ metrum quotidie magnum corticis copiam aſſumſerunt; poſthac una ex his ingentes capitis dolores conqueſta eſt, & pulſus fuit ſolito plenior, celerior, unde ei venam ſecari juſſi.

Sanguis e vena fluxit tutilus & tenuis, poſt horam in multum ſerum, & exiguam, levis conſiſtentiæ, placentam abivit.

Rutilus ſanguinis color tam in inferiore, quam ſuperiore placentæ parte, usque in poſterum diem permanſit,

Alteri fœminæ experimenti cauſa quoque aliquod uncias ſanguinis detraxi, & idem omnino expertus ſum.

Miles, qui per plures menſes cortice uſus eſt, ſimillimum ſanguinem exhibuit.

DE

DE MORBIS CHRONICIS.

FEBRIS. INTERMITTENTES.

ALiquot centeni ægri, febre intermittente affecti, hoc anno in nosocomio decubuerunt.

Fuerunt autem febres vel quotidianæ, vel tertianæ, vel quartanæ; quandoque simplices, haud raro duplicatæ; semi tertianæ quoque frequenter observatæ sunt.

Nullus ex tot ægris, febre intermittente affectis, mortuus est.

Curatio vix non semper aut vomitorio, aut purgante (quoniam plurimi ex ægris, ad nosocomium translatis, diæta cruda & inordinata antehac usi fuerunt) inchoari debuit, quo facto, reliqua cura fuit longe facilior; imo febris intermittentes plus simplici vice unico vomitorio, aut purgante fugata est, aut adeo imminuta, ut

 inse-

insequens paroxysmus absque molestia ab ægris potuerit perferri.

Purgatis primis viis, bis aut ter de die datus est pulvis N°. 29. superbibendo infusum qualecunque.

Hoc pulvere per aliquot dies assumto paroxysmi plerumque multo leviores fuerunt, nec certum typum amplius servarunt, & sensim ægris valedixerunt.

Neque alio medicamento ultra opus fuit; recidivæ tamen gratia cavendum erat summopere, ne convalescentes in diæta errorem committerent.

Qui pnlverem N°. 29. asiumere non poterant, aut qui ex hoc pulvere molestnm ardorem in ventriculo & pectore perceperunt, iis conserva. N^{n}. 4. æque bonum effectum prœstitit.

Hac sola methodo plurimæ tam quotidianæ, quam tertianæ, & quartanæ, non modo simplices, sed & complicatæ febres perfecte curatæ sunt.

Fuerunt quidem ægri, sed pauci, qui his remediis sat diu usi æquæ violentos paroxymos experti sunt. & vires sensim amiserunt.

Unde sine cortice peruviano hos curare erat fere impossibile. Verum minori corticis dosi

tunc

tunc opus fuit, etenim ſola converſa N°. 7. aut miſtura N°. 17. tempore intrercalari abſumta febri ſuffocandæ ſemper ſuffecit.

Si paroxyſmi ab initio jam nimium violenti fuerunt; aut ſi ſub ipſo paroxyſmo valde periculoſa ſymptomata obſervata ſunt: ut ſopor apoplecticus, vehemens cardialgia. dolor colicus acutiſſimus, pectoris ſumma anietas, aut tuſſis pectus dilacerans, ſanguinem educens, aut rigiditas & tetanus totum corpus, occupans, aut dolor ingens renum & lumborum, atque perpetuus & inanis mingendi conatus &c. tunc ſine mora cortex peruvianus oxhiberi debuit.

Non omnes paroxyſmi cum frigore inceperunt; ſed erant quidam ægri, qui ilico citra omnem horripilationem magnum æſtum conqueſti ſunt, quo ceſſante copioſe ſudarunt.

Aliis erat frigus. magnum, diu durans, calor autem exiguus, brevis; ſudor dein copioſiſſimus.

Habui ægros, quibus cmni die determinata hora circa manifeſtam febrem ortæ ſunt cordis palpitationes, aut magnæ pctoris anxietates, tuſſes inanes, violentæ, aliis certa hora caput totum vel pars captivis vehementer doluit; erat in noſocomio vir, qui quotidie hora quarta pomeridiana viſum ſubito, absque u.lo præcedente

dente ſigno aut dolore, amiſit, & perfecta amauroſi affectus eſt; cœteroquin ſanus fuit, nec unquam pulſum naturali celeriorem habuit. Poſt binas horas demum viſus iterum ſubito rediit.poſtquam igitur per octiduum determinata hora accedere, & abire amauroſim obſervavi; tunc omni trihorio drachmam unam corticis peruviani exhibui, & hac ratione intra 24. horas æger perfecte curatus eſt.

Alia quoque mala, ſtatis horis revertentia, unico hoc remedio curcvi.

Si ante uſum corticis primæ viæ à ſordibus rite purgentur, & hypocondriorum obſtructiones reſolvantur, tunc cortex nunquam nocere poteſt; his autem neglectis ſæpe cacochymiam & peſſimum hydropem producit.

Verum hæc mala longe frequentius obſervantur ab iis remediis arcanis, quibs agyrtæ febres ilico ſupprimunt.

Tales ægri redduntur pallidi, debiles, non åppetunt, tandem tumet facies, hypocondria dolent; dein tenditur venter, & oritur aſcites vix curanda.

Si tamen periculoſa ſymptomata, qualia paulo ſuperius adduxi, jubeant paroxyſmos ſupprimere antequam primæ viæ ſufficienter purgatæ ſunt, & hypochondriorum obſtructiones reſolutæ;

tæ; tunc ilico, ſuppreſſa febre, ſingulari cura in has partes agendum eſt; imo, refocillatis ægri viribus, ſæpe juvat dato purgante febrem revocare.

Multa innocua, remedia a plebe contra febres intermittentes commendata, ſæpius tentavi, verum ea incerta, & minus efficacia plerumque deprehendi.

Celeb. BEERYAT. vid. memoires de mathematique, & de phyſique &c. tome ſecond, à Pariſ. 1755. pag. 24. laudat pro anno contra febrem intermittentem remedio laud. liq. ſydenh. in infuſe centaurii minoris exhibitum.

Infantibus trium vel quinque ann. dat ſex guttas, adultis vero viginti, aut triginta pro diverſitate temperamenti, & ætatis.

Tempus illud exhibendi eſt hora ante hororis ingreſſum.

Hanc methodum in multis ægris magna cum attentione adhibui; bini ſolummodo poſt profundum ſomnum a febre liberati ſunt; dein vero manſerunt debiles, ſtupidi; nec iis appetitus rediit.

Unde ad perfectam curationem medicamentis cardiacis, amaris, ſalinis &c. longo adhuc tempore opus habuerunt.

In

In unico ægro hoc medicamentum paroxyſmos minus violentos reddidit, non vero febrem integre fugavit.

Aliis omnibus induxit temulentam, paroxyſmos fecit longiores, atque alvum conſtipavit.

Non tamen ideo extra uſum eſt ponendum hoc remedium, etenim ſub ipſo paroxyſmo ſubinde inordinati motus in nervis fiunt, qui hoc remedio, prudenter exhibito, optime domantur.

Imo per epicraſin datum tollit febres mere nervoſas, quales hyſtericæ, & hypochondriaci quandoque habent, dum iis determinata hora quotidie, vel alternis diebus cum horrore, & pulſus agitatione revertuntur dolores colici, vomitus bilioſi, clavi hyſterici, pleuritis hyſterica, aſthma, cordis palpitationes, &c.

Si his ægris laudano liquido ſydenhami hora ante paroxyſmum ſomnus inducitur, tunc ſopiuntur dolores, & omnia mala ſymptomata; neque advertitur febris, & poſt ſomnum tales ægri alacres ſunt, & vires habent multo majores.

Remediis antihyſtericis & nervinis ſedulo hoſthac exhibitis omnis recidiva præcaveri poteſt.

Cl.

Cl. JOAN. CHRIST. JACOBI (vid. acta academ. elect. Mogunt. scient. util. quæ Erfordiæ est tom. 1. pag. 216.) describit remedium febrifugum arsenicale, quod sequenti methodo paratur:

℞. arsenic. alb. part. 1.
sal. tart. part. 12.
aq. part. 168.

Hæc mixta continuo bullitu ad dimidii aquæ consumtionem coquuntur; facta re rigeratione pars aquæ evaporata iterum additur, adjecto pauxillo spirit. vin. ad meliorem conservationem.

Ad varii generis fnbres hoc remedium citra noxam commendat; adultis datur ad guttas 30. infantibus vero pro ratione ætatis ad gutt. 6. 8. 10. 16.

Paravi hoc remedium methodo præscripta, illudque homini adulto debita dosi exhibui.

Febris sistebatur. verum posthea ardorem continuum in sterno, & tussiculam siccam, defatigantem, conquestus est æger, appetitum penitus amisit, sitivit multum, secesserunt viret & carnes, demum capilli defluxerunt, & supervenit febris hectica.

Hinc ægrum, maximo in vitæ periculo constitutum, vehementer dolui; nihilominus tamen

reme-

remediis emollientiſſimis, oleoſis, & cura lactea intra duos menſes integre reſtitutus eſt.

Experimenti cauſa idem remedium denuo paravi, ſed in parando arſenici quantitatem $\frac{1}{3}$ diminui; mitius hoc remedium præſcripta ab authore doſi denuo homini adulto dedi.

Febris inde non eſt ſuppreſſa, ſed paroxyſmi fuerunt paulo mitiores. Æger autem in ſterno ardorem percepit, amiſit appetitum, & tuſſicula ſicca laboravit.

Hinc, ne vires nimium dejicerentur, febrem cortice peruviano debellavi, & præterea decoctis, & lacte corpus ægri implevi; quo facto, mala ſymptomata brevi evanuerunt, & æger convaluit.

His factis experimentis hoc remedium noxium judicavi, & ab eo penitus abſtinui.

An iis, qui febre intermittente laborant, & ſimul toto corpore tument, licet corticem peruvianum exhibere?

Si febris ægrum debilitat, & tumorem auget, tunc neceſſario cortice debet ſupprimi; & vidi pluribus vicibus non tantum febrem fugatam, ſed & continuato uſu corticis peruviani omnem tumorem eſſe diſpulſum.

Hoc methodo curavi aſciticos, & anaſarca peſſima laborantes; Verum tunc talia mala a

mera

mera vaſorum, & viſcerum debilitate dependebant; unde cortex febrem ſiſtendo, & has partes roborando, atqui liquidum ſæpe per alvum, haud raro autem per urinam educendo, omne malum vicit, & ægros integre ſanavit; præſertim ſi cortex antiſcorbuticis ſimul junctus fuit.

An licet corticem peruvianum exhibere iis, qui ex induratione hepatis, lienis, aut alterius viſceris, aſcitici facti febre intermittente ſimul laborant?

Si febris vehemens eſt, neque indurationes reſolvit; & ſi ob febris violentiam, & ægri debilitatem hydrops anaſarca ſenſim incipit comparere, tunc neceſſario, non obſtantibus obſtructionibus, cortex debita doſi debet exhiberi.

Binis enim hoſtibus ſeu morbis citius occumbit æger, quam uni.

Imo haud raro ex uſu corticis rediit appetitus, incipiens anaſarca diſparuit; quin imo ventris moles ſubinde diminuta eſt, & æger vires recuperavit.

Atque tunc remediis neceſſariis licuit fortius in obſtructa loca, & contra Aſciten agere; quamvis tales hydropes ab indurationibus producti rariſſime ex integro curentur.

Ex his patet, a cortice peruviano non esse tanta mala timenda, quanta a pluribus timentur: verum requiritur: ut debito tempore, & probe purgatis primis viis, præbeatur.

HYDROPS.

Morbus hicce tot, tamque diversas & pertinaces causas habet, ut non raro valde difficilis, aut curatu plane impossibilis evadat.

Tempore autumnali, & incipiente vere plurimum in nosocomio grassabatur.

Verum sæpe numero dolui, ægros jam admodum debiles & morti proximos ad nosocomium fuisse allatos, quibus nulla medicina, nisi palliativa, fieri potuit.

Qui ex morbo diuturno resurgentes citra ullum vitium, in visceribus relictum, ex mera debilitate in hydropem inciderunt, ii remediis roborantibus, amaris, abstringentibus, atque leni frictione, & corporis motu, brevi & facile curati sunt.

Sæpe solus cortex peruvianus, & conservæ antiscorbuticæ hos ægros optime restituerunt longe tamen citius juvit vinum medicat. ex fol. Card. bened. absint. cent. min. rad. gent. pyreth. cort. peruv. cinnam. wint. limatura mart. &c.

Si

Si vero in aliquo viſcere vitium ex morbo ſuperſtes obſervatum eſt, tunc hydropis cura longe difficilior, aut ſæpe impoſſibilis fuit.

Hydrops ex quocunque viſcere ſuppurato ortus vere ſemper in lentam tabem abiit, & morte terminatus eſt.

Hydrops recens, a recenti viſcerum obſtructione productus, plerumque medicamentis reſolventibus, leniter evacuantibus, & ſimul roborantibus facile negotio curari potuit.

Pilulæ N°. 33. plurimos tales ægros integre reſtituerunt; harum pilularum loco eodem cum effectum miſturam N°. 11. aut conſervam N°. 5. aut alia his ſimilia remedia exhibere licuit.

Verum corporis motus, & frictiones multum ad curationem contulerunt.

Decocta aperientia, reſolventia, pauca copia data, his in circumſtantiis parum effecerunt, majori vero copia exhibita flatus & anxietates excitarunt, deleveruntque appetitum.

Unde his ægris erant minus utilita.

Inveteratæ obſtructiones, aut Scirrhi hydropem producentes raro reſolvi potuerunt, hinc & hydrops ab his dependens nullis fere medicamentis ceſſit.

Vinum ſcillit. N°. 23. ſæpe aquas omnes per urinæ vias eduxit, verum obſtructiones plerumque in priori ſtatu reliquit. Unde poſthac remediis aperientibus, & reſolventibus in hæc loca ſtrenue agendum fuit.

Si tamen diuturno horum remediorum uſu obſtructiones nequaquam mutantur, tunc potius ſibi relinquendæ ſunt; ſecus his remediis ægrorum ſanguis nimium diſſolvitur, debilitantur fibræ, & ſenſim lethalis hydrops inducitur; aut ſcirrhi inveterati in cancros abeunt.

Miſtura N°. 13. vel vinum N°. 34 quandoque multo majores effectus præſtiterunt, quam vinum ſcilliticum N°. 23. etenim non tantum Lympham extravaſatam per urinæ vias expulerunt, ſed & obſtructiones ſubinde penitus diſſiparunt; unde periculoſos hydropes ſæpe integre curarunt.

Sæpe tamen & hæc & alia medicamenta nil omnino efficere potuerunt: nam neque moverunt urinam, neque alvum, & quandoque ſub eorum uſu hydrops pejor factus eſt.

Morbo jam ita periculoſo exiſtente lenia purgantia ſemper inutilia fuerunt; fortia magnam quidem aquæ copiam eduxerunt; verum ægrorum vires inde penitus proſtratæ ſunt, & ventris

tris moles plerumque ſequenti die major apparuit; unde morbus lethalis fuit.

Præſertim ſi ægri, oris & pectoris ſiccitatem atque continuum ardorem, in oſſe ſterno conqueſti ſunt; ſi reſpiratio fuit valde laborioſa, tuſſiculoſa, & per vices ſuffocativa, ſitis magna, &c.

Cum his igitur ægris palliative agendum erat Alvus vel enematibus, vel remediis purgantibus per epicraſin exhibitis aperta conſervari debuit, ad urinam promovendam lenia diuretica, ſubacida, cardiaca, adhibita ſunt; acria diuretica peſſimam ſtranguriam produxerunt.

Dum ventris moles nimium increvit, & ſuffocationem minitata eſt, tunc paracenteſi aqua extravaſata educta fuit.

Unde ægri ingens levamen perceperunt, & medicamenta poſthac ingeſta facilius vires ſuas exſerere potuerunt.

Si poſt paracenteſin omni triduo, aut quatriduo purgans, ægri temperamento & viribus conveniens, exhibitum eſt, tunc ſæpe per plures ſeptimanas venter in naturali ſtatu permanſit.

Vinum ſcillit. N°. 23. vel miſt. N°. 13. vel conſerv. N°. 22. &c. his in caſibus quoque multum profuerunt.

Si tamen his non obſtantibus venter iterum intumuit, & æger in ſummum vitæ periculum

redactus eſt, tunc denuo neceſſarium fuit altera parecenteſi aquam evocare; idque pro neceſſitate, & rerum circumſtantiis quandoque repetitis vicibus in eodem ægro fieri debuit; & hac ratione multorum ægrorum vita per plures menſes prolongata eſt.

Hoc anno quinquageſies hanc operationem optimus mei noſocomii chirurgus GEORGIUS HAFFNER, me ſuadente, inſtituit, nunquam inde malum eventum vidi, & ægri omnes aut magnum inde levamen habuerunt, aut integre curati ſunt.

Qui ex vitio cujusdam viſceris corrupti aut ſcirrhoſi hydrope laborant, iis paracenteſis eſt remedium mere palliativum; eos vero, qui viſcera integra habent, & vires bonas, ſæpe cito & perfecte curat, aliquos ſimiles ægros ſola paracenteſi in noſocomio reſtitui.

Verum paracenteſis tunc tantum debet in uſum vocari, quando medicamenta nil efficiunt. interim tamen nimis diu differenda non eſt, etenim haud raro contingere ſolet, ut ægri nimio medicamentorum uſu vires omnes amittant, & ad operationem ſuſtinendam inepti reddantur.

In omnibus hydropicis obſervavi, ſumme neceſſarium eſſe, curationem lenioribus medicamentis inchoare, & hac ratione ægrorum vires, & natu-

naturam examinare. Leniora ſi quemdam effectum præſtiterunt, & ſi ægros non reddiderunt debiles, tunc ſenſim ad acriora deſcendere licuit.

Sæpe alvus adeo pertinaciter clauſa erat, ut demum fortiſſima purgantia debuerint adhiberi, pulvis: N°. 35. plerumque clauſtro rupit, & magnam lymphæ copiam cum ægrorum levamine eduxit; verum ut ſimilia remedia ſine ægrorum periculo tententur, requiruntur viſcera integra, & vires ſufficientes.

Si ſymptomata & ægrorum vires admiſerunt, pulveremN. 35. omni quarto quintove die exhibui, donec ægri integre curati fuerunt.

Si vero vires inde imminutæ ſunt, tunc lenioribus purgantibus, aut remediis diureticis, aperta ſemel per hunc pulverem via, ægri facile reſtituebantur.

Quandoque dato omni tertio die purgante hydragogo, hydropem absque alio remedio brevi ſanavit.

Quandoque vero magis conduxit purgantia per epicraſin exhibere; dum nimirum datum unica doſi fortius purgans vires nimium dejecit. conſerva N°. 22. ſenſim per alvum & urinam aquas ſtagnantes promovendo, multos ab hydrope liberavit: Ægros ſimiles quoque pulchre levat rob-

 ebuli,

ebuli, ſambuci, de ſpina cervina &c. præſertim ſi ſal polychr. aut terr. fol. tart., aut borax venet. his admiſceantur.

Sola diuretica, ut vinum N. 23. aut miſtura N. 23. &c. ubi humores non corrupti erant, hydropes ſatis periculoſos ſæpiſſime curarunt.

Si tamen ſub eorum uſu alvus immorigera fuit, tunc omni tertio, quartove die purgans dari debuit.

Menſe Octobri, Novembri, & Decembri hydropici male habebant, & mors ſibi multos vindicavit.

Plurimi non tantum hydrope ventris laborarunt, ſed & ſimul peſſima anaſarca affecti ſunt. Totum enim corpus paſtaceo, lento, frigido tumore inflatum fuit, & ipſa pudenda ſæpe multum intumuerunt.

Pulſus plerumque erat exilis, intermittens, reſpiratio brevis, difficilis; præterea ægri multa ſiti, & inani tuſſicula defatigati, perpetuum in oſſe ſterno ardorem perceperunt.

Fere omnibus pauca urina prodiit; multis alvus fuit pertinaciter clauſa, quibusdam vero teneſmoidea & fluxilis, atque cum his pejus agebatur.

Morbo hoc jam multum protracto & inveterato nullum fere medicamentum profuit; imo

ægri,

ægri, multis medicamentis divexati, mortem citius oppetierunt.

Si tamen ſitis non fuit magna, neque reſpiratio nimium læſa, neque pulſus admodum parvus & intermittens, ſi nullæ ex ſomno ſubitæ vigiliæ & anxietates obſervatæ ſunt, tunc curationis ſpes ſuperfuit; & multi ſola conſerva N. 22. aut decocto N. 36. & lenibus frictionibus integre ſanati ſunt.

Fortia purgantia ſemper nocuerunt.

Dum conſerva N. 22. aut decoctum N. 36. nil efficere potuerunt, tunc tentavi vinum N. 24. atque partes tumidas pannis, decocto eupatorii cannabini calido (quod anatica parte vin. & aq. fiebat) madidis, involvi curavi.

Vinum hocce per urinam & alvum egregie operatum eſt, & ægris brevi levamen adtulit, neque vires debilitavit; fomentum vero paſtaceos tumores lente diſſolvit, diſſipavit: atque hac ratione multi peſſimi hydropici ſervati, & curati ſunt.

Frictiones curam multum accelerarunt, præſertim ſi factis frictionibus partes flaccidæ faſciis fumo aromatico imprægnatis fuerunt circumdatæ.

Idem vinum poſthac in hydrope ventris optimo cum effectu frequenter exhibui.

Si hydropicorum epidermis hinc inde in vesicas elevatur, si cutis incipit serum acre, foetidum sudare, aut si penitus rumpitur, & in ulcera abit, malum est.

Si hinc inde plagæ purpureæ aut lividæ oriuntur, tunc plerumque brevi oritur gangræna, & sequitur mors.

Si mediocria evacuantia alvum sufficienter movent, & ægrum non levant: sed debilitant, tunc fortiora nunquam tentanda sunt.

Quibuscunque hydropicis hydrops pectoris supervenit, fere lethale est.

Vidi asciticis plurimum conduxisse, si mane & vesperi venter oleo olivarum recenti illinitus, & per $\frac{1}{4}$ aut $\frac{1}{2}$ hor. manu calida probe perfrictus fuit.

Etenim urina inde copiosior prodiit, & alvus quotidie sine remediis soluta est.

Similes tamen frictiones haud conveniunt, ubi ventris moles nimium magna est, & integumenta valde tensa & tenuia, atque respiratio multum difficilis.

ICTERUS.

Quinquaginta & aliquot icterici hoc anno fuerunt in nosocomio.

Uni-

Unicus mortuus eſt, qui erat vir 60. annorum, cui, ictero jam in ſanationem vergente, febris miliaris ſupervenit.

Quidam intra paucos dies, quidam vero tardius curati ſunt.

Omnes toto corpore profunde flavo colore tincti erant, fœces fuerunt albæ, urina ex fuſco-flava, turbida, chartam tingens; appetitus ſemper deletus, pauci ſitim conqueſti ſunt; pulſus fuit fere ſemper naturalis, aut lentus.

Tales ægri anxietatem & pondus circa præcordia perceperunt, hypochondrium dextrum in omnibus magis vel minus induratum, raro autem dolens, deprehenſum eſt.

Cura fuit ſimpliciſſima; etenim plurimi horum ægrorum ſola miſtura N. 11. bis terve aſſumta, & ſero lactis, pro potu ordinario largiter hauſto, optime reſtituti ſunt.

In manibus & facie prima ſanationis ſigna apparuerunt; etenim primo in genis roſeus color apparuit, & in manibus color naturalis rediit, dein fœces ſenſim flavo colore tinctæ ſunt, & urina fuit minus fuſca.

Qui vero miſturam N. 11. aſſumere non potuere, aut quibus pulſus naturali paulo celerior fuit, iis miſtura N. 30. magis conduxit; ſed tunc ne-

neceſſarium erat omni tertio aut quarto die ſcrup. ij aut dr. j. rhei alvum movere.

Quidam ſolo pulvere ex rhei & ſalis polychr. aa ſcrup. j. mane & veſperi exhibito, ſuperbibendo ſemper ſeri lactis tepidi unc. IV. vel V. vel VI. &c. brevi tempore ab ictero liberati ſunt.

Si Icterus a crudis ingeſtis, aut nimio in primis viis hærente glutine originem duxit, tunc vomitoria, & remedia digerentia ſalina plurimum juverunt. Talis icterus ſæpe ſolo pulvere N. 25. intra 24. horas curatus eſt.

In binis tamen ictericis alia cura requirebatur.

Erat ancilla, quæ profundo ictero jam a multis ſeptimanis laboravit, & propterea diverſis remediis uſa eſt; verum omnia fuerunt fruſtra.

Tandem ictero ſe junxit febris intermittens tertiana, unde ægra multum debilitata ad noſocomium translata fuit.

Paroxyſmum febrilem in noſocomio comitabatur ingens dolor colicus, qui antehac nunquam adfuerat; quique ſub hoc poroxyſmo frequentes Leipothymias produxit.

Ceſſante proxyſmo ceſſavit quoque dolor colicus, ſed ægra admodum debilis fuit, ſenſim tamen vires redierunt, alterum igitur proxyſmum adhuc expectavi.

Erat

Erat is æque vehemens ac prior, ac dolor colicus eodem momento, quo paroxyſmus incepit, magna cum violentia rediit.

Hinc febris nimium vehemens ilico ſuffocari debuit.

Conſerva N. 7. tempore intercalari aſſumta non tantum febrem fugavit, & dolorem colicum ſuppreſſit, ſed etiam colorem utericum multum diminuit,

Eandem conſervam ad præcavendam recidivam adhuc ſemel exhibui, & ſub ejus uſu icterus vix non penitus diſparuit.

Solo dein ſero lactis ægra perfectam ſanitatem obtinuit.

Homo, 40 ann., ictero peſſimo decubuit, ructus fœtidiſſimos conqueſtus eſt, ſubinde bilem putridiſſimam vomuit, præterea peſſima diarrhæa laboravit; urina fuit turbida, alcalina; fœces nigræ, ſpumantes tetrum odorem ſparſerunt; vires erant penitus proſtratæ, ſitis ingens.

Hoc in caſu præſcripſi medicamentum N. 37. quo copioſe hauſto intra 14. dies æger penitus convaluit.

Alvus nimium fluxilis laud. liq. ſydenh. aliquoties cohiberi debuit.

SCOR-

SCORBUTUS.

Qui leviori ſcorbuto laborarunt, conſerva N. 4. aut N. 5. facile curati ſunt.

In pejori vero gradu dum reſpiratio anheloſa fuit, & membra lento tumore inflata ſunt, tunc conſerva N. 22. aliquamdiu adhibita omnem curam abſolvit.

Si his ſcorbuti ſignis acceſſit ſitis, & pulſus factus eſt celerior, atque hinc inde maculæ purpureæ apparuerunt, tunc conſervis antiſcorbuticis optimo cum effectu admiſta ſunt remedia ſubacida, ut: cremor. tart. pulp. tamarind. rob. ſamb. rob. berber. ribeſ. &c.

Dum ulcuſcula, aut maculæ lividæ in ulcuſcula tendentes, aut alia ſigna obſervata oſtenderunt ſanguinem in putridum abire, tunc his conſervis dr. j. vel dr. j. ß. &c. ol. vitriol. aut ſpirit. ſulph. per camp. addidi. Remedium N. 38. his in circumſtantiis valde efficax fuit.

Omnibus ſcorbuticis ſerum lactis vel ſimplex vel vinoſum pro potu ordinario datum eſt.

Quorum vaſa & viſcera ab acri ſcorbutico eroduntur, ii fere omnes moriuntur.

Hydrops a peſſimo ſcorbuto productus, lethalis eſt.

SCA-

SCABIES.

Multi ſcabie affecti in noſocomio detinebantur.

Scabies cruſtoſa, ſicca, ſolo remedio N. 31. plerumque curata eſt; verum totum ægri corpus præterea bis quotidie ſapone veneto in aqua aut lacte ſoluto tepide levari debuit.

Sub uſu hujus remedii intra breve temporis ſpatium copioſiſſimæ cruſtæ deciderunt; & raro novæ recruduerunt.

Lotio, ex propria urina facta, multum quoque profuit.

Tres ægros fœdiſſima lepra laborantes hoc unico remedio N. 31. & lotione ex ſapone veneto parata perfecte ſanavi. Hi ægri copioſiſſimum ſerum lactis hauſerunt.

Fuerunt tamen quidam ſcabie cruſtoſa affecti, qui remedio N. 31. nequaquam curari potuerunt.

His mane & veſperi unc. ß. ſpiritus frumenti, in cujus libra una ſex grana mercurii ſublim. corroſ. ſoluta ſunt, exhibui, unde intra paucos dies magna in melius mutatio obſervata fuit, & demum integra ſanitas rediit.

At

At vero neceſſarium eſt, ut ſimiles ægri ſub uſu hujus medicamenti magnam copiam lactis aqua diluti, aut ſeri lactis, aut decoct. rad. bard. lapath. acut. alth. &c. bibant; præterea requiritur, ut ægri, hoc remedio utentes, pectore firmi ſint.

Hæc ſi non obſerventur, tunc in ſimilibus ægris a ſpiritu frumenti febris incenditur, & ægri in magnum periculum conjiciuntur.

Scabies humida, in qua plurimæ puſtulæ inflammatæ & ſuppurantes conſpiciuntur, ad ſui curationem requirit remedia antiphlogiſtica, ſanguinem diluentia, & acre vel per ſudorem, vel per urinam, aut alvum exterminantia.

Hinc decoctum tamarind. aven. rad. acetos. ſcorzoner. cichor. &c. aut alia ſimilia medicamenta plurimum conducunt.

Hæc ſi alvum non ſufficienter movent, tunc neceſſarium eſt, omni ſexto vel octavo die remedium purgans antiphlogiſticum exhibere.

Poſt binas, ternasve ſeptimanas plerumque talis ſcabies humida evaneſcit; ſubinde tamen ad omnia rebellis manet, & tunc unguenta mercurialia & ſulphurea adhibenda ſunt.

Balneum badenſe in his circumſtantiis quoque merito laudatur.

Sca-

Scabies, a fructibus immaturis, & austeris comestis, producta brevi tempore curatur mistura N. 11. aut pilulis N. 33.

ARTHRITIS.

Multi a frigore subito susepto arthritide plerumque vaga, raro fixa laborarunt.

Si pulsus non multum elevatus & febrilis fuit, tunc solis infusis leniter aromaticis copiose potatis promovi sudorem, & hac ratione similes ægros brevi liberavi.

Si vero pulsus fuit durus, multum febrilis, tunc venæ sectiones iteratæ, & cura antiphlogistica institui debuit.

Ii vero, qui his in locis humidis subterraneis habitarunt, aut in similibus locis, præsertim ventis perviis, per diem se se detinuerunt, ut sunt ii: qui in cellis sedent, & vina vendunt, aut qui vina acida austera bibunt, arthritide longe pertinaciori afficiebantur.

Pilulæ N. 33. aut mistura N. 11. & infusum ling. sassafr. 3. santal. rad. sarsapar. chin. &c. largiter potata, atque naturlis lecti calor brevi dolores mitigarunt, & similes ægros sensim perfecte restituerunt.

Conſerva fumariæ, cochleariæ, naſturtii aquatici, & alia remedia antiſcorbutica his in caſibus egregios quoque effectus præſtant.

Si tamen materies arthritica in unum locum depoſita dolorem fixum excitat, tunc cura redditur difficilior.

Nihilominus ſi nulla febris ſimilem dolorem concomitatur, ſique dolor non nimium acutus eſt, tunc eadem remedia conveniunt, & uſu continuato morbum penitus tollunt; præſertim ſi pars affecta pannis laneis ſæpius fricetur.

Si vero dolor eſt valde acutus, & febris vehemens, tunc ſæpe venæ ſectiones iteratæ & fortia purgantia antiphlogiſtica requiruntur.

Imo ſi dolor non brevi remittit, tunc veſicans latum & acre loco dolenti debet apponi, & poſthac plaga exulcerata diu aperta & fluens ſervanda eſt, ut hoc modo materies acris verſus exteriora derivetur.

Hoc ſi negligitur, tunc materies arrodit ligamenta, & in ipſis oſſibus peſſimam cariem, & lentam mortem producit. Caput oſſis femoris in minutiſſima fragmenta corroſum aliquoties vidi.

Arthritis venerea ab arthritide vera eſt probe diſtinguenda, & debet longe aliis remediis curari.

ERYSIPELAS.

Tempore autumnali ultra centum fœminas in nosocomio habui, quæ erysipelate faciei divexatæ sunt.

Facies tota fuit difformis, tensa, rubella; tales ægræ quandoque per plures dies ob tumorem palpebrarum nil videre potuerunt, pleræque ardentem faciei dolorem conquerebantur.

Si pulsus fuit multum febrilis & durus (quod raro contigit) tunc opus fuit, venæ sectionibus & remediis antiphlogisticis purgantibus curam inchoare.

Si vero febris non fuit vehemens, tunc remedio N. 26. aliquandiu continuato, & infuso florum samb. copiose hausto, erysipelas brevi curari potuit.

Externe flores sambuci sacculis insuti, & continuo calidi locis tumentibus adplicati sunt.

Hac ratione omnes evaserunt, neque ullum malum supervenisse observatum est.

Plus periculi habet erysipelas vagum; quoniam loco frequenter mutando nobiliorem vitæ partem occupare potest.

Hoc in morbo præter remedium N. 26. requiritur, ut (si vires ferant) omni tertio quar-

tove die purgans antiphlogiſticum exhibeatur; utque tales ægri quotidie tempore veſpertino balneo pedum per horam & ultra inſideant. Præterea per noctem plantæ pedum epiſpaſticis irritari debent, ut eryſipelas verſus inferiora trahatur.

Si locum minus nobilem occupat, tunc nil licet externe adplicare, ne materies aliunde mobilis & volatilis nimis cito ex hoc loco depulſa alium periculoſiorem invadat; affectum tamen locum linteamine tegere convenit, ut ab aëre defendatur.

Vagum tale eryſipelas ſæpe per octo, decem, aut duodecim dies in eodem vigore jam hunc, jam illum locum infeſtat, tandem orto, levi horrore & ſubſequente ſudore, ſubito diſparet.

Hoc facto ægri adhuc per aliquot dies in continua tranſpiratione & leni ſudore conſervandi ſunt; quod moderato lecti calore, & infuſo flor. ſamp. optime fieri poteſt.

Quamdiu eryſipelas ſedem mutat, & vehemens eſt, tamdiu ægri nec ſudant, nec multum tranſpirant, cutis plerumque ſicca deprehenditur.

Binos in noſocomio ægros habui, quibus eryſipelas ex brachio pulmonum invaſit.

Fe-

Febris inde magna orta eſt, & tuſſis continua cum pectoris anxietate.

Venam ilico pro ratione virium pertundi, atque cruribus & nuchæ veſicantia adponi juſſi; dein calidum infuſum flor. ſamb. cum nitro & ſyrup. 5. rad. copioſe ſorbillandum præbui.

Primo adhuc die ſequebatur lenis ſodor, & ægri levamen perceperunt; verum tuſſicula ſicca fuit nimium vehemens & moleſta, unde paregoricis eam mitigare neceſſe erat.

Quarto die prodierunt ſputa bene cocta cum ægrorum levamine, ſeptimo exanuit febris, ceſſavit tuſſis, & omne periculum abfuit.

In alio ægro eryſipelas vagum ſubito cerebrum & meninges occupavit, produxit ferociſſimum delirium, convulſiones, & enormes capitis dolores, ac paulo poſt mors ſupervenit.

Ipſa ſubſtantia corticalis aperto cranio, rubra & inflammata deprehenſa eſt.

Si Eryſipelas neglectum, aut perverſe curatum in gangrænam abit, tunc cortex peruvianus interne, & externe exhibitus citam medelam adfert.

Dum epidermis in veſicas attollitur, & jam ſerum tranſudare incipit, tunc exſiccantia & abſorbentia externe adplicata, ut: pulvis ad eryſipelas ruber, albus &c. egregiæ juvant.

ASTHMA GLUTINOSUM.

Aetate confecti magno numero, tempore autumnali, hoc morco decubuerunt in nosocomio.

Misturam N. 9. aut N. 15. omnibus ab initio exhibui, verum pro majori vel minori stimulo, quo similes ægri opus habuerurt, addidi certam quantitatem tincturæ helen. vel tinct. succin. vel. sal. vol. c. c. ol. sylv. vel spirit. sal. ammoni: &c. atque his remediis gluten dividere, & impactum mobile reddere conatus sum.

Si sputa ceperunt prodire, & pulsus factus est liberior, & æqualior, tunc spes erat ægrum evasurum.

Sæpe solis his mixturis, aut conserva N. 6. similes ægri perfecte restituti sunt.

Vesicantia suris & nuchæ adplicata demendo pectoris anxietatem, & sputa promovendo multum profuerunt.

Si tamen glutine sat mobili reddito sputa sufficientia non prodierunt, sique mans, & pedes ædematoso tumore inflati sunt, tunc his misturis omni secundo aut tertio die pulvis purgans hydragogus interponi debuit.

Ta-

Talis pulvis plerumque magnam glutinis tenacis copiam per alvum eduxit, & respiratio multum emendata fuit. Verum requiritur, ut ægrorum vires adhuc bonæ sint; secus talis purgans mortem accelerat.

Hac ratione pessimos ægros perfrequenter sanavi.

Si vero hac aut simili methodo res in melius verti non potuit, tunc hi ægri aut suffocati, aut appoplectici obierunt.

Si asthmati glutinoso asthma convulsivum supervenit, tunc morbus longe periculosior fuit, & fere omnes subito sunt.

VERMES.

Omnis generis vermes inter meos ægros observavi.

Unicum remedium N. 32. omnibus exhibui, nullo habito vermium discrimine, & omnes, qui alio præter vermes morbo non laborarunt, inde curati sunt.

Vidi sæpius infinitos minimos vermiculos hoc remedio prodiisse.

Fœmina, 30. annor., hoc remedio assumto vermem latum, album, 31. uln. longum, &

alios plures breviores multo cum glutine alvo rejecit.

Et ex puero 10. annor. similis vermis 12. uln. longus secessit.

Quidam hoc remedio utentes vomitu & alvo lumbricos reddiderunt.

DIARRHÆA.

Si causa diarrhææ in primis viis hæret, tunc longe facilius curatur, quam si a vitio cujusdam visceris, aut massa sanguinea corrupta dependet.

Hinc diarrhæa non levans hydropicis, scorbuticis, phthisicis &c. superveniens semper mala.

Erant multi mense Octobr. Novembr. & Decembr. in meo nosocomio, qui ex massa sanguinea corrupta diarrhæam habuerunt.

In his ægris observavi pulsum lentum, appetitum deletum, sitim mediocrem, linguam plumbeo glutine obductam, colorem faciei atque totius corporis terreum, borborygmos & ructus putridos, urinam turbidam, fœtidissimam, fœces fuscas, tetrum odorem spargentes, respirationem lentam, vires dejectas, membra omnia languida, conquassata, oculos tristes.

Le-

Leviſſima purgantia ex rheo hos ægros debilitarunt; parva ypecacuanhæ doſis vires adhuc magis dejecit; opiata & adſtringentia cohibuerunt quidem diarrhæam, verum venter intumuit, ægri anxii facti ſunt, & frequenter delirarunt.

Unde enematibus alvus denuo provocari debuit.

Saturatiſſima decocta emollientia, involventia primo die optime prodeſſe videbantur, ſecundo autem vel tertio die aucta eſt diarrhæa, & ægri pejus habuerunt.

Serum lactis, & decocta diluentia, ſanguinem purificantia excitarunt termina, & diarrhæam fecerunt pejorem.

Perpenſis omnibus ſignis conjici, poterat, maſſam ſanguineam in his ægris abire in alcali; hinc remediis, alcali in ipſa maſſa ſanguinea deſtruentibus, agendum fuit.

Atque ideo exhibui miſturam N. 27. & ſero lactis (quod pro potu communi dedi) magnam quantitatem ſpiritus ſulph. per camp. admiſcui, & tantam ſyrupi diocodii copiam, quanta ad gratam dulcedinem requirebatur.

Etenim ſine ſyrupo diacod. ſerum lactis, & ſpiritus acidus produxerunt dolores colicos, & auxerunt diarrhæam.

Imo id quandoque contigit etiam addito ſyrupo diacod: unde veſperi ſemper exhibui dr. j. theriac. Andromach. aut aliquoties per diem pro ratione circumſtantiarum dedi gtt. X. vel XII. vel XV. &c. laud. lig. ſydenham. donec diarrhæa ad debitum moderamen redacta eſt; integre eam ſupprimere non licuit.

Hæc remedia pro morbi & ægrorum ratione copia augeri aut minui debuerunt, quo contigit, ut continuato eorum uſu ſimiles ægri intra decem, vel quatuordecim dies, aut ſi morbus fuit admodum rebellis, intra tres ſeptimanas integre convaluerint.

Fere omnibus his ægris ab uſu horum medicamentorum brevi rediit appetitus, rediit ſomnus reficiens, oculi facti ſunt magis vivaces, increverunt vires.

Tentavi in hoc morbo putrido corticem peruvianum; primis duobus diebus auxit is diarrhæam citra virium notabilem imminutionem, tertio autem quartove die pertinaciter adſtrixt alvum, fecit ventrem tumere, excitavit anxietates, nauſeam, & vomitus debilitantes.

Si hic morbus fuit perverſa methodo tractatus, aut neglectus, aut ſi ipſe morbus adeo malignus, & contra omnia medicamenta fuit rebellis, tunc ſenſim hinc inde orta ſunt ulcuſcula, &

macu-

maculæ lividæ, vires penitus dejectæ ſunt, urina reddebatur ſtrangurioſa, alvus fuit frequentior, fœtidiſſima, ardens, teneſmoidea; ſupervenerunt frequentes vomitus putridi, noctes inſomnes, perpetuum delirum, ſitis non extinguenda, tandem convulſiones & mors.

Levis diarrhæa ſæpe unica drachma rhei, tempore matutino data, curari potuit.

Aut ſi purgante opus non fuit, tunc plerumque drachma una DIASCORDII FRACAST: mane & veſperi deglutita, juvit.

Si vero ægri diarrhæa laborantes pondus circa præcordia, appetitum deletum, & nauſeam conqueſti ſunt, tunc pulverem N. 25. mane exhibui, & veſperi dato opiato ſomnum conciliavi.

Altero die multos a diarrhæa liberos inveni; quibusdam vero diarrhæa fuit mitior; aliis tamen æque violenta permanſit.

Qui a diarrhæa liberi fuerunt, iis mox rediit magnus appetitus, unde ſummopere cavendum erat, ne in diæta errorem commiterent.

Quibus vero diarrhæa mitior fuit, iis adhuc languit appetitus; verum, data mane & veſperi (ſi febris abſuit) drachma una theriacæ ANDROMACHI, brevi ceſſavit diarrhæa, & viguit appetitus.

Dum

Dum hi ægri pulsum febrilem habuerunt, & sitim, tunc theriacam non licuit exhibere; verum emulsum paregoricum magis conduxit.

Qui altero die ab assumto pulvere. N. 25. æque violenta diarrhæa divexati sunt, iis mansit appetitus cum nausea deletus.

Hoc igitur die ad vires conservandas, & ad diarrhæam paululum mitigandam his ægris vel datum est emulsum N. 39. vel mistura N. 40.

Tertio autem die tempore matutino hi ægri pulverem N. 25. denuo assumere debuerunt.

Hic pulvis per vomitum, & alvum semper egregie operatus est.

Rarissime opus fuit, eum tertia vice exhibere, etenim plerumque jam prima, aut secunda dosis vel penitus inhibuit diarrhæam, vel ita mitigavit, ut solis paregoricis, & leniter adstringentibus deinceps percurari potuerit.

Subinde vero factis evacuationibus per rheum aut pulv. N. 25. aut alia similia medicamenta, in ventriculo, & intestinis quædam laxitas observata fuit; quo in casu remed. N. 2. aut mistu: N. 18. alvum facile cohibuerunt, & laxis partibus reddiderunt robur.

Drachma una pulveris lysimachiæ bis aut ter per diem exhibita his in circumstantiis quoque

que diarrhæas pulchre ſedavit. Idem præſtitit cortex ſimaruba.

Ubi factis evacuationibus interplicas inteſtinorum quædam acrimonia fixa hærens dolores excitavit, & alvi fluxum fecit perſeverare, ibi adſtringentia ſemper nocuerunt.

Medicamenta mucilaginoſa, oleoſa, decocta ſaturatiſſima emollientia, involventia, ut decoct. rad. alth. conſolid. maj. rad. Salab. &c. enemata oleoſa, aut emulſa ſpiſſa ut N. 19. in ſimilibus caſibus optimam medelam adtulerunt.

Si ſpaſmi & inordinati liquidi nervei motus obſervantur, & præſertim ſi noctes turbatæ ſunt, tunc paregorica ſat magna doſi præbere convenit.

Quibus, tentatis omnibus remediis, nullum levamen adfertur, aut ſi levamen perceptum admodum exiguum eſt, neque durat, ſique ægri vires continuo imminuuntur, & facies collabitur, præſertim ſi pulſus debilis & celerrimus hæc ſymptomata concomitatur; tunc nil boni ſperare licet.

In his enim omnibus ſub finem intumet venter, pulſus intermittit, labia oris fiunt pallida, aut livida, oritur in abdomine gangræna, accedunt convulſiones, extrema ſudore gelido madent, tandem ægri admodum anxii continuo

mem-

membra, & totum corpus hinc inde jactitant, anhelant, & plerumque dum alvum dimittunt, ſubito moriuntur.

De tuſſi, phthiſi, &c. varia & mira obſervata collegi, verum ea nunc recenſere nolui, quoniam de his morbis, ſi DEUS OPTIMUS vitam & vires benigne conceſſerit, paulo amplius ſcribere cogito.

SECTIONES ANATOMICÆ.

CADAVER PRIMUM.

Homo quinquagenarius tuſſi, qua jam 20. annis laboravit, ſolito magis affectus fertur in noſocomium.

Reſpiratio erat laborioſa, pulſus inæqualis, naturali celerior, tuſſis frequens; ſputa pauca prodierunt, eaque glutinoſa, ſubflava; materies tamen ſputis egerenda ex ſtrepitu inter tuſſiendum excitato mobilis videbatur.

Miſtura N. 9. huic ægro adeo bene conduduxit, ut intra paucos dies ſat libere reſpirans, nec multa tuſſi vexatus noſocomio valadixerit.

Per

Per totam æſtatem dein bene ſe habuit; ingruente vero autumnali tempore, & aëris viciſſitudine recidivam paſſus noſocomium repetiit.

Anxie tunc reſpiravit, tuſſivit frequenter, ſputa tenacia, ex fuſco-virida, magna cum difficultate rejecit; pulſus fuit inæqualis, vires languidæ.

Miſtura N. 9. denuo exhibita parum juvit; qua de cauſa præter hanc miſturam conſervam N. 6. præſcripſi, ut alternatim omni hora vel cochleare unum ex miſtura vel drachmam unam ex conſerva ſumeret.

Unde brevi ſputa copioſiora & facilia eſſe cœperunt.

Noctes, ob tuſſim continuam inquietas, paregoricis veſpertinis tranquillas reddidi.

Fer plutes dies æger ex his remediis ingens levamen percepit, & brevi ſibi integram curationem promiſit. Verum contigit, ut aëris temperies ſicca & calida ſubito in humidam & frigidam abiverit; unde denuo ſublime reſpiravit, nec nullum ſputum reddidit, & tuſſi inani multum defatigatus totum pectus exſiccatum conquerebatur.

Infuſa igitur expectorantia cum oxymelle ſcillitico & ſtibio diaphoretico non abluto copioſe ingeri juſſi, & mane ac veſperi hauſtum ex

ol,

ol. lini unc. IV. & grano uno opii tepide exhibui.

Intra tres dies ſputa denuo multa, craſſa & puriformia cum magno ægri levamine prodierunt.

Sputis rite procedentibus ſolo infuſo hederæ tereſtris, & pilulis, ex pulvere glycyrrhizæ & Balſamo peruviano confectis, uſus eſt, & omni veſpera paregoricum aſſumſit.

Ex his vires recuperavit, liberius reſpiravit, & tota die extra lectum eſſe potuit.

Appetitus ſemper magnus fuit, neque ingeſta excitarunt anxietatem, nec obſervatæ ſunt horripilationes veſpertinæ, nec febris, nec ſudor nocturnus, id tantum incommodi conqueſtus eſt æger, quod e ſomno frequenter anxius ſubito evigilet, quodque caput inter tuſſiendum vehementer doleat. Senſim tamen omnia in melius mutata ſunt.

Aſt dum plurimum ſperavit, ſubito incidit in animi deliquium, & mortuus eſt.

Aperto abdomine omentum in fruſta dilaceratum & ſemiputridum inventum fuit.

Inteſtina tenuia omnia in pelvi latuerunt, inteſtinum colon, in globum convolutum, his incubuit.

Ven-

Ventriculus, ingentis magnitudinis, ſedecim libras aquæ facile potuit recipere; hepar ex convexa parte a coſtis penitus compreſſum & ad ſesqui pollicis profunditatem perfecte cartilaginoſum fuit.

Lien durus, fuſcus, ſuo ſitu pelvim adtigit.

Renes plani, mole parvi, ultimis tribus lumborum vertebris adhæſerunt.

Veſica urinaria fuit contractiſſima.

In thorace deprehendebatur pulmo ſiniſter cum pleura firmiſſime concretus, totus ſiccus; friabilis.

Dexter vero erat niger, flaccidus, nigro, grumoſo & tenaci ſanguine infarctus, pleuræ quoque accretus.

In corde fuerunt magni polypi.

Ablato cranio ſub dura matre conſpiciebatur copioſum & valde tenax gluten. Lobos medios cerebri in ſuperiore parte ad ſemi pollicis profunditatem gangræna deſtruxit. Ventriculi cerebri erant penitus exſiccati, in rugas contracti.

In toto morbi decurſu nullum unquam delirium obſervatum eſt.

CADAVER SECUNDUM.

Homo, 58. ann., pessima gangræna ad digitos pedis dextri affectus, & præterea tussi molesta laborans, curandus nobis offertur.

Ut gangrænæ limites ponerentur, præter alia remedia satis larga dosi datus est cortex peruvianus, & partes gangrænosæ saturato ejusdem corticis decocto continuo fovebantur.

Sputa remediis expectorantibus educta sunt.

Hac ratione intra paucos dies gangræna evanuit, & respiratio reddebatur longe liberior, & tussis minus frequens.

Post binas septimanas ægrum jam fere sanatum nova tussis subito corripuit, quæ summa vehementia fecit illico faciem totam tumere, livere, oculos protuberare, linguam turgere &c. & intra aliquot minuta, facta unica violentissima inspiratione, miserum enecuit.

Sectio anatomica in abdomine exhibuit omentum admodum breve & tenue, intestina tenuia arctissime contracta, crassa vero naturaliter inflata; hepar sanum.

Lien vero ex utraque parte planus, in circumferentia perfecte rotundus, mole parvus & tenuis, pondere vix unciam habuit.

Ven-

Ventriculus, parvus, amplitudine vix æquabat cavitatem inteſtini coli; ejus ſubſtantia autem fuit admodum craſſa, fortis; plicæ internæ profundæ.

Ren dexter ſuperioribus lumborum vertebris firmiſſime adnatus erat, ſiniſter vix non totus in pelvi hæſit. Teſticuli ambo intra annulos latuerunt.

Ablato ſterno & coſtis detegebatur pulmo totus inflatus, durus, valde elaſticus; aër inter membranam pulmones inveſtientem effuſus multas diverſæ magnitudinis bullas efformavit.

Nulla preſſione aër per aſperam arteriam expelli potuit; pulmo in fruſta diſſectus nequaquam collabebatur, & omnia fruſta æque inflata & elaſtica permanſerunt.

An aër ruptis bronchiorum finibus univerſale pulmonis emphyſema produxit?

Pericardium aqua limpida, inſipida valde diſtentum reperiebatur; dexter cordis ventriculus, ſolito multo amplior, & ex una parte fere diſruptus, multum polypoſum & grumoſum ſanguinem continuit; in arteria pulmonali, præternaturaliter in ſaccum extenſa, ſimilis quoque ſanguis erat.

Cor ſiniſtrum, & arteria aorta naturalia deprehenſa ſunt; venæ autem duræ matris & to-

tius cranii varicoſæ & nigro grumoſo ſanguine infarctæ.

CADAVER TERTIUM.

Fœmina, 60. aliquot ann., ultimas fere vitæ horas agens in noſtrum noſocomium translata eſt.

Faciem lividam, & corpus totum maculis ſubnigris & purpureis variegatum deprehendi.

Reſpiratio fuit frequens, parva, ſumme laborioſa; pulſus minimus, inæqualis, ſæpe intermittens.

Tuſſicula continua vires proſtravit, ſputum paucum, ichoroſum, nigrum, peſſime fœtens, os & fauces eroſit.

Præ debilitate ægra vix unum alterumve verbum proferre potuit.

Ex ſignis omnibus manifeſtum erat, totam ſanguinis maſſam in putridum abiiſſe, & pulmonem gangræna & ſphacelo conſumi.

Rogabat ægra, ne in ſummis ſuis miſeriis cogeretur multa medicamenta aſſumere, utque ſolummodo pro faucium & pectoris ardore ſyrupus concederetur.

Paratus ei eſt ideo linctus ex ſyrup. diacod. mell. roſar. mucilagine ſeminum cydoniorum & pau-

paucis guttis ſpiritus ſalis acidi, ut inde ſumeret, quantum placeret.

Aſſumta una alterave uncia hujus linctus ardor pectoris paululum remiſit, & ægra per vices dormivit, id autem ſemper corpore in anteriora inclinato; alius enim qualiscumque ſitus inter ſummas anxietates ſuffocationem minabatur.

Reliqua vero ſymptomata manſerunt æque mala, imo ſubinde pejora fiebant; etenim frequenter totum corpus ſudor frigidus occupavit, & tunc in extremis evanuit pulſus, & mortis ſigna imminuerunt; attamen natura luctando vicit ſæpius; & poſt aliquot ſuſpiria rediit pulſus & calor,

Inter lethales has viciſſitudines tertio, quo in noſocomio fuit, die obiit.

Omentum erat putredine penitus conſumtum, ventriculus parvus, in ſubſtantia ſua valde craſſus, hepar ſolito majus; cætera in abdomine ſana.

Pulmo cruſta tenaci, craſſa, fuſca, glutinoſa inveſtiebatur; qua ablata apparuit totus niger, putridus, fœtens; diſciſſus dedit ſaniem fœtidiſſimam; præterea per totam pulmonis ſubſtantiam tubercula numeroſiſſima diverſæ magni-

 tudi-

tudinis inveniebantur, quorum plurima arroſa, & pro magna parte ichore conſumta fuerunt.

An pulmonis ſcirrhi in cancros mutati ſunt? Pericardium fuit totum nigrum: cordis ventriculi ſanguinem diſſolutum, & pauca tenuia, polypoſa filamenta gerebant.

Maſſa ſanguinea penitus diſſoluta, acris & putrida in omnibus vaſis reperta eſt.

CADAVER QUARTUM.

Vir quinquagenarius, a pluribus annis tuſſi moleſtiſſima vexatus & totus emaciatus, in thorace ſiniſtro pondus moleſtum, & continuum dolorem obtuſum conquerebatur; præterea admodum difficulter reſpiravit; ſputa purulenta fœtidiſſimo ichore miſta egeſſit.

Veſperi calores vagos, & horripilationes ſæpius repetentes habuit; noctes fuerunt anxiæ, vires quotidie imminuebantur, unde ſenſim vivere deſiit.

In abdomine nil, notatu dignum, inventum eſt.

Pulmo autem dexter flaccidus, ſubniger & totus fere ulceribus exeſus erat. Siniſter in unum corpus rotundum, durum, ſcirrhoſum concrevit, & pleuræ firmiter adhæſit, in aquam pro-

jectus

jectus graviſſimi inſtar lapidis celerrime fundum petiit; ex eo parte, qua pleuram adtigit, ad ſemi pollicis profunditatem perfecte cartilagineus fuit; facta inciſione binæ, magnæ, calloſæ fiſtulæ detegebantur, quarum una tres largos ſinus egit, & altera duos; orificia harum fiſtularum cartilaginea in ramum majorem aſperæ arteriæ hiarunt; in earum cavitatibus acerrima ſanies latuit.

Dexter cordis ventriculus, in magnum aneuriſma extenſus, valde tenuis ac debilis fuit; colomnæ carneæ capillum craſſitie vix æquabant.

An hic difficilis fuiſſet cordis ruptura?

In eodem ventriculo hæſit polypus magnus, albus, tenax.

Nullæ cordis palpitationes in hoc ægro obſervatæ fuerunt.

Pulſus ſemper parvus & inæqualis deprehenſus eſt.

Siniſter cordis ventriculus erat ſanus.

CADAVER QUINTUM.

Fœmina, 52. ann., phthiſi moritur.

Aperto thorace invenitur pulmo ubique adcretus, flaccidus & vomicis innumeris refertus.

In abdomine erat omentum tenuiſſimum, ſemiputridum. Hepar naturalem figuram & magnitudinem habuit.

Verum in ſubſtantia ſua ſeptem, sesqui pollice latos, vere cartilagineos, & ex convexa in concavam hepatis partem penetrantes, cylindros geſſit.

Cæterum totum hepar fuit ſanum; ut & reliqua abdominis contenta.

CADAVER SEXTUM.

Vir, 34. ann., febris tertianæ vernalis paucos paroxyſmos paſſus, ab empirico, dato ignoto remedio, febre liberatur.

Fugata febre incipit languere, amittit appetitum, & tandem gravitatem atque duritiem cum obtuſo dolore in hypochondrio dextro conqueritur.

Poſt aliquot dies hypochondrium ſiniſtrum quoque obtuſe dolere incipit, & durus quoque tumor de die in diem mole increſcens advertitur.

Datur igitur ab eodem empirico purgans, quod ſatis fortiter operatum eſt.

Binis, a dato purgante, diebus venter, ſcrotum pedesque intumuerunt.

Tu-

Tumor quotidie augebatur, atque per universum corpus se se extendit: respiratio fiebat anhelosa, cor, per vices palpitans, ægro diras sæpe anxietates excitavit; pulsus erat intermittens ac debilis; & præterea supervenit frequens Leipothymia; vires omni momento minuebantur.

Æger pessimo hoc in statu fertur ad nosocomium.

Periculosissima symptomata vetabant remedia ad morbum debellandum necessaria.

Parabatur Iulapium vires refocillans, & leniter diureticum; verum vix bina adhuc cochlearia assumsit, dum mors accessit.

In abdomine magna aquæ subrubellæ, turbidæ, copia fluctuavit,

Hepar scirrhosum, innumeris granulis duris, flavis, compactum erat.

Vesicula fellea vero continebat liquorem albumini ovorum, quoad consistentiam, colorem & saporem simillimum; pondus hepatis erat trium lib. & unciæ unius.

Lien squamosus, tenax, mole magnus pondere quoque tres libras habuit.

In cavitate pectoris fuerunt octo libræ aquæ limpidissimæ, insipidæ.

CADAVER SEPTIMUM.

Vir ſexagenarius ante 5. circiter annos cecidit in poſteriora, & lumbis in lapidem impegit; dolorem, inde natum, non multum curavit, dolentique loco emplaſtrum applicuit; cætera reliquit naturæ.

Per plures dies dolorem ibi acute dolentem, & continuo pulſantem habuit; neminem de conſilio rogavit, ſolo ſuo emplaſtro fretus; tandem dolor acutus remiſit, & manſit quædam ſenſatio ingrata, continuo formicans, rodens & ſubinde urens.

Hanc ſenſationem vir, laboribus aſſuetus & pauper, flocci fecit; emplaſtrum abjecit, & ſudore panem quæſivit.

Elapſo circiter medio anno oritur eodem in loco tumor ruber, non admodum dolens; huic emplaſtrum denuo adpoſuit, quo facto intra paucos dies tumor rumpebatur, & effluxit copioſus ichor fœtidus cum multis oſſium fragmentis.

Ab eo tempore, quo tumor eſt apertus, uxor curam geſſit; & ab initio quotidie diligenter ichorem expreſſit, & dein emplaſtrum ſuum domeſticum ſuperimpoſuit.

Po-

Poſtea vero rem negligere cepit, & ſolummodo omni biduo, aut triduo maritum ſuum deligavit; ichor ſubinde copioſus prodiit, ſubinde admodum paucus.

Dolor tandem per totum dorſum in diverſas partes ſe extendit, æger frequentes habuit horripilationes, & ſæpius per diem in dorſo magnum ardorem percepit.

Malum hoc modo tulit absque prudenti auxilio per 5. circiter annos, demum incidit in ſudorem nocturnum & tabem.

Hac in miſeria conſtitutus noſocomium adivit

Facto debito examine.

Optimus Chirurgus HAFFNER, & ego ad lumborum vertebras fiſtulam, copioſo & fœtido ichore manantem invenimus; æger fuit debilis, totus conſumtus.

Symptomata lethalia omnem operationem chirurgicam prohibebant; factæ tamen ſunt bis de die injectiones ex infuſo herbarum vulnerariarum cum melle & pauca aloë.

Injectiones hæ nobis manifeſte indicabant, fiſtulam per totum dorſum agere ſinus; idem ex copia materiæ injectæ, & ſenſu ægri, & ex adtactu inter injiciendum clare adparuit,

Pro

Pro medicamento dabantur pilulæ ex oliban. pulo. glycyrrh. & Balſ. peruv. ſuperbibendo infuſum ſalv. agrimon. vig. aur. &c.

Præterea ſolo lacte & jusculis æger nutriebatur.

Alvus fuit admodum immorigera, & omni alterno die enemate provocari debuit; hoc ſi factum non eſt, tunc ſupprimebatur urina, & magno cum dolore inguinum & ventris ſupra Pubem apparuit tumor durus, ſubrotundus.

Educta dein alvo liberrime prodiit urina, & ceſſarunt dolores.

Id incommodi jam domi ſuæ habuit, & ideo omni tertio die tempore matutino infuſum fol. ſennæ bibit.

Per tres fere ſeptimanas miſer in vita conſervabatur; primis octo diebus vires paululum augebantur, & mens fuit alacrior, poſtea vero quotidie omnia pejora fiebant, donec mortuus eſt.

Stylo exterius introducto fiſtulam ſecuimus, & cunctis accurate conſideratis, vidimus, inter omnes tum dorſi, tum lumborum muſculos ſinus diverſæ amplitudinis & figuræ eſſe; quidam infra ſcapulas penetrabant; unus circa quintam coſtam veram, a ſuperiore numerando, in latere thoracis dextro perforavit muſculum intercoſtalem,

&

& inter coftas & pleuram varios iterum finus formavit, pleuram tamen non perfodit.

Contenta thoracis & abdominis fuerunt naturalia.

Solum inteftinum rectum binis a fuo principio digitis in parte dextra extendebatur in faccum membranaceum, inteftino cœco haud abfimilem. Saccus hicce duriffimis fcybalis plenus erat. Reliqua inteftini recti portio ad anum ufque inveniebatur valde craffa, fungofa, & adeo angufta, ut fœces compactæ nullo modo potuerint tranfire.

CADAVER OCTAVUM.

Fœmina ebria cadendo fronte in durum obftaculum impingit, & paulo poft moritur.

Cadavere denudato, præter levem in fronte contufionem, & ventris præternaturalem molem nil deprehenfum eft.

Ablatis omnibus cranii integumentis, cranium integrum erat.

Remoto cranio inveniebatur ad lobos pofteriores cerebri ingens copia fanguinis grumofi, extravafati; fed longe major quantitas fimilis fanguinis cerebellum totum compreffit.

In thorace omnia fuerunt fana.

Aper-

Aperto abdomine, omentum bonum fuit, & ventriculus naturalis, diſſectus autem liquidum continebat, quod ingratiſſimum acidum fermentationis gas ſpiravit.

Inteſtina tenuia aëre multum diſtendebantur, inteſtinum cœcum, inflatum & elaſticum, tantam cavitatem habuit, ut duodecim libras aquæ facile receperit. valvula BAUHINI, abolita, nullum ſui veſtigium reliquit. Inteſtinum colon erat in chordam duriſſimam contractum usque ad eam partem, qua flexuram ſigmoideam format, & in rectum abit.

Tota hæc flexura in præternaturale volumen extenſa diametro ſpithamam ſuperavit. Hepar ſanum fuit.

Veſicula fellea 2 ½. poll. ultra limbum hepatis prominuit, & in ſua cavitate 250. calculos piſo, mediocris magnitudinis, æquales recondidit.

CADAVER NONUM.

Fœmina, 49. ann., a tribus menſibus ventris hydrope affecta, nullum unquam levamen habuit, licet omnis generis remedia diuretica, purgantia &c. fuerint tentata, imo vires inde minuebantur, & venter magis increvit.

Con-

Conclusi igitur paracentesin abdominis instituere; & hac ratione LX. lib. aquæ limpidæ, insipidæ, & inodoræ eduxi.

Rite peractis omnibus, & ventre debito modo compresso, denuo remedia diuretica lenia, dein fortiora tentavi; verum omnia erant incassum.

Alvus per 6. dies sponte prodiit copiosa; septimo die autem retinebatur, & venter paululum cepit turgere; dato tunc purgante multæ fœces, & copiosa aqua erupit; at vero ægra ne minimum levamen percepit, imo venter indies notabiliter intumuit; & vires reddebantur minores.

Medicamenta quæcunque, paulo fortius agentia, nocuerunt.

Quapropter, ne ægra nimio medicamentorum usu perderetur, cura solummodo palliativa instituenda fuit.

Quatuor a prima operatione septimanis ventris tumor & reliqua symptomata secundam paracentesin postularunt.

Aqua profluens erat priori copia & qualitate similis.

Ægra post operationem nihil omnino mali conquesta est, imo se ab onere liberatam gaudebat, & pulsus, qui erat antea parvus & inæqua-

qualis, denuo bonus reddebatur; reſpiratio prius anxia fiebat libera; ſputis multum gluten prodiit, vires auctæ ſunt.

Poſthac iterum omnibus ſymptomatibus, quantum fieri potuit, remediis lenioribus occurrebatur. Nihilominus ventris moles denuo increvit, & poſt quinque ſeptimanas ad tertiam operationem deveniendum fuit, qua ſexaginta quatuor libræ aquæ inſipidæ, limpidæ prodierunt; & ægra ingens levamen habuit.

Ter quatuordecim dies ægra ſine ventris tumore in optimo ſtatu permanſit; dein vero amiſit appetitum, cepit languere, venter celerrime intumuit, pulſus factus eſt debilis & intermittens, reſpiratio anheloſa, ſuffocativa, extrema frigida. Ægram igitur morti proximam vidi, & quoniam a nullo medicamento inter lethalia hæc ſymptomata auxilium ſperare licuit, decrevi quarta vice paracenteſin inſtituere.

Quod optimo cum eventu factum eſt; etenim illico ab operatione, moribunda, denuo revixit, reſpiravit liberius, pulſus, antea minimus & intermittens, comparuit liber, fortis, æqualis.

Per binos dies cum omnium admiratione mens ægræ admodum alacris fuit, & vires bonæ

Verum

Verum paulo poſt inflabantur pedes, apparuerunt maculæ latæ, lividæ, ſupervenit in pede ſiniſtro gangræna, intra paucos dies mors ſecuta eſt.

In abdomine reperiebatur aqua turbida, fœtida. Omentum tenuiſſimum, ad fundum ventriculi convolutum; inteſtina tenuia naturalia, colon vero totum contractiſſimum.

Hepar magnitudine pugnum vix æquavit, penitus ſiccum fuit, rotundum, grave, valde durum & iners.

Veſicula fellea, tota exſiccata & rigida, in ſua cavitate calculum albicantem, figuram veſiculæ perfectæ, referentem, incluſit.

Syſtema igitur complete biliosum in hac fœmina erat inutile, nullum tamen unquam bilis veſtigium in oculis, facie, aut alia corporis parte obſervatum eſt.

Nec olim ictero aut alio morbo laboravit; quod ejus cognati poſt mortem teſtabantur.

Omnia reliqua abdominis & thoracis contenta ſana & naturali inventa ſunt.

CADAVER DECIMUM.

Puer decennis ex febre acuta reſtitutus & ſanus, eo die, quo noſocomium relinquere,

& ſuos parentes denuo voluit adire, ſubito languit, ſumma cum anxietate reſpiravit, continua tuſſicula ſicca, & enormi ſiti vexatus eſt; oculi facti ſunt concavi, triſtes; genæ, & oris labia livere ceperunt; extrema mox gelida, mox urentia deprehenſa ſunt. Pulſus fuit ilico debilis & intermittens; æger tamen mente omnino præſens nulla in parte dolorem conquerebatur. Verum præ anxietate vix unum alterumve verbum poferre potuit, venter nec tumuit, nec adtactu durus aut dolens videbatur.

Hinc fas erat concludere, malum in ſolo pectore, & maxime circa partes vitales hærere, manu pectori admota percipiebatur cor celerrimo tremulo motu agitari, nunquam autem debito modo contrahi, aut palpitare.

Reſpiratio peſſima, vires penitus poſtratæ, pulſus debiliſſimus, & alia lethalia ſigna primo ſtatim die ſpem omnem curationis demebant.

Nihilominus tamen ea, quæ ratio & ars ſuaſerunt, ſedulo applicata & exhibita ſunt.

Verum, his non obſtantibus, malum ſemper increvit, tertiò die æger factus eſt ſtertoroſus, facies cadaveroſa, extrema frigida.

Pulſus vix amplius percipi potuit; reſpiratio erat rara, minima: exſpirantis halitus deterrime fœtuit; tandem totum corpus occupavit

ſudor

ſudor frigidus, & adeo tenax, ut tangentis digitos, & lecti linteamina moribundi orpuſculo adglutinarit; & eodem die inter anxias luctationes miſer obiit.

Aperto thorace, lobus ſuperior tam dextri quam ſiniſtri pulmonis totus niger, & in liquamen nigrum fœtidumque corruptus reperiebatur.

Reliqui lobi ſani erant, exterius autem cruſta flava, denſa, & $\frac{1}{3}$. poll. craſſa inveſtiebantur, atque pleuræ & diaphragmati mediante hac cruſta adhæſerunt.

Diſſecto pericardio, cor in ſacco coriaceo, flavo, tenaci, ſemi pollicem craſſo, exterius hirſuto, piloſo, interius glabro, latuit, in utroque cordis ventriculo magni polypi fuerunt; cœteroquin totum cor ſanum fuit.

In abdomine erat omentum admodum breve, & tenuiſſimum; inteſtina omnia naturalia & ſana.

His autem quaſi ſuperfuſa incubuit copioſiſſima materies tenax, cruſtoſa, ſimilis ei, quæ pulmones inveſtivit.

CADAVER UNDECIMUM.

Vir, 36. ann., ex quartana, ab empirico ſubito ſuppreſſa, fit aſciticus.

Sumptis dein, tam a medicis, quam vetulis & empiricis, diverſiſſimis remediis, nullum unquam levamen expertus eſt.

Morti tandem adpropinguans ad noſocomium deportatur.

Pulſus inæqualis, parvus, reſpiratio ſublimis, anxia, ſitis magna, vires proſtratæ, venter valde tumidus, durus, &c. curam impoſſibilem ilico præſagiebant; unde palliative agendum fuit.

Poſt binos dies ægro paracenteſis proponebatur; verum eam ſibi fieri recuſavit.

Hinc paucos poſt dies inter medias aquas ſitibundus ſuffocatus eſt.

Facta in cadavere paracenteſi, aqua copioſiſſima, ſubflava, inſulſa, profluxit.

Diſſectis integumentis, inveniebatur omentum fundo ventriculi adpreſſum & tenuiſſimum.

Hepar ſcirrhoſum, magnum, pondere 11 $\frac{3}{4}$. libras civiles habuit. Lien durus & cærulus 5. libras civiles ponderavit.

Inteſtina omnia naturalia erant, ſolum colon in chordam contractum repertum eſt.

CADAVER DUODECIMUM

Fœmina, 40. aliquot annor., longo jam tempore duritiem & tumorem gravantem in hypo-

hyprohóndrio dextro, & in epigaſtrio advertit, & quoniam magnum inde incommodum non habuit, nullum auxilium quæſivit.

Poſtea vero febre quotidiana prehenſa noſtrum noſocomium adiit.

Decoctum reſolventiſſimum, quod febris nimium impetum infringeret, & naturæ conamen in ſolvendis his tumoribus (ſi eos reſolvere foret poſſibile) adjuvaret, copioſe ingerebatur.

Plures paroxyſmos facile tulit, & febris mitior fuit.

Contigit tamen, ut alio die tempore paroxyſmi in loco tumido & indurato epigaſtrii dolor valde acutus fuerit ortus, unde vires illico proſternebantur, ſupervenit frequens vomitus bilioſus, ſitis magna, pulſus celerrimus, parvus.

Dolor leviſſimo adtactu fiebat longe intenſior; peſſima igitur inflammationis ſigna ſeſe manifeſtarunt.

Venæ ſectio ob ſummam virium debilitatem celebrari non potuit. Externe cataplaſmata emollientiſſima adplicata ſunt. Pro uſu interno emulſum cum pauco nitro, edulcoratum ſyrupo diacod:, exhibebatur.

Vomitus inde minus frequens fuit, & ægra poterat juſcula, & infuſa diluentia ſine vomitu aſſumere; imo ſequebatur ſomnus unius horæ.

Verum vires nullo modo reficiebantur; nulla mutatio, quæ vel minimam ſpem adtuliſſet, obſervata eſt; e contrario acceſſit anxietas, reſpiratio ſublimis, livor labium, faciei pallor, extremorum frigus lethale; pulſus tangebatur minimus, inæqualis, frequenter intermittens, denique ad finem diei ſecundæ, remittente dolore, omnia ſigna gangrænam præſentem clamabant; & obiit ægra nocte inſequente.

Omentum deprehendebatur totum ſteatomatoſum, una ſpithama latum, quatuor poll: longum, & quinque poll: craſſum: ex anteriore parte erat ſphacelo arroſum, pondere quinque libras habuit.

Pancreas, quoque ſteatomatoſum, pondere libras duas paululum exceſſit.

Hepatis lobus dexter fere naturalis fuit; ſiniſter autem erat colore albus, ſteatomatoſus, ſolito triplo major.

Veſicula fellea materie ſteatomotoſa penitus involuta 130. calculos cavitati ſuæ incluſos geſſit.

Lien totus inflammatus & ſemiputridus fuit.

Ex inteſtinis & meſenterio innumera corpora rotunda, ſteatomotoſa, nuces juglandes magnitudide æquantia, extuberarunt.

Me-

Meſocolon erat valde magnum, & totum ſteatomotoſum.

CADAVER DECIMUM. TERTIUM.

Homini. 27. ann. ex pleuritide empyematico, & adeo jam a ſudore nocturno emaciato, ut capilli ceperint defluere, in ſummo ſuffocationis metu paracenteſis thoracis me ſuadente a peritiſſimo mei noſocomii chirurgo HAFFNER inſtituitur, educunturque puris ſubfœtidi, attamen ſat bene colorati, lib. X.

Educto puri ſuffocationis metus diſparuit ilico; verum æger fuit admodum debilis, extrema frigida, pulſus exilis; ſequebatur animi deliquium.

Vino bono auſtriaco, repetitis vicibus cochleatim exhibito, & juſculis vires denuo revocare conabamur; quod effectu non caruit; etenim ſenſim increvit pulſus, & calor naturalis rediit.

Poſtea dato paregorico ægrum ad ſomnum compoſuimus.

Lateri vulnerato incumbenti & dormienti multum puris & ſanguinis ex vulnere effluxit.

Nox tota hac ratione tranquilla fuit.

Mane æger bene habuit, pulſus fuit liber, ſat fortis, reſpiratio multum emendata; ſitis mediocris, tuſſis vero moleſtiſſima, & non niſi opio moderanda.

In cavitatem thoracis per vulnus mane & veſperi tenui ſyringa decoctum hordei cum melle & Bals: peruv: nigro, vitello ovi ſoluto injectum eſt.

Prodiere ſemper injectiones citra ægri incommodum, mixtæ materia purulenta & ſanguine.

Altera a facta paracenteſi veſpera æger conquerebatur, quod lateri dextro (id eſt lateri, operatione vulnerato) præ anxietate & ſuffocationis metu incumbere non poſſit, quodque in latere ſiniſtro (quod ante operationem erat impoſſibile) longe tranquillius dormiat.

Symptoma hoc novum ilico nobis triſte & ſuſpectum videbatur.

Noctem denuo opiatis quietam reddidimus.

Mane æger ſat lætus erat, pulſum bonum habuit; ſedenti reſpiratio fuit facilis, ſed in dextrum latus decumbenti revertebantur priores moleſtiæ & anxietates.

Nihilominus tamen ea, quæ ad ulcus pleuræ purificandum, atque ſenſim conſolidandum erant neceſſaria, ſedulo continuabatur.

Quar-

Quarto ab operatione die, factus injectionibus, obſervavimus puris copiam imminui, & ſimul ex vulnere fruſta membranacea prodire.

Res cum ulcere & vulnere ceſſit optime.

De die ægrum diæta leniter nutriente, infuſis vulnerariis, emulſo paregorico, & linctu pectus, a tuſſi ſicca defatigatum, humectante, conſervare, & reficere ſumus conati.

Noctes vero paregoricis, & opietatis quietas reddere jam non amplius fuit poſſibile; etenim quamvis æger tranquille cepit dormire, paulo poſt tamen de repente evigilavit totus anxius, fere ſuffocatus, & dirum cordis tremorem conquerens.

Ex peſſimis ſignis clare patebat, in cavitate thoracis ſiniſtra hærere quoque humorem effuſum.

Proponebatur ideo viribus paululum refectis, ſexto ab operatione die, paracenteſis lateris ſiniſtri, verum æger mori maluit, quem dubiam operationem ſubire, hac ex parte igitur fato ſuo relictus eſt

Ulceri vero & vulneri pro viribus ſuccurrebatur.

Nono die per vulnus in thoracis cavitatem injiciendo advertebatur, pulmonem loco, prius exulcerato, ſenſim adcreſcere.

Æger, per diem extra lectum in ſedili quieſcens, aut lateri ſiniſtro incumbens belle ſe habuit, appetiit, non ſitivit, vires longe majores ſenſit; verumtamen pulſus ſubinde inæqualis & intermittens fuit, reſpiratio ſolito difficilior, tuſſis frequens, ſicca.

Noctes fuerunt ſemper anxiæ, turbatæ, ſuffocationem minitantes; præterea ſudor copioſus nocturnus ægrum debilitavit; verum ſudori huic ſaturatum ſalviæ infuſum brevi limites poſuit.

Undecimo ab operatione die conſolidato fere ulcere jam de ſanando vulnere cogitavimus.

Toto undecimo die æger lætus fuit, & nil omnino conqueſtus eſt; hora octava veſpertina hilari mente ſeſe ad ſomnum compoſuit, & placide cepit dormire.

Verum poſt aliquot minuta ſubito evigilavit, violente corpus erexit, ore aperto & facie tumida, livida, aërem quæſivit, tandem extremis friguit, & anxius ceſſavit vivere.

Caute aperto thorace invenimus cavitatem ſiniſtram aqua limpida penitus repletam, diſtentam; pulmonis ſiniſtri autem loco vidimus corpus rotundum, durum, colore cæruleum, magnitudine pugnum virilem vix adæquans; diſciſſum hoc corpus penitus exſuccum, tenax & coriaceum fuit. In

In cavitate dextra reperiebatur pulmo hinc inde leviter accretus, cæteroquin vero integer & ſanus.

Plaga ulceris, quæ ſpithamam fere longa, & lata erat, tenuiſſima ſubrubella membranula obducta videbatur, exceptis iis locis, ubi pulmo adhæſit.

Pericardium quoque aqua limpidiſſimà plenum, & ſolito longe majus inventum eſt.

Cor autem ſanum in ſuis cavitatibus nec ſanguinem nec polypos habuit.

Ventriculi cerebri præternaturalem quoque lymphæ copiam continebant.

Si nullum vitium in thorace ſiniſtro latuiſſet, hicce æger certo certius paracenteſi fuiſſet ſalvatus.

In aliis tamen binis ægris, facta hac operatione, longe feliciores fuimus: uni idem chirurgus HAFFNER magnam boni puris copiam eduxit, & intra ſedecim dies eum integre reſtituit.

In altero autem ægro longiore tempore opus habuimus; etenim erat is totus emaciatus, & humores erant acres, ſcorbutici.

Pus operatione prodiit fœtidum, valde copioſum; coſta ultima vera lateris dextri, penitus carioſa, abiit in numeroſa fragmenta, & ſen-

ſenſim totum ejus corpus, relictis ſolummodo extremis, excidit.

Vulneri, arte chirurgica facto, ſeſe pulmo magna vi intruſit, qui colore niger & omnino gangrænoſus fuit.

Diuturno tamen uſu conſervæ N. 7. & lacte, & ſero lactis copioſe hauſto, magna pulmonis fruſta ſeparata ſunt, injectionibus & remediis chirurgicis vulnus rite conſolidatum fuit, & intra quatuor menſes æger (quod nobis magno ſolatio fuit) vires & ſanitatem recuperavit.

CADAVER DECIMUM QUARTUM.

Fœmina quadragenaria biennio abhinc, onus ex tergo geſtans, cecidit in anteriora, & ab eo momento ſæpius cordis palpitationes, atque dolorem: in anteriore & poſteriore parte thoracis ſiniſtri pulſantem, advertit, neque onus ullum amplius portare, neque ſcalas citra ſummam anxietatem & cordis palpitationem aſcendere potuit.

Dum cor palpitabat, ſentiebatur ſimul in hypochondrio ſiniſtro & circa 4. 5. 6. coſtas, ab inferioribus numerando, in eodem latere duobus aut tribus digitis a ſpina dorſi pulſatio ingrata, dolens & thoracem anguſtans.

His

His in circumſtantiis, ægra binis vicibus ſibi ſanguinem e vena miſit, & unico purgante primas vias exoneravit; cætera reliquit naturæ. poſt unam alteramve ſeptimanam acceſſit tuſſicula ſicca.

Elapſo tandem integro anno eum ad locum, ubi in parte poſteriori thoracis pulſatio percipiebatur, adparuit tuberculum mole, quod pulſando pulſui arteriæ & cordis palpitationi perfecte reſpondit, tuncque ad omnes tempeſtatis viciſſitudines majores dolores, & anxietates oriebantur.

Diverſiſſima remedia, dein exhibita, nullum levamen adtulerunt, imo malum in dies increvit adeo, ut miſera ad nullum amplius munus apta, noſtrum noſocomium debuerit adire.

Tumorem ex poſteriore parte thoracis pulſantem ovo gallinaceo paulo majorem tunc deprehendimus, atque ex omnibus rite perpenſis aneuriſma eſſe concluſimus.

Ægra appetitum bonum ſemper habuit, neque ab ingeſtis multum angebatur; tuſſi ſputa purulenta, fœtida rejecit.

Toto die pulſus ſat æqualis & liber fuit; neque unquam intermiſit; omni autem veſpera acceſſit febris, calor, anxietas & tuſſis longe violentior, ſicca; unde noctes fuerunt inquie-

tæ;

tæ; atque præterea ægra ſudore nocturno copioſo, ingrate olente multum defatigata eſt.

Pulſus fuit ſubinde nimium fortis, plenus, celer, & palpitationes atque anxietates adauxit, unde venæ ſectionibus & remediis ſaponaceis, nitroſis, ſubacidis compeſci debuit.

Sputa oxymelle ſimplici, ſcillitico, ſtib. diaph. non abl. &c. inciſa, & educta ſunt.

Dum noctes fuerunt inſomnes, aut dum nimiæ cordis palpitationes ægram vehementer divexarunt, tunc opium exhibitum magnum ſemper levamen adtulit; attamen opii doſis ſenſim multum augeri debuit.

Quandoque per plures dies nullæ omnino cordis palpitationes advertebantur, & tunc tumor aneuriſmaticus longe minor & mollior fuit; poſtea vero priores calamitates citra manifeſtam cauſam ſubito magna cum violentia rediere, & mox tumor iterum increvit.

Hæ tamen viciſſitudines minus lethales fuiſſent, ſi vires febre veſpertina, & ſudore nocturno non fuiſſent conſumtæ; unde ægra ſputum amplius proferre non potuit, & anxie ſuffocata eſt.

Octo diebus ante mortem cordis palpitationes penitus ceſſarunt, & tumor aneuriſmaticus fere totus diſparuit, neque amplius pulſavit; ita

ita quidem: ut ii, qui ægram antehac non viderunt, nullo modo crediderint latere aneurisma.

In pulsu nulla unquam intermissio observata fuit.

Aperto thorace vidimus pulmonem crassa, gelatinosa crusta circumdatum; præterea in ipsa substantia numerosæ vomicæ, & multa ulcera reperta sunt.

Aspera arteria pure crasso, tenaci plena fuit; & pericardium aqua multum distendebatur;

Cor in utroque ventriculo magnos polypos habuit.

Arteria aorta a suo ex corde principio usque ad finem curvaturæ erat præternaturaliter dilatata, & valde aneurismatica, dein vero descendens circa 4. 5. 6. costas lateris sinistri; ab inferioribus numerando, abiit in saccum magnum, costis & partibus vicinis adhærentem.

Saccus hic intra 4. & 5. costam penetravit, & exterius in dorso tumorem, vivente ægra pulsantem, effecit.

Costa quinta inveniebatur penitus diffracta, costæ autem vicinæ, ut & vertebræ cariosæ, & saccus aneurismaticus grumoso & polyposo sanguine infarctus.

Supra hunc saccum arteria aorta binis in locis per totum circulum perfecte cartilaginosa fuit.

CA-

CADAVER DECIMUM QUINTUM.

Fœmina, 39. annorum, hydrope ventris, tussi sicca, frequenti, & magna pectoris anxietate affecta nosocomium ingreditur.

Enormis ventris moles, & respiratio inde suffocativa paracentesin ilico exigebant; qua facta, 60. libræ aquæ subrubellæ, glutinosæ effluxerunt.

Imminuta ventris mole, respiratio fuit facilior, pulsus liberior; sed mansit tussicula sicca, frequens, & accessit id incommodi (quod ante operationem non observabatur) quod nimirum in latus sinistrum citra suffocationis metum decumbere non potuerit.

Signis & circumstantiis rite examinatis, nil suppurati in pectore se manifestavit; unde aqua effusa conjiciebatur, quoniam obscuræ fluctuationis signa simul aderant.

Timor ægræ, & vires (licet post abdominis perforationem paulisper increverint) adhuc debiles non admisere pectoris paracentesin.

Abdomen per 14. dies mansit parvum, naturale; verum duri & inæquales tumores tam in epigastrio, quam in hypogastrio dextro advertebantur.

Re-

Remedia ſolventiſſima & emollientia, alvum & urinam leniter moventia, tunc ſedulo data ſunt, quæ quidem circa pectus levamen attulere, & auxerunt vires; nihilominus tamen venter ſenſim iterum tumere cepit.

Fortiora diuretica tunc in uſum vocata non moverunt urinam, & majores denuo pectoris anxietates excitarunt.

Pulv. cornach. omni tertio die ad dr. I. datus cum euphoria aliquoties movit alvum; reliqua autem purgantia vel vires proſtraverunt, vel præter anxietates fuerunt nihil.

Hac methodo ægra per binos menſes conſervata fuit, dein vero ingruente tempore pluvioſo derepente mortua eſt.

In abdominis cavitate magna effuſi ſeri copia fluctuavit.

Hepar fuit totum ſcirrhoſum, pars ejuſdem ſiniſtra, ad fundum ventriculi in farciminoſum tumorem extenſa, pergebat uſque ad lienem & cum eo in unum continuum concrevit.

Lien, ventriculus, & inteſtina fuerunt ſana; ſolum colon contractum reperiebatur.

Ovarium dextrum duos magnos rotundos tumores, materie purulenta plenos, efformavit; uterus & ovarium ſiniſtrum in naturali ſtatu fuerunt.

Pectoris cavitas dextra fuit aqua limpida impleta, ſiniſtra vacua; pulmo ſiniſter ſaniſſimus; Dexter quoque ſanus & in lobos ſuos rite diviſus, ſed mole & figura ſimillimus pulmoni infantis unius anni.

CADAVER DECIMUM SEXTUM.

Homo, 49. ann., menſe octob. 1758. aſcite, & peſſima anaſarca laborans ſolo vino ſcilitico N°. 23. curatus eſt; ita quidem, ut tumor omnis diſparuerit, redierintque vires; ſed ad fundum ventriculi manſit quædam durities immobilis, ad quam diſpellendam remedia maxime ſolventia ſunt adhibita.

Verum æger, multarum prolium pater, quoniam ab hac duritie nullum incommodum ſenſit, & vires ſatis bonas habuit, renuebat amplius in noſocomio manere.

Domi ſuæ lucrando pani intentus medicamenta neglexit, quo factum eſt, ut poſt paucas ſeptimanas prior morbus ceperit reverti.

His in miſeriis denuo noſocomium repetiit.

Datum vinum ſcilliticum non profuit; purgantia debilitarunt vires, & licet magnam liquidi copiam eduxerint, ventris tamen molem non

non mutarunt; ſed, quod pejus erat, eam quandoque adauxerunt.

Urina nullo remedio moveri potuit; imo quo fortius diureticum eſt exhibitum, eo minor urinæ copia profluxit, & orta eſt ſtranguria.

Unde paracenteſis inſtitui debuit, qua LXXX. lib. aquæ craſſæ, rubræ, prodierunt.

Evacuato ventre, tangebatur in epigaſtrio tumor durus longe major, quam poſt curatum hydropem menſe octobri.

Externe tunc appoſita ſunt fomenta emmollientia, diſcutientia; interne datum eſt vinum ſcilliticum cum ſale polychreſto, terra foliata tartari, &c. verum ſine effectu.

Intra paucos dies venter iterum tumere videbatur; æger tamen appetiit; remedia purgantia vires diminuerunt citra ullum levamen.

Solventia & fortia diuretica optatum finem quoque non adtigere.

Quarto a prima operatione ſeptimana ventris moles, & anxia reſpiratio alteram paracenteſin poſtulabant.

Aquæ eductæ copia erat æque magna, ac in prima operatione.

Tentata poſthac diverſiſſima remedia ſolventia, diuretica, purgantia ægrum nullo modo allevarunt, & produxerunt anxietates.

Solum vinum N°. 34. movendo alvum, & urinam paulo copiosius pellendo, ægro maxime conduxit.

Nihilominus tamen post quatuor circiter septimanas ad tertiam paracentesin deveniendum erat, idque in eodem ægro, interposito semper temporis spatio quatuor circiter septimananum, octo vicibus fieri debuit. Post quamlibet paracentesin advertebatur durities volumine multo major, atque sensim infra umbilicum se extendit.

Æger stare non potuit ob ingratum hujus duritiei pondus, & inde supervenientes dolores, anxietates, animi deliquia.

Appetitus mansit semper bons, vires tamen fuerunt mediocres, sitis subinde pauca, subinde magna, subinde vero mulla observabatur; corpus sensim emaciatum est.

Post septimam paracentesim æger per 14. dies citra notabilem ventris intumescentiam bene se habuit; dein vero venter longe citius increvit, & accessit horror, febrisque vespertina, & tussis, & sudor nocturnus, vires evanuerunt, & appetitus; atque ideo octavam paracentesin non amplius instituere licuisset, nisi suffocatio, omni momento ex enormi ventris mole & anxietate timenda, palliativum, anceps, & audax remedium postulasset.

Hac

Hac operatione 100. libræ aquæ turbidæ prodierunt, & æger illico melius habuit, longe liberius respiravit, appetiit denuo; siti autem magna & continua posthac vexatus est.

Vesperi semper rediit febris cum tussi molesta & sudore defatigante; unde æger totus depastus decimo ab octava paracentesi die ex virium defectu obiit.

Ablatis prudenter ventris integumentis repertum est omentum ad pelvim usque extensum formans crassum, tenacem, membranaceum saccum, cujus pars anterior undequaque peritonæo firmissime adhæsit, posterior hinc inde cum intestinis concrevit.

Intestina fuerunt penitus compressa, contracta.

In cavitate abdominis nulla aqua fuit.

Discisso sacco effluxit aqua copiosa, rubra, fœtida; dein in eodem sacco tumor steatomatosus, figuræ irregularis, & 22. libras civiles ponderans, latuit.

Renes erant adplanati, pallidi.

Hæpar sanum; lien & ventriculus naturales; pulmones compressi, flaccidi.

In utroque thoracis cavo multum serum deprehensum est.

CADAVER DECIMUM SEPTIMUM.

Fœmina, a tribus ſeptimanis peſſimo ictero affecta, tandem moribunda fertur in noſocomium; & ſpatio unius horæ moritur.

Non tantum cutis totius corporis profunde flava erat, ſed & ungues, oculi, oris labia, palatum, & lingua eodem colore tincta conſpiciebantur.

Sectione anatomica nulla pars membranacea, nulla vena aut arteria, nullum in quacumque cavitate latitans viſcus detectum eſt, quod non fuiſſet croceo colore tinctum. Ipſum cor; corticalis cerebri ſubſtantia, & ſerum, in cavitatibus cerebri repertum, eundem colorem habuerunt.

Cartilagines & omnia oſſa, tam in ſuperficie externa, quam in ipſo meditullio flava fuerunt.

Sanguis erat diſſolutus, fuſcus.

In hepate & veſicula fellea præter colorem præternaturalem nil accuſari potuit, in ductu autem cyſtico calculus inæqualis, valde durus, ſcrupulum unum pondere paululum excedens, adeo pertinaciter impactus hæſit, ut nulla vi antroſum, poſtrorſumve premi potuerit; ſectione de-

debebat extricari. In cavitate veſiculæ felleæ fuit pauca bilis, eaque lenta, granuloſa.

Tantillus igitur calculus tot calamitatum & mortis cauſa?

CADACER DECIMUM OCTAVUM.

Fœmina, 36. annorum, dum noſocomium intravit, debilis fuit, ſputa fœtida, purulenta rejecit; noctu febre depaſcente, & copioſo, fœtidoque ſudore defatigata eſt.

Ventrem tunc inveni tumidum, aqua plenum; in regione umbilici tangebatur moles magna, rotunda, ſubdura; in epigaſtrio latuit corpus durum, elaſticum, quod intropreſſum reſiliendo ſtrepitum excitavit.

Ægra ab omnibus cibis abhorruit; ſi bina ternave alimenti cochlearia ei ingeſta ſunt, anxia facta eſt, & ſenſim moleſto vomitu plurimam partem reddidit.

Pulſus fuit valde debilis, inæqualis, & totum corpus maculis lividis, ſcorbuticis variegatum.

Alvus immorigera enematibus nullo modo promoveri potuit; etenim ea vix injecta mox prodierunt iterum, & magnos ægræ dolores excitavere.

Pessima symptomata ilico edocebant: vitam hujus ægræ plurimum periclitari.

Ut tamen ex arte negligeretur nihil, utque pulmoni, ventri tumido, & dispositioni scorbuticæ paulisper iretur obviam, præscripsi sequens remedium:

℞. Pulv. rad. jalap.
sal. polychr. aa dr. j
conserv. nast. aq.
oxymell. scillit. aa unc. ij.
M

S. sumat ægra omni trihorio parvum cochleare, & superbibat tria cochlearia jusculi vitulini.

Ægra hoc medicamentum, & jusculum retinuit, & magnum inde levamen advertit: nam sputa ilico fuerunt faciliora, & tanta urinæ copia profluxit, ut intra binos dies venter ac aqua penitus liber fuerit.

Alvus autem admodum pauca, eaque glutinosa & multum fœtida educta est.

Reliqua in priori statu permanserunt.

Nihilominus vis vitæ sensim desiit, & ægra succubuit.

Pulmonem deprehendimus totum corruptum & plenum fœtidissimis ulceribus.

In medio abdomine hæserunt intestina tam tenuia, quam crassa in unum globum coalita, ma-

maculis livescentibus, & purpureis unde quaque variegata, semiputrida.

Ventriculus, mole parvus, & in parte convexa omnino cartilagineus, in parte concava verum lardum, duos pollices crassum, gessit; cavitas vix ovum gallinaceum recepit.

Hæpar magnum fuit, lien colore cæruleus; renes parvi, tenues, pallidi.

Sanguis autem hujus cadaveris erat dissolutus & valde acer; etenim præstantissimus nosocomii civici chirurgus FERDINANDUS LEBER (quo omnibus in rebus familiarissime utor) huic sectioni interfuit, & secando sibi digitum læsit; mox summum ardorem percepit, & vulnusculum brevi abiit in ulcus, quod per plures menses acri ichore manavit, & nullis fere medicamentis obedivit,

CADAVER DECIMUM NONUM.

Vir, triginta aliquot annorum, a longo tempore sputa copiosa, purulenta egessit, & sensim emaciatus vires amisit

Præterea conquestus est, quod in latere sinistro citra summam anxietatem & suffocationis metum decumbere non possit.

Medicamenta quæcunque ex arte indicata & exhibita parum juverunt, æger igitur mortuus eſt.

Sectione anatomica detegebatur in cavitate thoracis dextra ſaccus tenuis, pellucidus, membranaceus, pulmoni incumbens, & fundo ſuo cohærens cum pleura.

Huic ſacco libræ octo aquæ ſubflavæ, inſipidæ, includebantur.

Brochia aſperæ arteriæ plena erant materie purulenta.

CADAVER VIGESIMUM.

Fœmina, 28. annorum, a multis annis id incommodi habuit, quod fere quotidie una alterave a prandio hora magnam alimentorum partem, & multum gluten evomuerit.

Remedia exhibita vomitum quandoque per unam, quandoque per binas & plures ſeptimanas inhibuerunt; dein autem idem malum denuo rediit.

Tandem vomitus longe frequentior factus eſt, & ægra fere omnia ingeſta ſubinde cruda, ſubinde ſemicocta ejecit; unde cœpit languere, & emaciari.

Ene-

Enemata injecta præter paucum gluten eduxerunt nihil, & ægræ vires diminuerunt.

Remedia incidentia, resolventia, purgantia auxerunt vomitum; paregorica produxere anxietates.

Ægra nullibi doluit; nec adtactu externo quid duri percipi potuit.

Demum misera contabuit, & cessit fato.

Viscera omnia naturalia & sana reperta sunt; solus pylorus erat valde crassus & perfecte cartilagineus; ductus e ventriculo ad duodenum fuit adeo angustus, ut tenuissimus ferreus stylus vix potuerit transprimi.

FORMULÆ

IN NOSOCOMIO USITATÆ.

1) ℞. Claret. fact. ex conserv. fl. cord. lib .j.
Syrup. diacod. unc. 1. β.
Spirit. sulph. per camp. q. s. ad grat.
M. S. *Sumat æger omni trihorio duo cochlearia.*

2) ℞. Pulv. rad. torment.
— cort. peruv.
— lap. cancr. aa. dr. j.
Theriac. Andromach. dr. j. β.
Syrup. diacod. unc. j.
M. S. *Sumat æger quinquies de die parvum cochleare.*

3) ℞. pulv. rad. helen. dr. j.
— cort. peruv. dr. ij.
conserv. menth. unc. iij.
syrup. menth. unc. j. β.
M. S. *Omni trihorio sumat æger drachmam unam.*

4) ℞.

4) Sal. polychr. dr. j.
conferv. naft. aq. unc. v.
M. S. *Sumat æger ter de die unc. ß.*

5) ℞. Sal. polychr.
pulv. rad. jalap. aa. dr. j.
conferv. naft. aq. unc. iv.
fyrup. fumar. unc. j.
M. S. *Ufus ut prioris.*

6) ℞. Stib. diaph. n. abl. dr. j. ß.
kerm. mineral. gr. xv.
m. f. pul. fubtiliffimus, cui
exacte mifcendo adde
conferv. naft. aq.
— cochlear. aa. unc. ij. ß.
M. S. *Sumat æger omni bihorio parvum cochleare.*

Confervæ antifcorbuticæ debent effe fucculentæ & acres. Sunt pharmacopæi, qui has herbas multum contundunt, liquidum abjiciunt, & mera fcleta inertia & inutilia confervant. Magnam Laudem debeo *expertiffimo ac vigilantiffimo Domino Adamo Offermanns* chemico & pharmacopæo ad. S. fpiritum, qui non tantum has confervas, fed & reliqua medicamenta, fumma cum diligentia & attentione pro ægris mei nofocomii curavit parari.

7. ℞.

7) ℞. Sal. polychr. dr. j. ß.
cort. peruv. unc. ß.
conserv. nast. aq. unc. iv.
syrup. card. bened. unc. j. ß.
M. *S. Absumatur tempore apyrexiæ.*
8) ℞. Camph. gr. xv.
sem. melon. unc. iij.
f. c. aq. hort. emuls.
colat. lib. j. ß.
adde:
syrup. papav. alb. unc. j. ß.
M. *S. exhibeantur omni trihorio unciæ binæ.*
9) Stib. diaph. n. abl. dr. j. ß.
oxymell. scillit. unc. ij.
aq. fænic. unc. viij.
M. *S. sumatur omni hora cochleare unum.*
10) ℞. Sal. polychr. dr. ß.
syrup. rub. id. unc. ij.
rob. ribes. unc. j. ß.
acet. vin. unc. j.
vin. bon, austr. unc. ij.
decoct. hord. lib. ij.
M. *S. sumat æger quater de die unc. iij.*
11) ℞. Sapon. venet. unc. ß.
solv. in aq. fumar. lib. j.
dein adde

syrup.

ſyrup. fumar. unc. ij.
rhei elect. dr. j. ß.

M. S. *dentur omni bihorio duo cochlearia.*

12) ℞. Spirit. ſal. ammon. dr. j.
acet. rut. q. ſ. ut fiat perfecta ſaturatio,
aq. ruth. unc. iij.
Syrup. gran. kerm. unc. j.

M. S. *ſumatur omni bihorio cochleare unum.*

13) ℞. terr. fol. tart. dr. ij.
oxymell. ſcillit. unc. vi.
aq. fænic.
— petroſel.
— bacc. junip.
— gramin. aa. unc. iv.

M. S. *ſumantur omni trihorio binæ unciæ.*

14. ℞. Camph. gr. xx.
mucilag. gum. tragac. dr. ij.
miſtis & in mort. vitr. diu tritis.
adde miſcendo
ſyrup. fl. thæad. unc. j. ß.
aq. fl. ſamb. lib. j.
nitr. antimon. dr. ß.

S. *ſumatur omni bihorio cochlear unum. Camphoræ quantitas poteſt pro ratione augeri vel minui. Camphora cum mucilagine bene conquaſſata nunquam ſupernatat, & partem ſuæ graveolentiæ amittit. Si quædam guttulæ liq. anod. mi-*

ne-

neral. addantur, tunc grata redditur mistura. Fortius adhuc ligatur camphora, si aliquamdiu cum æquali copia gum. traga. in mort. vitr. teritur, et dein terendo solvitur mucilagine.

15) ℞. gum. ammon. acet. scillit. solut. dr. ij.
oxymell. scillit. unc. ij.
aq. majoran.
— hyssop. aa. unc. iij.

M. *S. sumantur omni trihorio duo cochlearia.*

16) ℞. Cort. peruv. unc. j.
syrup. fl. chamom. unc. ij.
aq. fl. chamom. lib. j.
vin. bon. austr. unc. j. ß.

M. *S. sumatur omni hora cochlear unum.*

17) ℞. Sal. polychr. dr. ß.
— ammon. scrup. j.
Syrup. fl. chamom. unc. j.
aq. fl. chamom. unc. viij.
tinct. cort. peruv. dr. ij.

M. *S: absumatur tempore apyrexiæ.*

18) ℞. Syrup. diacod. unc. j.
aq. fl. rhæad. unc. viij.
tinct. terr. catech. dr. j. ß.
laud. liq. sydenh. gtt. xx.

M. *S. sumatar omni hora vel omni semi hora cochlear unum.*

19) ℞.

19) ℞. Sem. melon. unc, iij.
— cydon. unc. ß.
f. c. aq. hord. emulf.
colat. lib. j. ß.
adde
bol. armen. unc. j.
fyrup. diacod. unc. ij.
M. S. *fumantur omni hora duo cochlearia.*

20) ℞. fol. falv. m. ij.
confciff. infund. f. q. aq. ferv.
per ½ hor. colat. lib. j.
adde
fyrup. falv. unc. ij.
M. S. *fumatur mane & vefperi pars dimidia calide.*

21) ℞. Rad. gent. dr. ij.
— helen. dr. j. ß.
fal. abfinth.
— polychr. aa. dr. j.
m. f. pulv.
S. *fumatur quater de die dr. ß.*

22) ℞. pulv rad. helen. dr. j.
— — jalap. dr. ij.
fal. ammon. dr. j. ß.
conferv. naft. aq. unc. v.
fyrup. de fpin. cerv. unc. j. ß.
m. S. *detur omni bihorio. dr. j.*

L 23) ℞.

23) ℞. ſcill. recent. dr. vi,
pulv. cort. cinnamom.
— — winteran. aa. unc. ß.
— rad. helen. dr. j.
vin bon. auſtr. lib. j. ß.
m. f. l. a. vin medicat.

S. ſumat æger omni trihorio cochleare unum, ſenſim augendo doſin. ſi ægri citra vomitum hoc vinum aſſumere non poſſunt, tunc admiſcentur.

ſyrup. fœnic. unc. iij.
ſpirit. nit. dulc. dr. ij.
— menth. dr. j.

24) ℞. fol. abſinth.
— eupat. cannab. aa. unc. j.
conſciſſ. affund.
vin. bon. auſtr. lib. iij.

Dein. relinq. vaſe clauſo in fervid. digeſt. per 2. horas, colaturam poſthac leviter expreſſam exhibe.

S. uſus ut prioris.

Huic vino ſæpe optimo cum effectu, pro ratione circumſtantiarum, additur:

tinct. milleped. unc. j. vel unc. j. ß. aut unc. ij.

Vel additur magna quantitas oxymellis ſcillitici.

25) ℞. rhei. elect.
ypecacuanh. aa. gr. xxv.
m. f. pulv. pro unica dosi.

26.) ℞. rob. samb. unc. iv.
sal. polychr. dr. j.

M. S. *sumat æger quater per diem unc. ß. superbibendo singula vice unc. vj. infus. fl. samb.*

27) ℞. aq. fl. rhæad. lib. j.
syrup. diacod. unc. ij. ß.
spirit. sulph. per camp. dr. j.

m. S. *sumatur omni bihorio vel trihorio cochleare unum.*

28) ℞. lact. recent. lib. iv.
vin. austr. unc. viij.

Bulliant simul per momentum, dein colostro lactis per colaturam ablato, serum albumine ovorum purifica, & pro potu ordinario exhibe.

29) ℞. sal. polychr. scrup. ij.
— ammon. scrup. j.
m. f. pulv.

S. *sumatur bis vel ter per diem talis pulvis superbibendo duo vascula infusi fl. chamom. vel. herb. cent. min. aut trifol. fibr. &c.*

30) ℞. ſal. polychr. dr. iij.
ſyrup. fumar. unc. ij. ß.
aq. fumar. lib. j.
M. *S. dentur omni trihorio, cochlearia duo.*

31) ℞. Sal. polychr. dr. j.
pulv. rad. jalap. dr. j. ß.
conſerv. naſt. aq.
— fumar. aa. unc ij.
ſyrup. de eryſim. unc. j.
M. *S. ſumat æger omni bihorio parvum cochleare.*

32) ℞. ſal. polychr.
pulv. rap. jalap.
— — valerian. ſive phu. aa. dr. j.
oxymell. ſcillit. unc. iv.
M. *S. exhibeatur adultis quater per diem unc. ß. junioribus vero dr. j. aut dr. ij.*

33) ℞. Sapon. venet.
rhei elect. aa. dr. ij.
gum. ammon. dr. j. ß.
ſal. polychr. dr. ß.
Balſ. peruv. q. ſ.
m. f. pil. gr. iij.
S. ſumat æger quarter de die pilulas quatuor. & ſingula vice ſuperbibat unc. vj. infuſ. herb. ſumar

34) ℞.

34) ℞. ſal tart. unc. j.
vin. auſtriac. lib. iv.
ſyrup de ſpin. cerv. unc. iv.

M. *S. ſumat æger omni quadrihorio cochleare unum, ſenſim augendo doſin.*

35) ℞. reſin. jalap. gr. xx.
ſal. polychr.
ſacch. alb. aa. gr. x.

M. *f. pulv. tenuiſſimus, unica doſi ſumendus.*

36) ℞. fol. pin. unc. ij.
ſal. tart. gr. xx.
miſt. coq. ſ. q. aq. vaſe.
clauſo per $\frac{1}{4}$ hor. dein
adde
ſpirit. junip. unc. j.
& vaſe clauſo relinq. adhuc per $\frac{1}{2}$ hor.
in ferv. digeſtione, poſthac colat. lib. iv.
exhibe.

S. ſumantur omni trihorio unciæ duæ tepide ſenſim augendo doſin.

37) ℞. aq. meliſſ.
— menth.
—fl. ſamb. aa. lib. j. fl.
ſyrup. diacod unc. iij.
ſpirit. ſulph. per camp. dr. j. *ß.*

M. *S. ſumat æger omni bihorio unc. ij.*

88) ℞. Succi naſt. aq. recent. expreſſ. lib. ß.
ſyrup. de ſucco pom. acid. unc. iij.
ſpirit. ſulph. per camp. dr. j.
M. S. *ſumatur omni bihorio cochleare unum.*

39) ℞. ſem. melon. unc. ij.
— papav. alb. unc. j.
f. c. ſ. q. decoct. hord. emulſ.
colat. lib. j. ß.
adde
ſyrup. diacod. unc. j. ß.
M. S. *dentur omni bihorio unicæ tres tepide.*

40) ℞. Aq. fl. rhæad. unc. iv.
ſyrup. menth. unc. ß.
laud. liq. ſydenh. gtt. xxv.
M. S. *ſumat æger omni hora cochleare unum, augendo ſenſim vel minuendo doſin, prout opus fuerit.*

